

เบิกโรง

ไขเฒ่าห้าวขุนบ่ข้อมูต

ภาคตะวันออก

๑ สรวมสวัสดิ์สยามินทร์ ศรีนครินทร์วิโรฒ อโฆษนามราชทาน มหาศาลวิทยา ดักสิลาศึกษาศาสตร์
ประกาศกรีกเกียรติคุณ วิรุฬหสิศึกษา สัปดาหวิซชาการ ลุวารปรัตยุดบัน ที่เก้าจันท์กัณยมาส ศักราชสอง
พันห้า สังขยาร้อยสิบเจ็ด ฤกษ์สำเริงศิกษิต อธิกฤตการยะ นวนะมัทคจรรย เป็นอนันตมงคล ทุกสกลสาขา
ดลเวลามหาฤกษ์ เบิกแก่นาฬิกา ห้าสิบแก่นาฬิกา เปิดบายศรีส่ง่าประเทศ วิเศษวิทยมหา เรื่องปรัชญาฉาย
ฉาน เรื่องบริหารวิวัฒน์ เรื่องพิพัฒน์อุตมการ เรื่องปฏิภาณเวุฒิธรรม เรื่องพฤติกรมนำประจักษ์ สมาน
สมักรสโมสร ด้วยสุนทรธรรมจิต เป็นนิมิตปัจจุบัน ประเทืองจรรยัยกระดับ ปรับคุณค่าควรนิยม เป็นปฐม
บ่มจิตใจ วินิจฉัยด้วยวิญญาณ มีวิจารณ์จำนง ดำรงยุคติบาฐ พูนปราชญ์ทวีโรจน์ หมายประโยชน์สถาบัน
เป็นสำคัญจรจรลง นำเชื่อมโยงทักณะ ก่ออิสระกว้างขวาง สรรค์สร้างทางบริหาร เสริมคณาจารย์สภา วิดี
ประชาธิปไตย แสงสดใสเริ่มแล้ว เรื่องเรื่อนิมิตแก้ว ผ่องแผ้วนครินทร์ วิโรฒเทอมู

๑ ศรี เมธีสวัสดิ์เรื่อง

นครินทร์ ศึกษาศาน

วิโรฒ รุ่งปรัชญาฉาน

บรรเจ็ด จรัสรัศมีแมน

๑ แสง ทินกรไกล่รุ่ง

ธรรม แห่งสามัคคีครอง

ประชา ร่วมดำริตรอง

ธิปไตย เบิกบานอุ้ม

๑ น้ำใจ ในหน้าที่

ไมตรี มั่นสุจริต

เสรี ภาพความคิด

อุดมการ มุ่งหมายคู่

๑ ลู จันทรวันที่เก้า

วาร สุรทินประกาศ

มหา วิทยาลัยชาติ

ฤกษ์ อธิกฤตสฤกษ์พ้อง

ราชทาน

ส่ง่าแคว้น

ฉายช่วง ไซติเย

ร่วงรุ่งวัชรินทร์

เรื่องรอง

แผ่คลุ้ม

ลงมติ

โอบเอื้อเจือใส

อุทิศ

ร่วมรู้

อิสระ

ก่อเกื้อมาตรฐาน

กันยมาส

เกียรติก้อง

อุบัติ

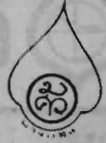
แซ่ซ้องสรเสริญ โสถถ์เทอมู

สุพัฒนา ไหระกุล

ประพันธ์ในนาม วารสารวิชาการ มวศ บางแสน

๙ กันยายน ๒๕๑๗

สาส์นจากรองอธิการบดี

ผมมีความยินดีมากที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (บางแสน) ของเราได้มีวารสารทางวิชาการออกฉบับหนึ่ง เป็นความปรารถนามานานแล้วที่เราอยากจะมีเวทีแสดงความคิดเห็นเพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของอาจารย์และผู้อยู่ร่วมสถาบันแห่งนี้ เพราะหน้าที่อันหนึ่งของครูบาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาคือการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ให้ผลงานทางวิชาการก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง นับว่าเป็นนิมิตอันดีที่เรามีวารสารทางวิชาการฉบับนี้

ผมหวังว่าคณาจารย์ของเราคงยินดีเช่นกัน และร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันให้วารสารของเราบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ในโอกาสนี้ ผมขออำนาจพรให้คณะผู้จัดทำวารสารจงมี “พลัง” สามารถผลักดันให้สังคมของเราก้าวหน้าไป และขอให้วารสารฉบับนี้จงเป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้รักการอ่านทั้งหลาย ขอให้วารสารของเราจงมีอายุยืนสืบไปตราบเท่าที่ดวงประทีปแห่งปัญญาส่องสว่างเรืองรองอยู่

ด้วยความรักและปรารถนาดีอย่างจริงใจ

เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร

(ดร. เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร)

รักษาการผู้อำนวยการ

ชมเชย

<p>เจ้าของ : ดร. เฉลิมวงศ์ วัฒนสุนทร แทน มศว บางแสน</p> <p>ที่ปรึกษา : รศ. เต็ม จันทะชุม รศ. สายัณห์ มาลากรรณ์ รศ. อนันต์ อนันตรังสี อาจารย์ ประมาธ สะกิมี่</p> <p>บรรณาธิการ ผู้พิมพ์โฆษณา : รศ. กระแสร์ มาลากรรณ์</p> <p>กองบรรณาธิการ</p> <p>ดร. บรรจง จันทรส ดร. สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ รศ. ม.ด. โคมฉาย อนันตรังสี</p>	<p>รศ. ทองต่อ เข้มประทุม รศ. จำเนียร สงวนพวง ดร. บุญเอิญ มลิณฑสูต อาจารย์ ชนะ ประณมศรี อาจารย์ สุพัฒนา โหระกุล อาจารย์ เกษม บุญชะวัชระ</p> <p>ผู้จัดการ : อาจารย์ วาณี ฐาปนวงศ์สานติ กองจัดการ : นาย รัชวรรณ เอี่ยมเศรษฐี ผู้พิมพ์ : นาย สุรเจตน์ เนติลักษณ์วิจารณ์</p> <p>สำนักงาน : มศว บางแสน ชลบุรี โทร. ชลบุรี ๓๗๖๐๖๐</p>
---	--

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อส่งเสริมความรู้เชิงวิชาการ
 2. เพื่อเป็นแหล่งแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ของคณาจารย์
 3. เพื่อส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนผลงานในการวิจัย วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ในหมู่ผู้สนใจในและนอกสถาบัน
 4. เพื่อประชาสัมพันธ์สถาบัน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา
(แผนกการพิมพ์) ถนนพระราม ๕ คูสิต
กรุงเทพมหานคร ๓ โทร. ๕๗๕๓๑๒

กำหนดออก : ทวิภาคละเล่มและภาคฤดูร้อนอีกหนึ่งเล่ม รวม ๓ เล่มต่อปี

ในเดือน กันยายน มกราคม และ เมษายน ค่าบำรุง : เล่มละ ๑๐ บาท ปีละ ๒๕ บาท

สมาชิกและผู้สนใจ : โปรดติดต่อผู้จัดการวารสารนี้ ส่งจ่าย ณ ปท. บางแสน

อัตราค่าโฆษณา : ๑/๔ หน้า ๑๕๐ บาท ครั้งหน้า ๓๐๐ บาท เต็มหน้า ๕๐๐ บาท

ข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารนี้เป็นของผู้เขียนโดยเฉพาะ มิใช่เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ซึ่งเป็นผู้ถือลิขสิทธิ์ทุกบทความ การตีพิมพ์ซ้ำหรือตัดทอนบางตอนไปลงพิมพ์ใหม่นั้น จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรมายังบรรณาธิการก่อนทุกครั้ง

ปีที่ ๑ เล่มที่ ๑	ทวิภาคที่ ๑	กันยายน ๒๕๑๗
เบ็กรัง สาส์นจากรองอธิการบดี	หลังปกหน้า ๑	สุพัฒนา ไทรกุล เฉลิมวงศ์ วัจนสุนทร
การศึกษาเปรียบเทียบ		
การปฏิรูปการศึกษาของจีนคอมมิวนิสต์	๔	บรรจง จันทรธา
การแนะแนวการศึกษา		
ข้อคิดจากศูนย์แนะแนว จิตวิทยา	๑๕	ศูนย์แนะแนว มศว บางแสน
แรงจูงใจทำลายตน		
The Urge to Self-Destruction by A. Koestler	๑๘	นิวัฒน์ ไชลิตกุล แปล
วิทยาศาสตร์		
แนะนำพิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม	๒๖	สมาน ศรีรัฐญา
ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ		
อีสานแล้งเพราะใคร	๓๗	จำเนียร สงวนพวก
มานุษยวิทยา		
ผู้ไทในอีสาน	๔๖	ชนะ ประถมศรี
ประวัติศาสตร์		
ขุนยัดเขิน	๕๗	ม.ล. โฉมฉาย อานันตรังสี
วรรณคดี		
ความสำคัญของรามายณะที่มีต่อชาวฮินดู	๖๗	สมพร สิงห์โต
วรรณกรรมปัจจุบัน		
การศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันของคนรุ่นใหม่	๗๕	เทัญญา วัจนสุนทร
โบราณคดี		
อ่านโบราณคดี	๘๓	มารุต อัมรานนท์
วิจารณ์หนังสือ		
กรณียี่สวรคตฯ ๑ เล่ม	๙๗	พิชัย เทพนมิตร
Journey to the East by Herman Hesse	๑๐๕	นิวัฒน์ ไชลิตกุล
ในดวงขางนตม	๑๐๗	ผู้สื่อข่าว
แนะนำผู้เขียน	๑๑๕	—
ฉบับหน้ามีอะไร	๑๑๗	—
ลาโรง — รอบแรก	หน้าปกหลัง	บรรณาธิการ
มศว บางแสน	ปกหน้า	สุเทพ เมืองคล้าย
ประติมากรรมสมัยทวารวดี	ปกหลัง	มารุต อัมรานนท์

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา ตามแบบฉบับของจีนคอมมิวนิสต์

บรรจง จันทรสา

ประเทศจีนเป็นแหล่งวัฒนธรรมและอารยธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของซีกโลกภาคตะวันออก มีอายุนานถึง ๕,๐๐๐ ปี รกรากของวัฒนธรรมจีนนั้นมิได้ฝังลึกลงไปเฉพาะในผืนแผ่นดินจีนเพียง ๓.๖ ล้านตารางไมล์เท่านั้น หากแต่ยังฝังซอนลึกลงไป และโผล่เหนือผืนดินขึ้นมาเป็นลำดับแผ่กิ่งก้านสาขาปกคลุมไปถึงเกาหลีและญี่ปุ่น แลยังมีกระแสกระแสน้ำสายแผ่มาถึงผืนแผ่นดินไทยด้วย รากเหง้าของวัฒนธรรมจีนนี้มาเริ่มสั่นคลอนในตอนปลายของราชวงศ์แมนจูโดยฝีมือของ *อารยชาติ* ตะวันตกทั้งหลายที่พยายามจะมาฝังรกรากวัฒนธรรมอันใหม่ซอนแทรกลงไป ในผืนแผ่นดินจีน และขณะเดียวกันก็พยายามจะตัดตรงเอาผลประโยชน์กลับไปเลี้ยงลูกหลานของตนยังประเทศตะวันตก ทั้งยังมาทำตัวเป็น *อภิสิทธิ์ชน* ให้ลูกหลานจีนเจ็บช้ำน้ำใจด้วย ความพยายามของพระนาง *ซูสีไทเฮา* ขบถนักมวย และขุนศึกจีนอื่นๆ ที่จะต่อต้านและขับไล่อารยชาติผิวขาวเหล่านั้นยังผลให้ประเทศจีนประสบกับความหายนะในกาลต่อมา ประเทศจีนแทบจะล้มละลายเมื่อจำต้องเสียค่า

ปฏิกรรมสงครามตามธรรมเนียมของผู้แพ้อภิสิทธิ์ชนเหล่านั้น มหาอำนาจทั้งตะวันตกและตะวันออก(ญี่ปุ่น)ต่างก็พากันเชือดเฉือนดินแดน ทรัพย์สินและอธิปไตยของจีนกันอย่างสนุกสนาน ในขณะที่เดียวกันความระส่ำระสายภายในจีนเองก็ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากเหล่าชนบทย่อยใหญ่ซึ่งรวมตัวกันจากกลุ่มชาวนา และผู้ที่สถาปนาตัวเองขึ้นมาเป็นขุนพลต่อสู้แสวงหาความยุติธรรมในสังคมจีน พยายามที่จะโค่นล้มราชวงศ์แมนจู ซึ่งจีนถือว่าเป็นคนต่างชาติที่มาฉวยโอกาสปกครองคนจีน และเพื่อจัดการกวดขี่การคอร์รัปชั่นของข้าราชการและขุนนางจีน สถานะการณ์เช่นนี้จึงไม่เป็นของแปลกที่จะมีขุนศึกผู้รักชาติเกิดขึ้นมาอย่างมากมายหลากกัหลายเหล่า หนึ่งในบรรดาขุนศึกทั้งหลายที่มีชื่อคุ้น ๆ หูก็ได้แก่ *ยวนซีไช* ผู้ซึ่งได้เต้าขึ้นมาเป็นทั้งขุนพลและขุนนางในราชสำนัก และคิดการจะโค่นล้มราชวงศ์แมนจูจนถูกอภัยไปจากวัง แต่ภายหลังเมื่อ *ดร. ชุนยัดเซน* ทำการปฏิวัติโค่นราชวงศ์ได้สำเร็จ และประกาศจัดตั้งการปกครองจีนเป็นแบบสาธารณรัฐ (๑๙๑๑) ก็ได้ขอให้ยวนเป็นประธานาธิบดี ด้วยเห็นว่าเป็นคนมีฝีมือและบารมี ภายหลังต่อมายวนเกิดเล่นไม่ซื่อคิดจะสถาปนาตัวเองขึ้นเป็นราชวงศ์ เป็นเหตุให้ชุนยัดเซนทนดูไม่ได้ จึงรวบรวมสมัครพรรคพวกจัดการกับยวนเสีย แล้วก็เริ่มวางแผนที่จะปฏิรูประบบการปกครองและปูพื้นฐานระบบสังคมจีนเสียใหม่ แต่ทำการปฏิรูปยังไม่เสร็จก็สิ้นชีวิตเสียก่อน *เจียงไคเช็ค* ผู้เป็นเพื่อนร่วมสาบานก็ได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคชาตินิยม *ก๊กมินต๋ง* ต่อมาและได้ดำเนินการที่จะบูรณะประเทศจีนมาเป็นเวลาร่วมครึ่งศตวรรษ แต่ก็ไม่สามารถที่จะรวมจีนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ เนื่องจากมีอควินม้าแดง (*เมาเซตุง*) ผู้ซึ่งครั้งหนึ่งเคยจับมือกับเจียงขับเคี่ยวญี่ปุ่นให้พ้นไปจากแผ่นดินจีน คอยขัดขวางเนื่องจากอุดมการณ์ทางการเมืองขัดกัน เมากับเจียงจึงต้องประกาศเป็นศัตรูต่อกัน หลังจากที่ทั้งสองได้ต่อสู้ผลัดกันรบผลัดกันรุกเป็นเวลาหลายปีเจียงก็ปราชัย ต้องลงทะเลไปตั้งถิ่นใหม่ที่เกาะฟอร์โมซา นับจากนั้นเป็นต้นมา (๑๙๔๙) เมาก็เริ่มออกโรงเป็นพระเอกยอดนิยมของลูกหลานจีน (และทำท้าวเป็นขบถนิยมของลูกหลานไทยในยุคนี้บางส่วนด้วย) ความเก่าแก่ของเงินที่มีอายุนานนับพัน ๆ ปี ก็สิ้นสุดลง บัดนี้คงมีแต่เงินที่มีอายุเพิ่งได้ ๒๕ ปีบริบูรณ์

เมื่อเมาชตงได้นำพรรคคอมมิวนิสต์เริ่มเข้าถ้บงเหียนเพื่อนำจีน ๘๐๐ ล้านคนเดินไปสู่ทางสายใหม่ นั้น ก็ได้พบว่าตนเองได้รับมรดกคือสภาพของจีนและสังคมที่น่าขมขื่นยิ่ง อันเป็นสภาพที่อยู่ด้วยความบอบช้ำและสูกอมมาร่วมศตวรรษ พรรคคอมมิวนิสต์จึงเริ่มต้นด้วยการวางแผนเพื่อบูรณะสภาพดังกล่าว โดยวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผนละ ๕ ปี (๑๙๕๓—๑๙๗๕) ดังนี้^๑

แผนที่ ๑ (๑๙๕๓—๕๗) เป็นแผนเพื่อเสริมสร้างกำลังคน กำลังอาวุธ และพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก

แผนที่ ๒ (๑๙๕๘—๖๓) เป็นแผนต่อเนื่องกับแผนที่หนึ่ง และเพิ่มนโยบายที่จะพัฒนาทางด้านเกษตรกรรมและการพัฒนาคอมมูน แต่แผนที่ ๒ นี้ต้องหยุดชงักลงในปี ๑๙๖๐ เนื่องจากเมาเห็นว่าสภาพทางสังคมจีนทำทำอะไรจะเสื่อมลง อันเนื่องมาจากการขัดแย้งกันระหว่างผู้นำกับท้องถิ่น การคอร์รัปชัน พฤติการของพวกปฏิกริยาที่เป็นปฏิปักษ์ต่อมารวมทั้งความหย่อนยานของบงเหียนทางการเมือง ความผันผวนเหล่านี้เป็นชนวนให้เมาต้องวาง แผนที่ ๓ และ ๔ ควบคู่กันไปกับการปฏิวัติทางวัฒนธรรม

แผนที่ ๕ (๑๙๗๑—๑๙๗๕) มุ่งที่จะพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการเกษตรกรรม เพื่อให้จีนสามารถที่จะยืนหยัดอยู่บนลำแข้งของตนเองทั้งทางด้านทุนการผลิต เครื่องมือและวัตถุดิบ

ถ้าพิจารณาตามแผนที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าจีนคอมมิวนิสต์เน้นตั้งแต่เรื่องการเกษตรกรรม และการอุตสาหกรรม ซึ่งจะชวนให้เกิดความสงสัยว่าทำไมเมามาไม่ได้เอ่ยถึงเรื่องการฝังลัทธิคอมมิวนิสต์เลย ซึ่งเป็นอุดมการณ์อันสูงส่งประการหนึ่งของเมา แต่เมื่อหันไปดูแผนการปฏิรูปการศึกษาแล้วจะเห็นว่าเมาเอานโยบายการฝังลัทธิไปไว้ในแผนการปฏิรูปการศึกษาทั้งกระบิ ดังปรากฏในนโยบายการศึกษาที่วางไว้ในยุคเริ่มต้นดังนี้

๑. เพื่อเปลี่ยนแนวความคิดดั้งเดิมและปลูกฝังอุดมการณ์ใหม่ของจีน
๒. เพื่อบูรณาการทางด้านเศรษฐกิจ

^๑ Stewart E. Fraser and John Hawkins, "Chinese Education : Revolution and Development," reprinted from Phi Delta Kappan, April 1972. P. 500

๓. เพื่อต่อต้านลัทธิอเมริกันนิยม
๔. เพื่อเผยแพร่ลัทธิรัสเซียนิยม และ
๕. เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของชาวจีน^๑

หลังจากที่ได้ศึกษาสภาพทั่วไปทางการศึกษาแล้ว *เมาชูหลุน* รัฐมนตรีว่าการศึกษาราชการของจีนสมัยนั้นก็เรียกประชุมสมาชิกสภาบริหารเพื่อแถลงนโยบายทางการศึกษา และวิถีทางที่จะปฏิรูปการศึกษา ขณะเดียวกันก็ได้เรียกผู้นำท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เข้ามารับนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติในท้องถิ่นของตน การปฏิรูปการศึกษาขั้นแรกนั้นเน้นในหลักการที่ว่า “การศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความต้องการที่จะบูรณะประเทศ ประตู่โรงเรียนจะต้องเปิดกว้างเพื่อให้กรรมกรและชาวนาได้มีโอกาสได้รับการศึกษาตามรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น....ระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมจะต้องได้รับการปฏิรูปและนำระบบการศึกษาใหม่เข้าไปแทนที่”^๒

ขั้นดำเนินการตามนโยบายนี้ก็คือนักเล็กลูกสูตรและวิธีการสอนตามแบบที่พรรคก๊กมินตั๋งของเจียงไคเช็คได้วางไว้ให้หมดสิ้นและแน่นอน อุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์จะต้องเข้าไปแทนที่ จัดโรงเรียนเพื่อให้การศึกษาและความรู้ด้านลัทธิการเมือง (คอมมิวนิสต์) แก่กรรมกรและชาวนา ในขั้นเริ่มต้นนี้พรรคคอมมิวนิสต์ยังไม่ถึงกับทำลายผู้ที่เป็ผลิผลของการศึกษาระบบเก่า หรือแม้แต่ผู้ที่เคยได้รับการศึกษามาจากต่างประเทศ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีบทบาทในการจัดการศึกษาอยู่มากแต่ให้พยายามล้าง ความเชื่อเก่า ๆ ออกจากสมองเสีย เพื่อให้การดำเนินตามนโยบายนี้ได้ผลจึงให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเพื่อการปฏิวัติของประชาชน ขึ้นตามเมืองต่าง ๆ เพื่อทำการสอนลัทธิใหม่และเปลี่ยนแนวความคิดเก่าของพวกเขา *ชนชั้นมันสมอง* ปลุกฝั่งอุดมการณ์ช่วยประชาชน ในลักษณะ

^๑ K. E. Priestley, “Education in the People’s Republic of China: Beginnings”, **Education and Communism in China, An Anthology of Commentary and Documents**, Ed. by S. E. Fraser (Pall Mall Press, London, 1971) p.49.

^๒ *Ibid.* p. 54

เช่นนี้ กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมใหม่ ๆ ลัทธินิยมและการต่อต้านจักรวรรดินิยมอเมริกาจึงเป็นนโยบายหลักเบื้องต้นเพื่อกฤษฎางไปสู่การปฏิรูป ในขั้นต่อไป

ในการที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการบูรณะประเทศนั้น โรงเรียนจะต้องใช้เป็นแหล่งฝึกฝนคนงานประเภทและระดับต่าง ๆ จัดโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการและความสนใจของบรรดากรรมกร คนงาน และชาวนา หลักสูตรและวิธีสอนต้องพยายามที่จะเชื่อมโรงเรียนกับจุดมุ่งหมายของพรรคคอมมิวนิสต์เข้าด้วยกันอย่างแนบสนิท ในการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนนั้น เมย์آنักหนาว่า สุขภาพเหนือสิ่งอื่นใด ทั้งนี้เนื่องจากเรามองเห็นเด็กจำนวนมากล้มลงในโรงเรียนนั้นเป็นขุมกำลังมหาศาลที่จะนำมาใช้ทั้งในด้านการผลิตและการต่อสู้ในอนาคต

การปฏิรูปการศึกษาในระยะเริ่มต้นนี้ จึงเป็นการ *ปฏิรูป* สภาพทั่วไปของจีน เพื่อรวมเงินจากทุก ๆ ฝ่ายเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อฟื้นฟูและบูรณะสังคมจีนส่วนที่เสื่อมโทรม และจัดระบบบริหารเสียใหม่ให้เข้ารูปเข้ารอย

ในยุคที่ ๒ ของการปฏิรูปการศึกษา (๑๙๕๓ - ๑๙๕๗) เราได้ใช้วิธีการอันเป็นแบบฉบับของพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อก่อให้เกิดการปฏิรูปหรือการปฏิวัติใด ๆ นั่นก็คือการส่งเสริมให้ทำการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งตัวบุคคลและระบบที่เป็นฝ่ายตรงกันข้ามและเป็นปฏิริยากับพรรคและอุดมการณ์ของคอมมิวนิสต์ ประธานเราจึงได้ให้คำขวัญปลุกใจแก่ชาวคอมมิวนิสต์ทั้งหลายเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์นี้ ดังปรากฏอยู่ในสุนทรพจน์บทหนึ่งของเราว่า

“We must not become complacent over any success. We should check our complacency and constantly criticize our shortcoming, just as we should wash our face or sweep the floor every day to remove the dirt and keep them clean”^๑

^๑ Mao tse-tung's Quotations p. 226

(แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าเราจะจะเป็นประชาธิปไตยเต็มตัวอย่างนิกสันที่จะให้ใครมาวิพากษ์วิจารณ์ก็ได้ อันว่าประธานเมาและอุดมการณ์คอมมิวนิสต์นั้นถูกต้องแล้ว ถ้าใครมาวิพากษ์วิจารณ์ คนนั้นก็ได้อั้วว่าเป็น *ขยะ* ที่จะมาทำให้พรรคคอมมิวนิสต์สกรก ซึ่งบรรดาชาวคอมมิวนิสต์ทั้งหลายต้องรวมกันวิจารณ์ โจมตีคนนั้น และหาทาง *กวาดขยะ* นั้นออกไปจากสังคมคอมมิวนิสต์ทันที)

ในการปฏิรูปการศึกษาชั้นนี้เม่าจึงดำเนินนโยบายที่จะปลุกใจบรรดาลูกหลานและชาวจีนทั้งหลายให้สอดส่องดูว่ามีใครบ้างที่เป็นหรือทำท่าจะเป็นปฏิปักษ์ต่ออุดมการณ์ทางการศึกษาของจีน บุคคลกลุ่มที่ควรจะได้รับพิจารณาและถูกสอดส่องนั้นก็คือพวกที่ลุ่มหลงในค่านิยมของชนชั้น พวก *มัน-สมอง* พวกศิลปิน และพวกที่ทำหน้าที่เผยแพร่ทางวัฒนธรรม

แม้ว่าการวิพากษ์วิจารณ์คราวนี้จะยังผลให้เกิดความวุ่นวายให้กับพรรคและสังคมคอมมิวนิสต์อย่างมากมาย อันเนื่องมาจากบรรดานักเรียน นักศึกษาลุกฮือขึ้นโจมตีบรรดาครูบาอาจารย์ ไม่เพียงแต่เท่านั้น บรรดากรรมกรและชาวนาก็ลุกขึ้นวิจารณ์บุคคลชั้นหัวหน้าระดับต่าง ๆ แต่ก็ช่วยให้พรรคคอมมิวนิสต์และเม่าได้มองเห็นว่ามีใครบ้างที่เป็นพวก *Dead-wood* อยู่ในวงการการศึกษา และมีใครบ้างที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตน (เพราะถล่าวและเปลือไปวิจารณ์อุดมการณ์ของเม่าเข้า) ในการปฏิรูปการศึกษายุคนี้ เม่าก็มีความหวังว่าจะเป็นกาทำให้สังคมคอมมิวนิสต์สดใสงดงามยิ่งขึ้น จึงได้มีชื่อเรียกยุคนี้ว่าเป็นยุค *ดอกโบตั๋นบาน* (คำแปลของผู้เขียนเอง) หรือ Hundred Flowers Campaign or Blooming and Contending.

ย่างเข้ายุคที่ ๓ ของการปฏิรูปการศึกษา (๑๙๕๘-๑๙๖๐) เป็นวาระที่พรรคคอมมิวนิสต์จำเป็นจะต้องจัดการศึกษาให้รวดเร็วไปอย่างรวดเร็ว *มังกรทะยาน* หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นยุคของ The Great Leap Forward ซึ่งเป็นยุคที่จีนคอมมิวนิสต์เริ่มเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทางอุตสาหกรรมให้ทัดเทียมกับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ ของโลก ในการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจและ

อุตสาหกรรมให้รุดหน้าไปได้ตามแผนประธานเมาก็มองเห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ โดยการรวมการศึกษาเข้ากับกำลังของกรรมกรเข้าด้วยกัน จึงมีคำปลุกใจจากประธานเม่าออกมาใหม่อีกครั้งหนึ่งว่า การศึกษากับกรรมกรต้องกอดคอกันเดิน นี่ก็เป็นวิธีการตามตำรับดั้งเดิมของคอมมิวนิสต์ที่ว่า ทฤษฎีและการปฏิบัติจะต้องไปด้วยกัน การศึกษาทุกระดับจึงมีการสอดแทรกการทำงานเพื่อให้ได้ผลผลิตพร้อมกับเรียนทฤษฎีไปพร้อมกัน ๆ ตามความเหมาะสมกับระดับของการศึกษา ในด้านการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยก็ให้จัดตั้ง วิทยาลัยชาวบ้าน หรือ Red and Expert College ขึ้นตามคอมมูนเพื่อให้ชาวนาและกรรมกรได้มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มเติมนอกเวลาทำงาน (ความจริงแล้ววิทยาลัยประเภทนี้ก็คือ Folk High Schools ที่ขึ้นชื่อของเดนมาร์กนั่นเอง) การจัดการศึกษาแบบนี้ก็เพื่อสอนความรู้ทางด้านทฤษฎีและอุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งมีสอนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย แต่คนจีนส่วนใหญ่มิได้มีโอกาสจะได้เข้าศึกษาสถานที่ที่จะใช้ศึกษาก็นวกรเข้ากับโรงงานหนึ่งในแหล่งที่เป็นศูนย์กลางของคอมมูน โดยวิธีการจัดศึกษาควบคู่ไปกับการผลิตเช่นนี้เม่าเชื่อว่าจะช่วยให้การพัฒนาประเทศรุดหน้าไปได้ตามแผน

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของจีนที่เกิดขึ้นในขณะนี้คือ การประกาศยกเลิกการสอนตามลัทธิความเชื่อของขงจื้ออย่างสิ้นเชิง วิธีการจัดการศึกษาตามแบบแองโกล — อเมริกัน ได้ประกาศยกเลิก และหันมาใช้วิธีการตามระบบการศึกษาของโซเวียตที่ยึดหลักการของมาร์กซ์ บรรดาวิทยาลัยหรือโรงเรียนซึ่งดำเนินการโดยชาวต่างชาติ มิซซันนารี และวิทยาลัยเอกชนทั่ว ๆ ไปถูกสั่งปิดและจัดดำเนินการใหม่ โดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งสิ้น

แผนการที่จะพัฒนาประเทศให้รุดหน้าไปอย่างรวดเร็วนี้ก็จำเป็นต้องหยุดชะงักลงหลังจากดำเนินไปได้เพียง ๒ ปีเศษ ๆ เนื่องจากจีนประสบกับปัญหาทางทางด้านเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ ปัญหาอีกด้านหนึ่งซึ่งจีนยังไม่สามารถจะแก้ได้ ในรอบ ๑๐ ปีแรกแห่งการปฏิวัติก็คือความไม่เสมอภาคทางการศึกษา แม้ว่าเด็กในเมืองจะได้มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับประถมอย่างทั่วถึง และ ๖๐% ที่มีโอกาสได้เข้าศึกษาในระดับมัธยมต้นในเขตตัวเมืองและบริเวณชนบทใกล้เคียง แต่การศึกษาระดับ

มัธยมปลายซึ่งเน้นหนักไปสายวิชาสามัญและเข้มงวดในการรับเข้าเรียนนั้นจะมีเด็กที่เข้าได้ก็เฉพาะเด็กในกรุง และเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีอันจะกินซึ่งสามารถจะให้เด็กได้อยู่ในโรงเรียนได้จนอายุล่วงเลย ๑๕ ปีไปแล้ว เพราะพ่อแม่ไม่ต้องการที่จะใช้แรงงานจากเด็กเหล่านี้ เด็กๆที่เป็นลูกหลานคนจนแทบจะไม่มีโอกาสเข้าเรียนในชั้นมัธยมเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นมหาวิทยาลัย ความแตกต่างเรื่องชนชั้นและความไม่เสมอภาคทางการศึกษาเช่นนี้มีจำนวนมากขึ้นใน ๑๙๖๐ และการศึกษาทำท่าจะตีห่างจากคอมมูนหันไปเน้นหนักทางด้านวิชาการ นี่ก็เป็นหนามที่คอยทิ่มแทงอุดมการณ์ของเมาและพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งจะต้องรับการ *ผ่าตัด* ในเวลาต่อมา

การปฏิรูปการศึกษาของจีนคอมมิวนิสต์ในระยะต่อมานั้น เริ่มตั้งแต่ปี ๑๙๖๖ เต็มไปด้วยความนำดินแดนระคนกับความวุ่นวายเกิดขึ้นในสังคมจีน นั่นก็คือการปฏิวัติทางวัฒนธรรม การปฏิวัติทางวัฒนธรรมนี้เป็นผลต่อเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวเพื่อการจัดการศึกษาตามระบบสังคมนิยม (Socialist Education Movement) การเคลื่อนไหวดังกล่าวก็เพื่อจะให้มีการแก้ไขแนวโน้มที่กำลังจะนำสังคมคอมมิวนิสต์ไปสู่ความพินาศ นั่นก็คือความแตกต่างระหว่างชนชั้นซึ่งยังมีกันอยู่ในสังคมจีน การคอร์รัปชันซึ่งมีอยู่อย่างดาษดื่นระหว่างทหารประจำหมู่บ้าน ความเสื่อมทางศิลปกรรม และความหย่อนยานของบังเหียนทางการเมือง ในด้านการศึกษาที่เกิดการขัดแย้งกันอย่างรุนแรงระหว่างกระทรวงศึกษาธิการของจีนที่จะมุ่งจัดการศึกษาตามแบบโบราณ และมุ่งจะปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาโดยวิธีการเข้มงวดในการสอบ การสอบแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อไปในโรงเรียนมัธยมและในอุดมศึกษา วิธีการเช่นนี้ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษาตามอุดมการณ์ของเมา การจัดการศึกษาตามระบบเดิม (Dual system) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับลูกหลานชาวนาตามชนบทสายหนึ่ง กับสายสามัญซึ่งเน้นหนักทางด้านวิชาการและจัดสำหรับลูกชาวกอง โดยเฉพาะ และยากยิ่งที่ลูกคนจนจะมีโอกาสได้เข้าเรียน ความไม่เสมอภาคประจานเมาในสังคมจีน เหล่านี้เป็นชนวนนำไปสู่การปฏิวัติทางวัฒนธรรม ซึ่งยังผลให้ระบบการศึกษาแบบ Dual system ถูกทำลายลง และใช้ระบบการศึกษาตามแบบฉบับของเมา (The Great School of Mao Tse-tung's Thought ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวในตอนต่อไปที่ว่าด้วยการจัดระบบโรงเรียน)

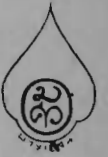
นโยบายใหม่ทางการศึกษาของเรามุ่งที่จะผลิตคนให้มีความรู้ความสามารถในสารพัดอย่าง (Homogenized man) กล่าวคือ เมื่อคน ๆ หนึ่งจบการศึกษาแล้ว จะเป็นได้ทั้งกรรมกร ช่างนา ทหารแดง และมันสมองไปพร้อม ๆ กัน

นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของจีนคอมมิวนิสต์ที่ได้กล่าวมาโดยย่อนี้ ย่อมจะช่วยให้เข้าใจในการ จัดระบบโรงเรียนและระบบการศึกษาของจีนคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะได้นำมาเสนอท่านผู้อ่านในตอน ต่อไป นัยสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในชั้นวางนโยบายนี้พอจะสรุปได้ดังนี้ :

๑. **ระดับมหาวิทยาลัย** ซึ่งตามระบบเดิมก่อนการปฏิรูปนั้น เน้นหนักในทางวิชาการภาคทฤษฎี ส่งเสริมเฉพาะนักศึกษาที่มีฐานะดีและร่ำรวย ระบบการศึกษาที่เข้มงวด เรื่องการสอบเข้าและส่ง เสริมโอกาสของพวกชนชั้น เช่นนี้ย่อมเป็นอุปสรรคกีดกันลูกหลานชาวนามีให้มีโอกาสได้เข้าเรียน โดยอัตโนมัติ เนื่องจากพวกหลังนี้มีโอกาสน้อยอยู่แล้วแม้แต่จะเข้าศึกษาในระดับมัธยม เพื่อแก้ ไขจุดอ่อนนี้และในขณะเดียวกันเพื่อเร่งการเพิ่มผลผลิต การปฏิวัติทางการศึกษา ของเรา จึงหัน ไปใช้วิธีการศึกษาโดยยึดอุดมการณ์เป็นศูนย์กลาง (Ideologically—Centred Education) กล่าว คือมุ่งส่งเสริมและให้โอกาสนักศึกษาที่เป็นชนชั้นแรงงานได้มี โอกาสได้รับการศึกษาระดับสูง และให้ยกเลิกวิชาการที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของชนชั้นแรงงาน อันเป็นการศึกษา ที่เสียเวลามากโดยไม่มีประโยชน์ หลักสูตรก็ให้เปลี่ยนไปเป็นเรียนวิชาเฉพาะและวิชาช่างเทคนิค เพื่อให้ผู้เรียนนำไป ใช้ประโยชน์ ได้ทันทีที่จบการศึกษา

๒. ให้มีการศึกษาอุดมการณ์ของมาร์กซ์และแนวความคิดของเราอย่างลึกซึ้งกว่าที่จะเป็น อยู่ในขณะนั้น ยกเลิกการศึกษาวิชาที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมทั้งหลาย เช่น สังคมศาสตร์

๓. ชนชั้นชาวนาและแนวความคิดทางการเมืองที่ถูกต้องนั้นย่อมมีความสำคัญยิ่งกว่าวุฒิ ทางวิชาการ

๔. แผนวทกรรมกรฝ่ายผลิตเข้าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียนระดับสูงกว่าชั้นประถมศึกษา โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยที่จะเกิดขึ้นใหม่จะต้องจัดให้เป็นแบบ *เรียนครึ่ง—ทำงานครึ่ง* (Half-work, Half-study Program)

๕. หลักสูตรทุกสาขาวิชาจะต้องย่อให้สั้นลง และเน้นหนักไปในการเรียนทางปฏิบัติ เปลี่ยนสภาพโรงเรียนให้เป็นลักษณะของโรงงาน ทำโรงเรียนให้เป็นห้องปฏิบัติการของโรงงานอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

ถ้าแม้ว่าการปฏิรูปการศึกษาของจีนเป็นไปตามนัยดังกล่าวนี้ ย่อมจะมองเห็นได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาของจีนนั้นมุ่งที่จะรักษาอุดมการณ์ของเม้าเซตุงให้คงอยู่ตลอดไป และเพื่อให้เป็นหนทางที่จะผลิตคนให้ทันใช้ทันการขณะที่จีนกำลังพัฒนาอย่างรีบเร่ง ในด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นย่อมยังความสงสัยให้กับนักการศึกษาผู้ที่อยู่ภายนอกกำแพงเมืองจีนเป็นอันมากว่า ถ้าหากจีนจะดิ้นรนเพื่อแข่งขันกับประเทศมหาอำนาจตะวันตก หรือแม้แต่กับญี่ปุ่นแล้ว การศึกษาตามที่ปฏิบัตินี้จะช่วยจีนให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับมหาประเทศ หรือพัฒนาประเทศอื่น ๆ ได้อย่างไร และในที่สุดจีนก็จะต้องเป็นไปอย่างที่ยันซูหยินได้บ่าวประกาศไว้ว่า “จีนเลือกที่จะอยู่กับบรรดาประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย”

การแนะแนวการศึกษา

ข้อคิดจากศูนย์แนะแนว มศว. บางแสน ศูนย์แนะแนว

ศูนย์แนะแนวตกลงกันว่า บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อแนะแนวทางและฝากข้อคิดเห็นบางอย่างเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่าความแตกต่างของอายุและประสบการณ์อาจทำให้ความเห็นของเราแตกต่างกันไปบ้าง แต่เราก็ไม่สนใจว่าความคิดของเรากับท่านใครจะถูกกว่ากัน ที่สำคัญก็คือความแตกต่างในความคิดอ่านในเรื่องนี้กว้างขวางยิ่งขึ้นกระมัง

ชีวิตในมหาวิทยาลัยนั้นมีปัญหาหลายอย่าง แต่ที่สำคัญที่สุดคือเรื่อง การเรียน นิสิตนักศึกษาจะเรียนและใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยอย่างไรจึงจะคุ้มค่ามากที่สุด เกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด หลายคนยังคงสับสนอยู่ระหว่างค่านิยมของการศึกษาแบบเก่า แบบเด็กมัธยม กับค่านิยมของสังคมแบบใหม่ที่กำลังเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว

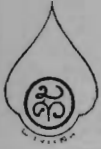

มหาวิทยาลัยตั้งชั้นด้วยเหตุผลหลายประการ เหตุผลข้อแรก ก็คือ บริการความต้องการกำลังคนของสังคมในปัจจุบันและในอนาคต เช่นผลิตบัณฑิตไปเป็น แพทย์ ครู เกษตรกร วิศวกร และอื่น ๆ มหาวิทยาลัยไม่ใช่แหล่งที่จะผลิตคนออกไปเป็น เจ้าคนนายคน ดังที่เคยเชื่อกันมาแต่เดิม นิสิต นักศึกษาเคยสำรวจตัวเองหรือยังว่าชอบและยอมรับในระบบสังคมที่เคยเป็น อยู่หรือไม่ เพียงไร ถ้าไม่ชอบและไม่ยอมรับ ท่านก็มีสิทธิ์ที่จะหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับค่านิยมบางอย่างที่อาจารย์ผู้สอนหยิบยื่นหรือจัดทำให้ แล้วท่านอาจปฏิบัติตนเสียใหม่ ให้ถูกต้องตามแนวทางการคิดของตนเอง แต่ต้องยึดหลักการร่วมกัน ในข้อที่ว่า กำลังคนผลิตออกไปเพื่อรับใช้และบริการสังคมจริงๆ

เหตุผลข้อที่สอง คือการให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษา ทั้งด้านเนื้อหาวิชา และแนวความคิดใหม่เชิงริเริ่ม สร้างสรรค์ วิพากษ์วิจารณ์ นิสิตนักศึกษาบางคนอาจจะโชคดีได้พบและเรียนกับอาจารย์ที่สามารถให้ความรู้ได้ทั้งสองด้าน แต่บางคนก็อาจพบกับอาจารย์ที่ไม่ได้ให้อะไรที่แตกต่าง หรืออาจด้อยกว่าครูที่เคยสอนชั้นมัธยมมาเสียอีก ในกรณีเช่นนี้ นิสิต นักศึกษาก็ไม่น่าเสียใจ และควรใช้ประสบการณ์นี้ ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น

เหตุผลข้อที่สาม คือการให้การศึกษา การให้การศึกษาในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงว่า มหาวิทยาลัย เป็นแหล่งผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปประกอบอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว แต่ผลิตบัณฑิตที่มีความกระตือรือร้น คิดที่จะแสวงหาความรู้และทักษะด้วยตนเอง ผู้ที่มีการศึกษาควรเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีวิจรรย์ญาณ และไม่ตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยอารมณ์ ยึดถือเอาค่าเล่าเรียน หรือเงินตรา การของตนเองเป็นใหญ่

เหตุผลข้อที่สี่ มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้ นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ได้แสวงหาสังจรรย์ทางด้านวิชาการ และด้านชีวิต โดยการอภิปราย ถกเถียง พิสูจน์ปัญหา และข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้นนั้นจนถึงที่สุด

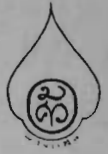
ความหวังของเราคือ อยากเห็นนิสิตนักศึกษาก้าวไปถึงจุดมุ่งหมายของสังคมที่ไกลเกินกว่าที่พวกเราเคยไปถึง และอยากจะทำให้ท่านระลึกอยู่เสมอว่า การอภิปราย การถกเถียง และพิสูจน์ นั้น ควรตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้และเหตุผล

เหตุผลข้อสุดท้าย มหาวิทยาลัยตั้งขึ้นเพื่อยกระดับจิตใจของคนให้สูงขึ้น กล่าวคือ ให้มีความเป็นผู้นำด้านความคิดที่ประกอบด้วยคุณธรรม มองดูปัญหาต่างๆ อย่างรอบคอบ ดูสาเหตุที่เกิดขึ้นด้วยสายตาของนักวิทยาศาสตร์ ไม่มีอคติลำเอียงใดๆ และรู้จักแก้ปัญหาที่ต้นเหตุมากกว่าที่ปลายเหตุ นิสิตนักศึกษาบางคนอาจคิดว่า การตั้งข้อรังเกียจระหว่างกลุ่ม ระหว่างพวก การเดินขบวนก่อความวุ่นวาย การหนีจากโลกของความเป็นจริง การใช้จ่ายเสียจริต การเก็บตัว และเก็บความคิดอยู่คนเดียว จะเป็นทางออกที่ดีที่สุด เมื่อเขาไม่สามารถจะใช้เหตุผลได้ แท้จริงวิธีการเช่นนี้กลับจะยิ่งก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น เหมือนการเดินวอกวน หลงทางอยู่ในเขาวงกตนั่นเอง

สังคมของเราทุกวันนี้ยังไม่สมบูรณ์และบรรลุถึงจุดหมายที่เราพร้อมกันตั้งเอาไว้ นิสิต นักศึกษาคือกลุ่มคนที่สังคมยอมรับว่า เป็นผู้ที่มีสติปัญญา เฉลียวฉลาด และมีเหตุผล จึงน่าจะทำตนให้สมกับที่เป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้แล้วนั้น

มหาวิทยาลัยจะเจริญงอกงามต่อไป และสามารถสนองความต้องการของสังคมได้ดั่งนั้น ก็ขึ้นอยู่กับ การที่นิสิต นักศึกษา และอาจารย์ได้ร่วมกันแสวงหาความรู้ อภิปราย และวิจัยปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง มีการแสวงหาวิธีการใหม่ๆ มีการตรวจสอบ และพิสูจน์ข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้น

นิสิตนักศึกษาบางคนอาจจะไม่พึงพอใจ ในชีวิตสังคมมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น อาจจะข้องใจในบทบาทของมหาวิทยาลัย ข้องใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ข้องใจในอาจารย์ผู้ให้ความรู้ และบางคนอาจจะรู้สึกเหงาเพราะไม่เคยจากบ้าน รู้สึกว่าเหว่ ขาดเพื่อนที่เข้า

ใจและทันต่อความคิดของตน พวกเราจึงอยากให้ข้อคิดไว้ว่าท่านควรจะได้ตระหนัก อยู่ เสมอว่าท่านเป็นคนหนึ่งในจำนวนคนกลุ่มน้อยที่ได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย จึงน่าจะใช้อุปสรรคนี้ ให้คุ้มค่าที่สุด ไม่ปล่อยให้เวลาสูญไปโดยเปล่าประโยชน์ การหาทางออกในเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่น่าจะทำ เช่นการได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่น ๆ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยการอ่านหนังสือ หรือร่วมกิจกรรมที่สนใจ

ชีวิตในมหาวิทยาลัยนี้เป็นช่วงสุดท้ายที่ท่านจะมี โอกาสได้แสดงออกทั้งความคิดเห็นและการกระทำต่าง ๆ โดยไม่มีผู้ใดเอาผิด แต่บางครั้งเราก็ไม่แน่ใจว่าการแสดงความคิดเห็นและการกระทำเหล่านั้น เป็นสิ่งที่ท่านต้องการจริงๆ หรือไม่ ท่านมีความสุขต่อการกระทำเช่นนั้นเพียงไร และท่านรับผิดชอบในพฤติกรรมที่ได้แสดงออกนั้นมากน้อยแค่ไหน เป็นสิ่งสำคัญที่ท่านควรสำนึกไว้อยู่เสมอ

สุดท้ายนี้ พวกเราขอบอกว่าในมหาวิทยาลัยนี้มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่อยากจะช่วยเหลือร่วมมือกับท่านในการแก้ข้อข้องใจ และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น พวกเขาเหล่านั้นอาจเป็นเพื่อนร่วมห้อง นิสิต นักศึกษาร่วมมหาวิทยาลัย อาจารย์ประจำวิชา อาจารย์ประจำหอพัก อาจารย์อื่น ๆ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและฝ่ายบริการ และบางทีอาจเป็นพวกเรา ศูนย์แนะแนว รวมอยู่ด้วยก็ได้ ฉะนั้นเมื่อท่านมีปัญหา จึงใคร่ขอเชิญชวนให้ โปรดใช้บริการของเราบ้าง

แรงจูงใจทำลายตน

แปลจาก : The Urge to Self-Destruction

ของ : Arthur Koestler

โดย : นิวัฒน์ โขลิติกกุล

นับแต่มนุษย์มีสามัญสำนึกมาจนถึงกลางศตวรรษนี้ มนุษย์มีชีวิตอยู่ได้โดยคาดหวังถึงความตายของแต่ละบุคคลไว้ ทันทิที่มนุษย์สามารถนำพลังนิวเคลียออกมาใช้ มนุษยชาติก็มีโอกาสจะสูญได้ ทุกวันนี้มนุษย์ทุกคนเสมือนมีระเบิดเวลาแขวนคอไว้ เราได้ยินเสียงของมันเดิน ประเดี๋ยวดัง ประเดี๋ยวค่อย และจะเป็นไปเช่นนี้จนกว่าจะระเบิด หรือเราทำให้มันหยุดเดินได้

ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าใคร่จะพูดถึงการที่จะทำให้มันหยุดเดิน ข้าพเจ้าไม่คิดว่าการประชุมเพื่อควบคุมกำลังรบหรือส่งสาส์นวิงวอนจะได้ผล ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่ามนุษย์เราส่วนใหญ่สู้ดิ้น มนุษย์อาจจะเป็นสัตว์โลกที่น่ารัก แต่ก็เป็นสัตว์ที่ปราศจากเหตุผล และดูเหมือนว่าจะไม่ต้องการมันด้วย จากหลักฐานที่เชื่อถือได้ ได้พิสูจน์แล้วว่า ในขณะที่ขบวนการวิวัฒนาการของสัตว์โลกชนิดอื่น ๆ กำลังดำเนินไปตามครรลองนั้นได้เกิดความวิปริตขึ้นในสัตว์จำพวกที่มีชื่อว่า Homo Sapiens กล่าว

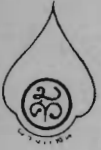

คือมีพัฒนาการแปลกปลอมของอวัยวะบางส่วนซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความผิดปกติขึ้นในสัตว์พวก
ดังกล่าว ขบวนการวิวัฒนาการได้สรรสร้างสิ่งผิด ๆ นับครั้งไม่ถ้วนดังตัวอย่างของการสูญพันธุ์ของ
สัตว์ในอดีตกาล หรือเปรียบเทียบทราบกันได้กับทฤษฎีที่ล้าสมัย เราอาจจัดได้ว่ามนุษย์อุบัติ
ขึ้นมาด้วยลักษณะที่ไม่เหมาะสม ดังตัวอย่างของวงจรในระบบประสาทซึ่งทำให้มนุษย์ง่ายต่อการ
มีความคิดหลอนซึ่งอาจกระตุ้นให้ทำลายตัวเองได้ แต่ Homo Sapiens ก็มีความสามารถที่จะปรับ
ตัวเองให้พ้นสภาพของสัตว์ชั้นต่ำ อันพอที่จะชดเชยให้กับส่วนที่ขาดไป

ข้าพเจ้าไม่อาจเฝ้าว่าข้าพเจ้าทราบวิธีแก้ไขแล้ว แต่ก็มีเชื่อมั่นว่าคงจะมีวิธีแก้ไข วิธี
แก้ไขแรกทีอาจเป็นไปได้ก็คือการวินิจฉัยที่ถูกต้องเกี่ยวกับมนุษย์ ความพยายามนี้ได้มีตั้งแต่
สมัยของชาวฮีบรูโบราณเรื่อยมาจนถึงสมัยของนักสัตววิทยายุคปัจจุบัน แต่วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าว
ยังไม่ดีพอด้วยเหตุผล คือสมมติฐานที่ตั้งขึ้นเกี่ยวกับมนุษย์ยังไม่ตรงกับความเป็นจริงที่เราทราบ
มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีบางอย่างอันทำให้ระบบการทำงานในร่างกายผิดปกติ ผิดแฉกไปจากสัตว์โลกอื่น ๆ
คือมีภาษา วิทยาศาสตร์ และศิลปะ ในโอกาสนี้ข้าพเจ้าใคร่ขออธิบายอย่างสั้น ๆ ในเรื่องอาการ
ผิดปกติ ตลอดจนสาเหตุของอาการ ซึ่งยังผลให้เกิดผลสะท้อนถึงประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ
รวม ๕ หัวข้อด้วยกัน

หัวข้อแรกคือ *การบวงสรวงมนุษย์* ซึ่งนักมนุษยวิทยาให้ความสนใจน้อยมาก พิธีกรรมนี้มีตั้งแต่
สมัยก่อนประวัติศาสตร์โลกจนถึงสมัยของโคลัมบัส ปัจจุบันพิธีกรรมดังกล่าวยังมีการใช้กันอยู่ใน
ดินแดนบางส่วน พิธีบวงสรวงมนุษย์ไม่ใช่เป็นการแสดงออกถึงการอยากรู้อยากเห็น หากแต่
เป็นอาการของโรคจิตชนิดหนึ่ง

หัวข้อที่สองคือ *กลไกในการยับยั้งการล้างผลาญสัตว์ชนิดเดียวกัน* ยังมีประสิทธิภาพต่อย มนุษย์
เป็นสัตว์ชนิดเดียวในโลกที่มีลักษณะเฉพาะเช่นนี้ Konrad Lorenz ได้กล่าว ในหนังสือ
On Aggression ถึงเรื่องนี้ ว่า “พฤติกรรมในการล่าเหยื่อไม่เหมือนกับการทำลายตัวเอง

และการล่าเหยื่อไม่เป็นพฤติกรรมชนิดก้าวร้าว เพราะว่ามีผู้ล่ากับเหยื่อเป็นสัตว์คนละชนิด” การชิงดีชิงเด่นและการขัดแย้งในหมู่สัตว์ชนิดเดียวกันออกมาในรูปการต่อสู้หรือการขู่เข็ญ ซึ่งสิ้นสุดด้วยการยอมแพ้ของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยปกติแล้วอาการบาดเจ็บสาหัสจากการต่อสู้มีน้อยครั้ง กลไกในการยับยั้งการล้างผลาญในสัตว์มนุษย์ยังมีประสิทธิภาพที่ต้อยกว่าสัตว์อื่น ๆ อยู่

หัวข้อที่สาม สงครามตลอดกาลของมนุษย์ ซึ่งออกมาในรูปของการล้างผลาญหมู่และการฆ่าล้างโคตร กฎธรรมชาติยินยอมให้สัตว์ชนิดหนึ่งเป็นเหยื่อของอีกชนิดหนึ่ง แต่ไม่เป็นเหยื่อของสัตว์ชนิดเดียวกัน Homo sapiens เป็นสัตว์ชนิดเดียวที่ไม่อยู่ภายใต้กฎนี้

หัวข้อที่สี่ ความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดระหว่างเหตุผลกับอารมณ์และระหว่างความคิดอย่างลึกซึ้งกับความเชื่อถือที่ใช้เหตุผล

และหัวข้อสุดท้าย ช่องว่างระหว่างความสำเร็จทางเทคโนโลยีกับการสร้างคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน หรือจะพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือระหว่างความรู้เรื่องธรรมชาติและ การควบคุมพฤติกรรม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ได้เริ่มขึ้นในสมัยกรีกโบราณ และเมื่อเร็ว ๆ นี้มนุษย์สามารถเดินทางไปสำรวจดวงจันทร์ได้ พร้อมทั้งการเกิดวิทยาศาสตร์ก็มีลัทธิความเชื่อถือหลายอันได้อุบัติขึ้น อาทิ ลัทธิเต๋า ลัทธิขงจื้อ และศาสนาพุทธ ในศตวรรษนี้ก็ยังมีลัทธิซึ่งแทบจะไม่แตกต่างกัน และสร้างขึ้นจากฝีมือของผู้นำทางการเมือง เราอาจเปรียบเทียบมนุษย์เข้ากับ Prometheus ที่ยื่นมือข้างหนึ่งไปยั้งดาวพร้อมกับสีหน้าของคนที่ผิดหวังเพราะในมืออีกข้างหนึ่งต้องถือสัญลักษณ์ที่เรียกว่าวัฒนธรรมด้วย

ขณะนี้เราอาจตระหนักได้ว่าเราได้มาอยู่ในขอบเขตของความเป็นจริงถ้าเราจะหันเหจากอาการไปยั้งสาเหตุ โดยที่เราจะต้องตั้งสมมุติฐานที่รัดกุมกว่าที่เคยเป็นมา ในที่นี้ข้าพเจ้าใคร่จะตั้งสมมุติฐานสัก ๕ อัน จากแนวการศึกษาที่ต่างกันแต่ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ เช่น ประสาทวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา ภาษาศาสตร์ และลัทธิที่ว่าด้วยจุดจบ

สมมติฐานทางประสาทวิทยา ข้าพเจ้าใคร่จะพูดถึงทฤษฎีของ Papez และ McLean เกี่ยวกับอารมณ์ ทฤษฎีนี้เน้นถึงความแตกต่างในโครงสร้างและหน้าที่ระหว่างสมองส่วนดั้งเดิมกับสมองส่วนใหม่ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในภาวะปราศจากการขัดแย้งมนุษย์ก็ดูเหมือนจะเป็นอินทรีย์ที่ปราศจากความสุข McLean เขียนไว้ว่า “สภาพทางธรรมชาติของมนุษย์มีสมองอยู่ ๓ ส่วน ซึ่งแต่ละส่วน ต้องทำงานสัมพันธ์กัน สมองส่วนดั้งเดิมมีลักษณะคล้ายคลึงกับสมองของสัตว์เลื้อยคลาน ส่วนที่สองคล้ายคลึงกับของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดต่ำ และส่วนที่สามคล้ายคลึงกับของ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดสูง” เราอาจเปรียบเทียบสมองทั้ง ๓ ส่วนว่าเหมือนสัตว์ ๓ ชนิด คือ ม้า ลิง และจระเข้รวมตัวเป็นสัตว์ชนิดเดียวกัน สมองส่วนที่คล้ายคลึงกับของสัตว์เลี้ยงลูกคลาน รวมเข้ากับส่วนที่คล้ายคลึงกับของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดต่ำ เรียกว่า Limbic system หรือเราจะรวมเรียกว่า สมองส่วนดั้งเดิม ที่เหลืออีกส่วนหนึ่งเราเรียกว่า Neocortex ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับความคิดทางภาษาทั้งที่เป็นนามธรรมและสัญลักษณ์ Neocortex ของสัตว์ที่คล้ายคลึงกับคน มีวิวัฒนาการเรียนมาในระยะ ๕๐๐,๐๐๐ ปี ด้วยอัตราที่รวดเร็วกว่าที่เคยปรากฏมาก่อน แม้กระนั้น ก็ดีเหตุการณ์เช่นนี้หาได้ทำให้สมองส่วนใหม่นี้ทำงานอย่างราบรื่นร่วมกับส่วนดั้งเดิมไม่ โครงสร้างใหม่ที่เพิ่งจะได้รับการพัฒนาไม่สามารถทำให้กลมกลืนกับโครงสร้างเดิมไม่ จึงเกิดภาวะการขัดแย้งขึ้น

McLean ให้นิยามคำว่า Schizophychology ว่าเป็น ภาวะที่เกิดจากการสร้างระบบประสาทที่มีคุณภาพเลว เขาอธิบายว่า ระบบประสาทของมนุษย์เป็นการทำงานร่วมกันของสมองส่วนดั้งเดิมกับส่วนใหม่ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความแตกต่างระหว่างอารมณ์กับเชาวน์ปัญญา เชาวน์ปัญญาของมนุษย์อยู่ภายใต้การควบคุมของสมองส่วนใหม่ที่มีการพัฒนาที่สุด พฤติกรรมอื่น ๆ อยู่ภายใต้การควบคุมของสมองส่วนดั้งเดิมซึ่งมีโครงสร้างไม่แตกต่างไปจากของหนูเลย

ในการหาวิธีแก้ไขภาวะ Schizophychology เราอาจจะศึกษาในแนวทางสรีระซึ่งอาจช่วยให้มนุษย์หาทางยับยั้งความผิดปกติได้

สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์มาจากสาเหตุ ๒ ประการคือ สภาพที่ต้องพึ่งพาพ่อแม่เมื่อยังเล็ก และการพึ่งพาพวกพ้องซึ่งดำเนินตั้งแต่บรรพบุรุษยุคต้น ๆ ของมนุษย์ในการล่าเหยื่อซึ่งแข็งแรงกว่า การพึ่งพาในพวกพ้องของมนุษย์มีมากกว่าพวกสิ่งอื่น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์เน้นถึงการพัฒนาความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว และการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมอื่นก็มีรากฐานมาจากสิ่งดังกล่าว ความอ่อนแอในระยะยาวของเด็กทารกมีผลทำให้มนุษย์ต้องตกอยู่ภายใต้อาณัติของกลุ่ม และผลักดันให้มนุษย์พร้อมที่จะรับคำแนะนำในรูปของหลักการและบทบัญญัติ ความปรารถนาของมนุษย์ที่จะเป็นคนหนึ่งในกลุ่มออกมาในรูปแบบของการปฏิบัติตามกฎของ เผ่า ชชาติ และเหนืออื่นก็คือ ตามระบบของความเชื่อถือ

ดังนั้นลักษณะที่สำคัญของสภาพมนุษย์ก็คือ ความสามารถที่เหลือเฟือและความจำเป็นในการแสดงตนกับกลุ่ม และ / หรือ กับระบบของความเชื่อถือที่ไม่ใช่ดีกับเหตุผล ความสนใจ และการอยู่รอดของมนุษยชาติ

ข้อสรุปของข้าพเจ้าที่อาจจะสร้างความไม่สบายใจ และอาจจะไม่เหมือนของใครเลยคือความยุ่งยากในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์มาจากการพยายามปรับตัวให้รอดพ้นสภาพของสัตว์ หาได้มาจากความก้าวร้าวไม่ พลิกดูประวัติศาสตร์ ของเหตุการณ์ โศกนาฏกรรมเราจะพบว่า มีเหตุมาจากความรักที่มนุษย์เรามีต่อ เผ่า ชชาติ กษัตริย์ ศาสนา และอุดมการณ์ ทำให้ความก้าวร้าวอย่างที่เราเข้าใจไม่

มีทฤษฎีที่กล่าวว่า สงครามเกิดจากแรงจูงใจที่เรียกว่าความก้าวร้าว นั้นหาตรงต่อความเป็นจริงไม่ ไม่ว่าจะดูจากประวัติศาสตร์ หรือจิตวิทยา ถ้าเราสัมภาษณ์ ทหารที่เคยสู้รบเรื่อง เกี่ยวกับความรู้สึกของเขา ในขณะนั้น เขาจะเรียงลำดับความรู้สึกตามความสำคัญดังนี้ ความเบื่อหน่าย ความทุกข์ ความคิดถึงบ้าน ความอดอยากทางเพศ และความปรารถนาสันติภาพ ความรู้สึกก้าวร้าวต่อศัตรูมีบทบาทน้อยมากเมื่อเทียบกับความรู้สึกดังกล่าว

ทฤษฎีเกี่ยวกับ สงครามที่ได้รับความนิยม อีกทฤษฎีหนึ่งคือ การหวงแหนถิ่น (Territorial imperative) ถิ่นหมายถึงดินแดน สงครามบางสงครามอาจจะเป็นการต่อสู้เพื่อดินแดน แต่ตามความเป็นจริงในการต่อสู้ เราต้องออกเดินทางจากบริเวณ หนึ่งไปยังที่ที่เราถือเป็นสัญลักษณ์ ของสิ่ง นั้น เช่น ศาสนาที่แท้ เหตุที่ถูก หรือระบบการเมืองที่ดีเลิศ การมีส่วนร่วมในการต่อสู้เกิดจากความ รัก ท่านคงเคยเห็นภาพของเด็กหนุ่มเยอรมันที่สีหน้าเต็ม ไปด้วยความรักที่มีต่อท่านผู้นำฮิตเลอร์ และภาพของเด็กจีนขบวนการเร่ดการ์ด ในขณะที่ท้องคตพจน์ของประธานเหมาแจ๋ตุง และเราคง เคยภาพของคนที่กำลังร้องเพลงชาติที่ตังกระหึ่ม ธงชาติที่ โบกสบัดชวนให้คิดถึงการเป็นส่วนหนึ่ง ในมาตุภูมิที่รัก ความคลั่ง โคลั่งดังกล่าว อาจทำให้เขาเหล่านั้นพร้อม ที่จะสละชีวิตเพื่อสิ่งที่เขาบูชา เหมือนกับนักรักที่พร้อมที่จะตายเพื่อเทพบุตรหรือเทพธิดาของเขา

เมื่อถึงที่สุดมนุษย์จะทำลายผู้อื่น ในเมื่อผู้อื่นเป็นอันตรายต่อสิ่งที่เขายึดมั่นอยู่ ความสำคัญอีกข้อ หนึ่งก็คือ ในสงคราม ความรุนแรงในรูปของการล้างผลาญเป็นความก้าวร้าวทางอ้อม (Vicarious aggression) ซึ่งมีผลเนื่องมาจากการทำตนเข้ากับกลุ่ม และกับระบบความเชื่อถือ การเปลี่ยนแปลงบุคคลเพื่อให้ได้ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยปราศจากความสนใจและความจำเป็น ของผู้นั้นในฐานะเป็นเอกัตบุคคลนั้นช่างโหดร้ายทารุณเสียจริง ๆ การทำงานให้เข้ากับกลุ่มนั้น โดยปกติ มักเกี่ยวข้องกับกาเสียสละในการงาน และอารมณ์ดี ความก้าวร้าวที่แสดงออกไปจากกลุ่มยังศัตรู นั้นเป็นชนิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ใช่เป็นการพยายาม และเป็นความก้าวร้าวชนิดอ้อม

ข้อโต้แย้งทั้งหมดที่ได้กล่าวมาแล้วพร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบนั้นเราจะพบว่าภาวะของมนุษย์ ไม่ได้ มีสาเหตุจากความก้าวร้าวส่วนตัวหากแต่มาจากการขัดแย้งกับกลุ่มและมาจากแรงจูงใจที่คนเราไม่อาจ จะเสี่ยงได้ คือการรวมกลุ่มโดยที่ต้องมีความเชื่อมั่นโดยไม่มีข้อสงสัย ดังนั้นเราอาจกล่าวว่าการ ผิดปกติของมนุษย์เกิดจากการยึดมั่น ในผู้อื่นเกินไป (Hyperdependence) ควบคู่ไปกับความ สามารถที่จะรับคำแนะนำ ถ้าสามารถหา วิธีป้องกันทางวิทยาศาสตร์ ที่จะทำให้มนุษย์ เลิกเชื่อ ฟังคำแนะนำของผู้อื่นได้ การอยู่รอดของมนุษย์ชาติก็มีทางสำเร็จได้ครั้งหนึ่ง และดูเหมือนว่าสิ่ง นี้เป็นไปได้

ข้อเสนออันสุดท้ายที่ข้าพเจ้าใคร่เสนอก็คือ *มนุษย์เป็นสัตว์ที่สร้างสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ที่พวกเขาภูมิ ใจที่สุดนับแต่ได้สร้างมา* และในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ เป็นอันตรายที่สุดด้วยก็คือ ภาษา ในฐานะที่เป็นนักเขียนอาชีพข้าพเจ้าไม่มีเหตุผลและความจำเป็นอันใดที่จะยกย่องสรรเสริญ ภาษา ทั้งนี้เพราะว่ามันเป็นสิ่งอันตรายเกินกว่าที่คิด เหตุผลแรกเพราะเป็นแรงที่จะทำให้กลุ่มอยู่ด้วยกันติด และเหตุผลที่สองเพราะเป็นแรงผลักดันต่อกลุ่มอื่น

ตามระบบการแยกภาษาที่เรานิยมใช้ประมาณกันว่ามีภาษาอยู่ โลกประมาณ ๓,๐๐๐—๖,๐๐๐ ภาษา ภาษาจัดว่าเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุดภายในสังคมมนุษย์ ชาวกรีกโบราณไม่เคยคิดว่าผู้ที่มีภาษาแตกต่างไปจาก ของพวกตนนั้นคือ *คน* ความคิดนี้ยังมีอยู่ในสังคมของพวกชาวเขา ในบริเวณเทือกเขาอัลไพน์ และมีแม้กระทั่งในสังคมของอังกฤษระหว่างพวกที่มีสำเนียงต่างกัน

เหตุผลที่สอง : นอกจากอิทธิพลของศัพท์ การสร้างความคิดในรูปนามธรรมและความแตกต่างทางภาษา ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างลัทธิและระบบความเชื่อถือที่ขัดกันซึ่งเป็นแนว โน้มต่อกันและกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างหมู่เกิดจากสัญลักษณ์ ที่เรียกว่า *คำพูด* คำพูดมีบทบาทมาเนิ่นนานก่อนที่จะเกิดสื่อสารมวลชนขึ้น สวาทของพระมะหะหมัดอ้างถึงพระวังนะ ของพระองค์ โดยการพูดกันกินเนื้อที่จากเอเชียถึงชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก ถ้าปราศจากภาษาเราคงจะปราศจากวรรณกรรม และในขณะเดียวกันก็คงปราศจากสงคราม

ข้าพเจ้าใคร่ที่จะสรุปถึงอาการผิดปกติ ๕ อย่างของมนุษย์คือ หนึ่ง—พิธีบูชามนุษย์ที่ไร้เหตุผลในยุคก่อนประวัติศาสตร์ สอง—กลไกที่มีคุณภาพเลยในการปกป้องการฆ่าล้างผลาญในหมู่มนุษย์ด้วยกัน สาม—สงครามตลอดกาลของหมู่มนุษย์ สี่—การขัดแย้ง ระหว่างเหตุผล กับความเชื่อถือที่ ไร้สาระ และประการสุดท้าย-ความแตกต่างระหว่างความสามารถในการค้นพบและการนำมาใช้บริการสังคม

อาการดังกล่าวควรจะได้รับการวินิจฉัยเคราะห์อย่างถ่องแท้ ทั้งนี้เพราะว่าไม่เคยมีปรากฏในหมู่สัตว์อื่น เหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้วควรได้รับความสนใจกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ข้าพเจ้าใคร่จะพูดอย่าง

ถ่อมตัวว่า การศึกษาและการวิจัยที่เราทำกับสัตว์อื่น ไม่ว่าจะเป็ผลงานของ Pavlov, Skinner, Lorenz หรือ Morris หาได้ทำให้รู้เรื่องเกี่ยวกับมนุษย์ดีพอไม่ ข้อเปรียบเทียบนั้นอาจจะเป็นจริงและมีประโยชน์ แต่ก็อยู่ภายใต้ขอบเขตอันจำกัด การวิจัยของผู้เชี่ยวชาญตั้งเอ่ยนามมาแล้วนั้นไม่มีเลยที่จะศึกษาให้ลึกไปถึงลักษณะเฉพาะของมนุษย์ คือ ภาษา ซึ่งเป็นสิ่งที่เรายอมรับว่าสำคัญที่สุดที่จะใช้อ้างอิงถึงพฤติกรรมของมนุษย์เรา

ถึงแม้ว่า สุนัข หนู และ ลิง จะมี Neocortex เช่นเดียวกับมนุษย์ก็ตาม แต่สัตว์เหล่านี้แข็งแรงกว่ามนุษย์มาก กล่าวคือไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ในระยะยาวเหมือนทารก หรือมีลักษณะที่จะต้องพึ่งพาผู้อื่นในการต่อสู้หรือล่าเหยื่อ ภาษาไม่มีอิทธิพลทำให้สัตว์เหล่านี้ต้องต่อสู้ และล้างผลาญซึ่งกันและกัน และคำพูดไม่ทำให้สัตว์หวาดกลัวจนถึงแก่ความตายได้

โศกนาฏกรรม ของ มนุษยชาติมีผลจากลักษณะผิดปกติ ๕ ประการ ดังกล่าวรวมกัน ในรูปของบันไดเวียนของความสำนึกผิดและความวิตกกังวล และดูเหมือนจะเป็นตัวกำหนดพันธุกรรม ความวิตกกังวลต่ออนาคตอาจจะมีประโยชน์ต่อมนุษย์ถ้าเรารู้จักใช้ การจะทำให้ระเบิดเวลาหยุดเดินได้เรามีความเข้าใจในกลไกของระเบิดเวลานั้นเอง

จาก Koestler, Arthur, "the urge to Self-Destruction,"
The Observer, 28 September 1969. p. II.

**แนะนำพิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม
บางแสน
สมาน ศรีธัญญา**

ก่อนที่จะมีพิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน เรา รู้จักแต่เพียงพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเท่านั้น เราควรจะมีพิพิธภัณฑ์สัตว์ สถานที่
เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม และพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติมานานแล้ว เพราะสถานที่เหล่านี้ให้ประโยชน์นานา
ประการแก่นักเรียน นิสิตนักศึกษาและประชาชน ทั้งในด้านความรู้และความเพลิดเพลิน ผู้เขียน
ได้มีโอกาสไปชมพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่ชิคาโก สหรัฐอเมริกา แล้วรู้สึกประทับใจและปรารถนา
จะให้ประเทศของเรามีสถานที่เช่นนี้บ้าง

นับเป็นโชคดียิ่งที่สุดที่ในกลางปี๒๕๑๒ ดร.บุญถิ่น อัตถากร ซึ่งในขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่ง
อธิบดีกรมการฝึกหัดครู มีความสนใจและดำริที่จะให้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์สัตว์ทะเลขึ้น ท่านได้มอบ
หมายให้ ดร.ทวี หอมขง เป็นผู้ร่างโครงการโดยมีผู้เขียนเป็นผู้ช่วย เมื่อ ดร.บุญถิ่น อัตถากร
พิจารณาเห็นชอบด้วยกับโครงการที่ร่างขึ้นแล้ว ต่อจากนั้นก็เป็นขั้นตอนดำเนินงาน

การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานสัตว์ทะเลขึ้นประสบอุปสรรคหลายประการ ที่มองเห็นเด่นชัดคือการขาดเงินที่จะมาดำเนินงาน คณะผู้ดำเนินงานซึ่งในระยะแรกเริ่มนี้ประกอบด้วย ดร. ทวี หอมขง ผู้เขียน และ อาจารย์ สุบิน ภูสุวรรณ ได้กระทำตามคำแนะนำของ ดร. บุญถิ่น อัตถากร คือต้องพยายามชวนชวนหาเงินเองโดยไม่ผิดกฎหมาย ตั้งแต่ต้นจนบัดนี้พิพิธภัณฑสถาน สัตว์ได้รับเงินมาช่วยเสริมสร้างและขยายงานหลายทางด้วยกันคือ

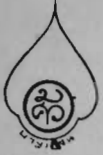
- ได้รับความช่วยเหลือจากสถาบันต่าง ๆ
- ได้รับเงินงบประมาณของกรมการฝึกหัดครูในปีแรก
- ได้รับความช่วยเหลือจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน

ยังอีกทางหนึ่งที่พิพิธภัณฑสถานได้เงินมาคือเงินที่ได้จากการบริจาคของผู้เข้าชมพิพิธภัณฑสถาน ผู้เข้าชมเหล่านี้มีทั้งศิษย์เก่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน นักเรียน นิสิตนักศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไป แม้ผู้มีชื่อเสียงทางวิชาการต่าง ๆ หลายสิบท่านก็มาเยี่ยมพิพิธภัณฑสถานในวาระต่าง ๆ กัน ถึงขนาดว่าแม้ผู้เชี่ยวชาญกรมการประมง กระทรวงเกษตร ก็มาชมด้วยความที่เช่นกัน

เงินที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ เหล่านี้ นำมาใช้จ่ายในการสร้างตู้เก็บตัวอย่างสัตว์ สร้างบ่อและตู้เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม ซื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการเลี้ยงและสัตว์ฟักสัตว์ และเป็นค่าจ้างพนักงาน

นอกจากพิพิธภัณฑสถานจะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องเงินแล้ว ยังได้รับความช่วยเหลือเป็นครุภัณฑ์ เช่น เครื่องปรับอากาศและ ตู้เลี้ยงปลา จากเอกชน บริษัทและสมาคม ครุภัณฑ์เหล่านี้ทางพิพิธภัณฑสถานได้เขียนติดไว้ด้วยว่าผู้บริจาคคนนั้นคือใคร

แม้จะมีเงินงานพิพิธภัณฑสถานก็คงดำเนินไปไม่ได้ถ้าขาดกำลังคน กำลังคนแบ่งออกเป็นหลายฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการและบริหาร ฝ่ายสัตวแพทย์และดองสัตว์ ฝ่ายดูแลเลี้ยงสัตว์ ฝ่ายต้อนรับและ

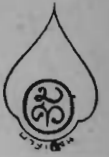

พหุพิพิธภัณฑ ฝ่ายรักษาความสะอาด ฝ่ายจัดหาสัตว์มาสตัฟฟ์—ดอง—และเลี้ยง สัตว์ต่าง ๆ เหล่านี้บางทีก็ได้ทํานผู้มิจิตศรัทธานํามาให้ บางทีพิพิธภัณฑที่ซื้อมาในราคาถูกจากชาว ประมง แต่ส่วนมากแล้วฝ่ายจัดหาสัตว์ของพิพิธภัณฑออกจับหามาเอง เจ้าหน้าที่และพนักงานใน ฝ่ายนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและความสามารถในทางประมง เช่น การประดานํ้า การหา แหล่งที่อยู่ของสัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

เมื่อกล่าวถึงกำลังคนแล้วผู้เขียนก็อดไม่ได้ที่จะกล่าวถึงกำลังความคิดและกำลังใจ พลังทั้งสองนี้ทำ ให้งานดำเนินไปด้วยดี มีบ่อยครั้งที่คณะผู้ดำเนินงานรู้สึกท้อแท้ ไม่อยากจะรับผิดชอบใดอีกต่อไป อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่นขาดเงินที่จะมาดำเนินการ แต่เมื่อได้รับกำลังความคิด กำลังใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนฝูง ศิษย์ และผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ เราก็เกิดมีพลังใจที่จะทำงาน อีกต่อไป

พิพิธภัณฑเปิดให้ชมได้เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๓ แม้พิพิธภัณฑจะมออายุย่างเข้าปีที่ห้าแล้ว ก็ตาม แต่จะเรียกว่าเป็นพิพิธภัณฑที่สมบูรณ์ยังไม่สมควร จะต้องดำเนินงานต่อไปอีกนาน แต่ ก็พอจะให้ประโยชน์ทั้งในด้านความรู้และความเพลิดเพลินได้บ้าง ปัจจุบันพิพิธภัณฑมีอาคารอยู่ หนึ่งหลังซึ่งเดิมใช้เป็นห้องสมุด เป็นอาคารสองชั้น อาคารชั้นบนทางด้านตะวันออก จัด เป็น พิพิธภัณฑสัตว์ (Zoological Museum) ทางด้านทิศตะวันตกทั้งชั้นบนและชั้นล่างจัดทำเป็น พิพิธภัณฑธรรมชาติ (Natural History Museum) อาคารชั้นล่างทางทิศตะวันออกจัดเป็น สถานแสดงสัตว์น้ำเค็ม (Marine Aquarium)

ผู้เขียนขอกล่าวถึงพิพิธภัณฑสัตว์ก่อน ในการจัดทำพิพิธภัณฑสัตว์ โดยหลักการแล้วจะจัดรวบรวมตัวอย่างสัตว์ ในรูปสตัฟฟ์และดองมาจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่แล้วเขียน ชื่อ สามีญ และ วิทยา ศาสตร์พร้อมทั้งคำอธิบายถึงชีวิต ความเป็นอยู่และอาหารของสัตว์ชนิดนั้น (แต่ขณะนี้เราทำได้ แต่เพียงบอกชื่อสามีญและชื่อวิทยาศาสตร์เท่านั้น) พิพิธภัณฑสัตว์มีอยู่ห้าห้อง ห้องแรกเป็นห้อง

โครงกระดูกสัตว์ต่าง ๆ เช่น โครงกระดูกของคน ลิง ปลา ผู้ชมที่สนใจเรื่องโครงกระดูกจะเห็นความแตกต่างของกระดูกในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่นเห็นความแตกต่างของกระดูกลิง ถัดไปเป็นห้องของสัตว์สตัฟฟ์จัดใส่ตู้ ได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์ปีก สัตว์เลื้อยคลาน ห้องที่สามเป็นห้องโถงใหญ่ ห้องนี้มีปลาน้ำเค็มชนิดต่าง ๆ ทั้งดองด้วยน้ำยาและสตัฟฟ์ สิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษในห้องนี้คือพะยูน หรือที่เราเรียกกันว่าเงือก พะยูนเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีลักษณะบางอย่างคล้ายคนเช่นมีเต้านม ส่วนท่อนล่างมีหางคล้ายปลา ห้องที่สี่เป็นห้องตัวอย่างสัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลังได้แก่ ฟองน้ำ ปะการัง สะดือทะเล หอย กุ้ง ปู ดาวทะเลนานาชนิด สิ่งที่น่าสนใจและหาดูได้ยากในเมืองไทยได้แก่ฟองน้ำแก้ว มีรูปร่างเป็นรูปทรงกระบอกสีขาว มีลวดลายสวยงามประณีต ห้องที่ห้าเป็นห้องสุดท้ายอยู่ติดกับบันไดเป็นห้องแสดงตัวอย่างแมลงชนิดต่าง ๆ เช่น ผีเสื้อ แมลงปอ ตัวงูปักแข็ง มวน เป็นต้น

ต่อไปนี้จะขอลำถึงสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม ห้องเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มได้จัดสร้างเป็นแบบต่าง ๆ กันรวมสามห้อง ห้องแรกเป็นห้องเลี้ยงขนาดกลาง มีรูปร่างคล้ายเกือกม้า แบ่งเป็นเจ็ดบ่อเลี้ยง มีช่องดูคล้ายจอโทรทัศน์รวม ๒๑ ช่อง แต่ละห้องมีปลาชนิดต่าง ๆ เช่น ปลาโคมงาม ปลาหูช้าง ปลาหินปะการัง ปลาเขี้ยวพระอินทร์ ปลานกแก้ว และ ปลาปักเป้าหลายชนิด สิ่งที่ผู้ชมโดยเฉพาะเด็ก ๆ ให้ความสนใจเป็นพิเศษก็เห็นจะได้แก่ปักเป้าดำ มันมักจะเวียนว่ายและขาลือ่งตาไปมา ยังมีผู้ชมเข้าไปใกล้ มันจะใช้หัวแตะกระจกพร้อมกับอ้าปากหุบปากเป็นจังหวะราวกับว่าจะแสดงการวะหรือทักทายผู้ชม ปลาอโถ่มอญนั้นนอกจากดูสวยงามแล้วยังมีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจคือสัตว์ชนิดนี้ โดยธรรมชาติจะอยู่ร่วมกับสะดือทะเล ผู้ชมจะสังเกตเห็นว่า มันมักจะว่ายเข้าไปอยู่ระหว่างหนวดของสะดือทะเล เป็นการยากสำหรับผู้เขียนที่จะบรรยายหรือพรรณนาให้มองเห็นภาพจนได้แจ่มชัด ทางที่ดีควหาโอกาสมาชมด้วยตนเอง ถัดไปเป็นห้องเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มขนาดเล็ก ประกอบด้วยตู้เลี้ยง ๕๒ ตู้ จัดสร้างเป็นสองชั้น แต่ละตู้มีสัตว์ต่าง ๆ ที่สวยงามและน่าสนใจเช่น ม้าน้ำ ปู กุ้ง ดาวทะเล สะดือทะเล และอื่น ๆ อีกมากชนิด

สิ่งที่มีผู้ชมส่วนใหญ่สนใจมากเห็นจะได้แก่ ม้าน้ำ สัตว์ประเภทนี้ตามหลักวิชาแล้วจัดอยู่ใน พวก

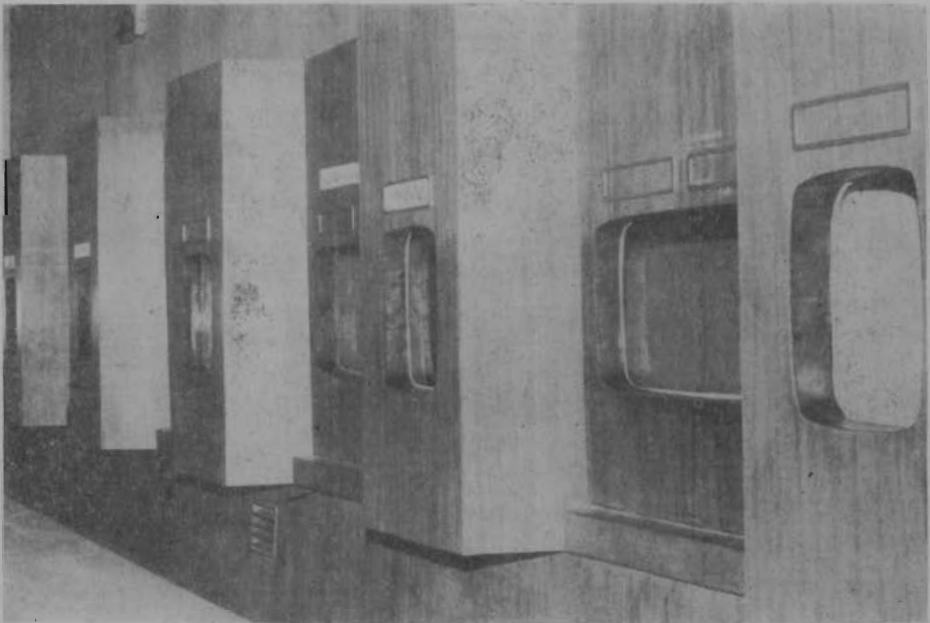
๑. ตู้แสดงตัวอย่างสัตว์ในห้องที่สามซึ่งเป็นห้องโถงใหญ่ของพิพิธภัณฑ์สัตว์

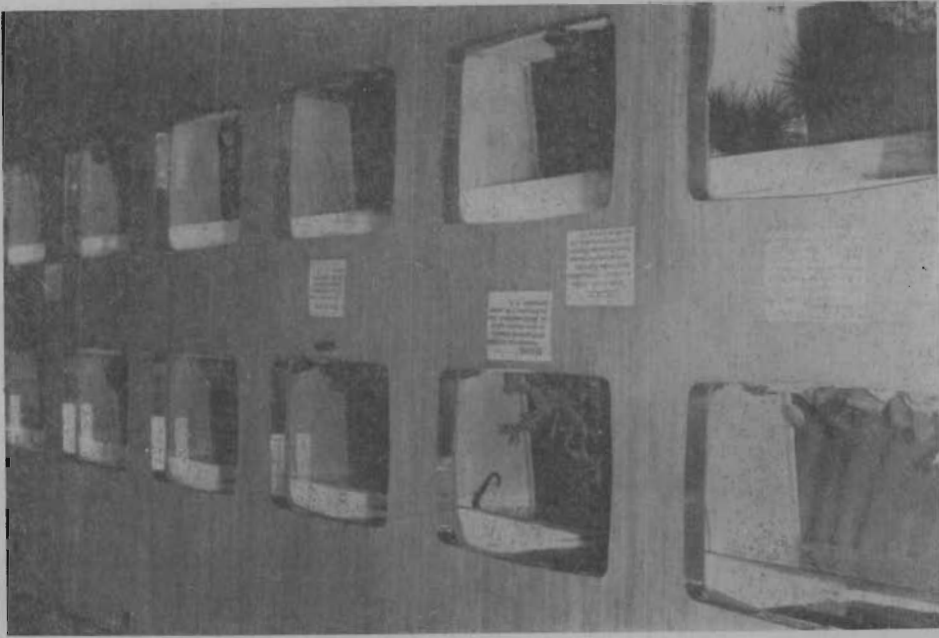
๒. ส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ที่จัดแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของคน ไข่ ปลา

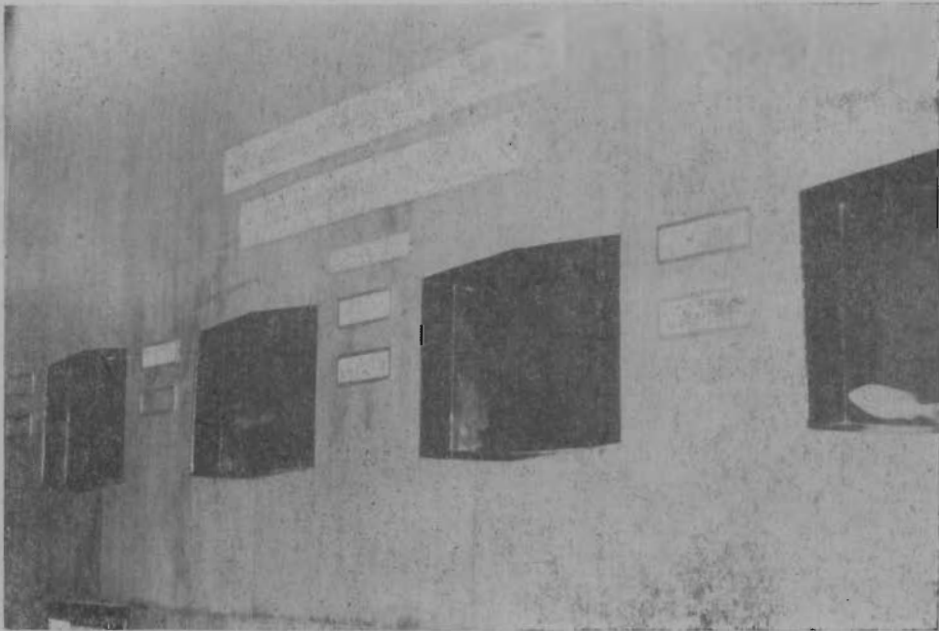
๓. ห้องแสดงตัวอย่างแมลง

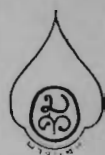
๔. ห้องเลียงสีตัวน้ำเค็มขนาดกลาง

๕. ห้องเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มขนาดเล็ก

๖. มุมหนึ่งของห้องเลี้ยงสัตว์น้ำเค็มขนาดใหญ่

๗. ตู้พิพิธภัณฑร์รวมชาติที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของปะการังและสัตว์ที่อยู่ร่วมกัน

๘. นิสิตอุทิศเวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่พิพิธภัณฑร์

เดียวกับปลา แต่มีน้ำมีลักษณะหลายประการที่ต่างไปจากปลาเช่น มีหน้าตาคล้ายม้าที่อาศัยอยู่บนบก ใช้ครีบหลังช่วยในการเคลื่อนที่ และการเคลื่อนที่อยู่ในลักษณะตั้งฉากกับผิวน้ำ เมื่ออยู่นิ่งกับที่มันจะใช้หางยึดเกาะสิ่งที่อยู่ใกล้ที่สุด สิ่งที่น่าพิศวงอีกอย่างหนึ่งก็คือตัวผู้ทำหน้าที่อุ้มท้อง นอกจากนี้มีสะดือทะเลสีและรูปร่างต่างกัน เกาะอยู่เป็นกลุ่มที่กันอ่างน้ำ มองดูเผิน ๆ คล้ายกับดอกไม้สีต่าง ๆ สวยงามมาก ห้องที่สามซึ่งเป็นห้องเลี้ยงสุดท้ายได้จัดสร้างเป็นบ่อเลี้ยงขนาดใหญ่ มีรูปร่างคล้ายรูปไข่เดินดูได้รอบมีช่องดู ๒๑ ช่อง และเพิ่งสร้างเสร็จเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ขณะนี้มีปลาชนิดต่าง ๆ ประมาณร้อยตัว ภาพของปลาที่ว่ายตามกันเป็นฝูง ๆ หรืออยู่กันเป็นกลุ่มว่ายวนไปมา นอกจากจะเป็นภาพที่น่าดูแล้วยังให้คติแก่เราในเรื่องความสามัคคีอีกด้วย

สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับชีวิตสัตว์น้ำเค็มยังมีอีกมาก ผู้เขียนเองไม่สามารถจะบรรยายหมดได้ในที่นี้เท่าที่ได้บรรยายมาก็เพียงแต่จะชี้ให้ผู้อ่านที่ยังไม่ได้มีโอกาสชมได้มาพิสูจน์ด้วยตัวของท่านเอง สำหรับการเข้าชมนี้ทางพิพิธภัณฑ์เปิดบริการแก่ท่านทุกวันไม่มีวันหยุด ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐—๑๖.๓๐ น.

ส่วนงานในด้านพิพิธภัณฑ์ธรรมชาตินั้นกำลังอยู่ระหว่างจัดทำ การจัดทำพิพิธภัณฑ์แบบนี้ได้จัดเอามุมหนึ่งมุมใดของความเป็นอยู่ที่แท้จริงของสัตว์ในธรรมชาติมาจำลองจัดไว้ในตู้ ส่วนใหญ่แล้วจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของสัตว์น้ำเค็ม ขณะนี้มีบางส่วนที่เปิดให้ชมได้ เช่นตู้ที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของหินปะการังพร้อมทั้งสัตว์อื่น ๆ ที่อยู่ร่วมกัน งานด้านนี้คงจะต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควรจึงจะแล้วเสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนมีข่าวดีอีกอย่างหนึ่งที่จะเรียนให้ทราบว่า มีท่านผู้ที่เคยมาชมพิพิธภัณฑ์คือ หม่อมหลวงจารุพันธุ์ ทองแถม และ นายแพทย์ พันธุ์พิณ เมืองแมน มีความกรุณาที่จะนำเอาหอยชนิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมบัติส่วนตัวของท่านมาจัดตั้ง พิพิธภัณฑ์หอย ขึ้น ณ สถานที่แห่งนี้ การจัดแสดงมีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยๆ อาจจะได้เดือนหรือสองเดือนครั้ง จะจัดนั้นให้เห็นชีพจักรของหอยหมูต่างๆ

ซึ่งมีทั้งของจริงและแผนภูมิให้ดูด้วย ท่านผู้มาชมคงจะได้รับประโยชน์และความเพลิดเพลินจากพิพิธภัณฑ์หอยในเร็ว ๆ นี้ เรารู้สึกซาบซึ้งที่ท่านทั้งสองเห็นความสำคัญของงานพิพิธภัณฑ์ถึงกับยอมสละเวลามาจัดทำพิพิธภัณฑ์หอยให้เรา พิพิธภัณฑ์ยังต้องการความช่วยเหลืออีกมาก ทั้งในด้านการเงินและวัสดุต่าง ๆ ถ้าท่านผู้ใดใคร่จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างพิพิธภัณฑ์อันเป็นสมบัติของทุกคนแล้วโปรดอย่าได้รีรอเลย

นอกจากนี้ยังมีนิทรรศการประโยชน์จากทะเลที่สำนักข่าวสาร อเมริกัน อุกฤษให้ติดตั้งอยู่บริเวณทางเดินและผนังข้างบันได นิทรรศการนี้ให้ความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเลแก่ท่านผู้ชม

ปัจจุบันมีอาจารย์หลายท่านมาช่วยปฏิบัติงานในพิพิธภัณฑ์นอกเหนือไปจากงานในหน้าที่ ดร. ทวี หอมขง รองหัวหน้าคณะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มศว. บางเขน ทำหน้าที่เป็นผู้วางแผนและดำเนินนโยบายพิพิธภัณฑ์ มีอาจารย์จากแผนกชีววิทยา มศว. บางแสน เป็นผู้ช่วย ดังรายชื่อต่อไปนี้

อาจารย์สมาน ศรัทธัญญา

หัวหน้าแผนกชีววิทยา

อาจารย์ผจง ต้นวัฒนกุล

ขณะนี้กำลังศึกษาต่อปริญญาโทสาขาชีววิทยา ที่ มศว. ประสานมิตร

อาจารย์สุรินทร์ มัจฉาชีพ

อาจารย์วิทยา ศรียุทธนา

อาจารย์สิทธิพันธุ์ ศิริรัตนชัย

อาจารย์วรรณดี ทักษิณาวิสุทธิ์

นอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ยังมีนิสิตที่กำลังศึกษาต่ออยู่ ณ ที่นี้หลายคนได้เสียสละเวลา กำลังกาย และกำลังความคิดมาช่วยงานในด้านต่าง ๆ เช่นต้อนรับและให้คำอธิบายแก่ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ ช่วย

ตกแต่่งสถานที่ ช่วยเขียนภาพสัตว์พร้อมทั้งคำอธิบาย การเสี่ยสละของนิสิตเหล่านี้เป็นประโยชน์
อย่างยิ่งแก่พิพิธภัณฑสถาน นิสิตเองก็ได้รับความรู้ทางด้านวิชาการ มีโอกาสฝึกให้รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล
รู้จักปรับอารมณ์และการเข้าสังคม การกระทำของนิสิตเหล่านี้สมควรที่จะเป็นแบบอย่างแก่ผู้ที่อยู่
ในวัยเรียนทั้งหลาย ถ้าเยาวชนของชาติไทยรู้จักใช้เวลาว่างไปในทางที่ถูกที่ควรแล้ว ก็เป็นที่หวัง
ได้ว่าอนาคตของชาติจะรุ่งเรืองสดใสยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

อีสานแล้งเพราะใคร

จำเนียร สวงวนพวก

อีสาน หมายถึงดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศ พื้นที่ทั้งหมด ประมาณ ๑ ใน ๓ ของประเทศ แม้จำนวนประชาชนก็มีมากกว่าทุกภาค ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์นั้นภาคนี้เป็นภาคที่มีลักษณะลาดเอียงไปทางตะวันออก ส่วนทางตะวันตกนั้นเป็นขอบสูงตั้งแต่เทือกเขาเพชรบูรณ์ ตลอดลงมาจนถึงเทือกเขาดงพญาเย็น การลาดเอียงไปทางทิศตะวันออกดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้ทางน้ำทุกสายไหลไปทางตะวันออกหมด จะเห็นได้จากแม่น้ำชีและโดยเฉพาะแม่น้ำมูลเป็นต้น ยิ่งกว่านั้น หินที่รองรับภาคอีสานอยู่ก็เป็นหินทรายแท่งมณีมา หินทรายดังกล่าวนี้เองเมื่อแตกออกมาทำให้ดินในภาคอีสานมีดินเป็นดินทรายเป็นพื้น จะมีที่เป็นดินร่วนปนทรายอยู่บ้างก็ไม่ค่อยจะอมน้ำเท่าใดนัก ลักษณะเช่นนี้นับเป็นลักษณะที่ทำให้ภาคอีสานมีจุดอ่อน ในทางภูมิศาสตร์ในเรื่องดินและน้ำ คือแม้ว่าภาคอีสาน จะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย แต่ละปี มากกว่าภาคกลาง และภาคเหนือก็ตาม (ประมาณ ๕๖ นิ้ว ต่อปี) แต่ภาคอีสานกลับแล้งน้ำ นั่นคือ

- น้ำฝนที่ตกลงมาแม้จะค่อนข้างมากแต่ก็เก็บไม่อยู่ แต่จะไหลลงไปทางตะวันออกหมด หากไม่เก็บกักไว้
- การที่ดินเป็นดินปนทราย น้ำที่ตกลงมาก็อยู่ในดินได้ไม่นาน เพราะดินทรายไม่มีความสามารถในการอมน้ำ น้ำส่วนหนึ่งจึงซึมลงสู่เบื้องล่าง น้ำอีสานจึงแห้งเร็วกว่าปรกติ

จากความบกพร่องทางภูมิศาสตร์ของภาคอีสานนี้เอง ทำให้ภาคอีสานเกิดความแห้งแล้งตลอดมา รัฐบาลสมัยก่อน ๆ พยายามแก้ แต่คงแก้ไม่ทันใจหรือแก้ไม่ถูกทางหรือให้ความสนใจน้อยไปอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวทางการเมือง จนกระทั่งนักการเมืองสมัยนั้น (ก่อน ๒๕๐๐) เกิดน้อยใจว่ารัฐบาลเห็นอีสานเหมือน ลูกเมียน้อย ระยະนั้นชาวอีสานอพยพเข้ามาหางาน ในกรุงเทพฯ ฯ และภาคอื่น ๆ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเสียอีก เช่นลงไปทางใต้เพื่อเป็นกรรมกรในสวนยางและเหมืองแร่ มาทางภาคตะวันออกทำไร่อ้อยจนกระทั่งเกิดคดีค้ากักกันตั้งที่เป็นข่าวมาสมัยหนึ่ง ที่ลงมาหางานในกรุงเทพฯ ฯนั้นส่วนใหญ่มาเป็นกรรมกรสามล้อจนกระทั่งเกิดแหล่งสลัมทั่วไป แม้กระทั่งบริเวณคลองหลอดรอบสนามหลวงก็ปลูกเพิงที่พักกันตลอดสาย สมัยนั้นรัฐบาลก็พยายามป้องกันแต่ก็ไม่ประสบผลเท่าใดนัก จนสมัยนั้น “นายผี” ได้เขียนกาพย์ลงในหนังสือพิมพ์ ในความเดียวกันถึง ๒ แห่งคือใน *สยามนิกร* และ *วารสารธรรมศาสตร์* ตอนหนึ่งว่า

บนฟ้าบ่มน้ำ ในดินขำมีแต่ทราย

น้ำตาที่ตกทราย คือเลือดหลังลงโลมดิน

ข้อความที่กินใจและบีบคั้นอันนี้เป็นที่กล่าวขวัญกันมากในครั้งกระนั้น

นโยบายการช่วยเหลือของรัฐ

รัฐบาลสมัยนั้น (สมัยจอมพล ป.) ได้หาทางออกโดยการขอความช่วยเหลือจากยูซอมและได้มีโครงการสร้างบ่อน้ำตามตำบลต่าง ๆ ในภาคอีสานเป็นจำนวน ๑,๐๐๐ อ่าง เพื่อให้มีน้ำกินน้ำใช้ทั้งคนและปศุสัตว์ และเป็นการสกัดกั้นผู้คนไม่ให้หนีความแห้งแล้งและอดน้ำลงมาในกรุงเทพฯ ฯ และภาคอื่น ๆ การสร้างบ่อน้ำตามหมู่บ้านดังกล่าวปรากฏว่าได้ผลเป็นที่พอใจเพราะราษฎรมีน้ำกิน

น้ำใช้ทำให้ความเค็มตื้นน้อยลง แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ว่าการสร้างบ่อน้ำทำมาได้เพียงประมาณ ๑๒๕ บ่อเท่านั้นก็ต้องเลิกนโยบายอันนั้นเสีย กลับมาเปลี่ยนเข็มเป็นการสร้างอ่างเก็บน้ำขึ้นแทน โดยให้เหตุผลว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำนั้นจะได้ประโยชน์มากกว่า เพราะนอกจากจะเป็นน้ำเพื่อกิน เพื่อใช้ของคน และสัตว์เลี้ยงแล้วยัง จะเป็นน้ำเพื่อการเกษตรอีกด้วย นอกจากนี้หากเป็น อ่าง ขนาดใหญ่พอ และมีปริมาณน้ำมากก็อาจทำเป็นเขื่อนเพื่อการผลิตพลัง ไฟฟ้า น้ำตกอีกด้วย จากนโยบาย อันนี้ นับตั้งแต่บัดนั้นมา ก็เริ่มการ สร้างอ่างน้ำ และเขื่อน ใหญ่เก็บกักน้ำหลายแห่ง ในภาคอีสาน เช่น เขื่อนอุบลรัตน์ เป็นต้น การก่อสร้างในครั้งนั้นส่วนมากเป็นการกู้เงินจากต่างประเทศและต้องผ่อน ใช้ระยะยาว เขื่อนต่าง ๆ ที่สร้างเป็นเขื่อนใหญ่เก็บน้ำได้มาก และยิ่งกว่านั้นการก่อสร้างยังทำให้ ชาวอีสานได้มีงานทำ มีรายได้ก่อนที่จะมีน้ำใช้อย่างทั่วถึง ทำให้เป็นการช่วยหางานให้คนทำไปโดย ปริยาย ปริมาณคนจากอีสานที่จะหลั่งไหลลงมาในกรุงเทพและภาคอื่นๆจึงลดจำนวนลงอย่างทันตาเห็น

นอกจากการสร้างอ่างเก็บน้ำ สร้างเขื่อนพลังไฟฟ้า สร้างบ่อน้ำและอื่นๆ แล้ว ทางรัฐบาลยังได้ สร้างทางคมนาคมทางบกอันได้แก่ถนนชนิดให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ การสร้างทางคมนาคมนั้น ตามทางเศรษฐศาสตร์ถือว่าเป็นการพัฒนาที่จำเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้การติดต่อสะดวก ทำให้ สินค้าถึงมือผู้บริโภคและเป็นการทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำลงอีกด้วย พืชผลก็สามารถนำออกมาสู่ ตลาดได้ ทำให้มีการกระตุ้นให้เกิดการผลิตมากขึ้น เป็นการรับกับโครงการที่กำลังจะมีน้ำใช้นั่นเอง

ข้อบกพร่อง

การพัฒนาอีสาน โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่จำนวนมากมายั่วภาคเช่นนี้น่าจะเป็น การแก้ ปัญหาความแห้งแล้งได้ตามที่คิดไว้ นับตั้งแต่เริ่มสร้างมาจนกระทั่งบัดนี้มีนับด้วยร้อยอ่าง ความแล้ง ก็ยังเกิดกับอีสานจนได้ อย่างเช่นในปีนั้นนับเป็นปีที่รุนแรงมาก จนกระทั่งชาวอีสานต้องอพยพหนี ความแล้งลงมาหางานทำในกรุงเทพฯ ทำให้เป็นที่หนักใจของรัฐบาลอย่างมาก การที่เป็นเช่นนี้ถ้า เราวิเคราะห์ดูโครงการสร้างอ่างเก็บน้ำที่สร้างไว้ทั้งหลายนั้นเป็นการ สร้างที่ยังไม่เสร็จตามโครงการ ที่ควรจะเป็น กล่าวคือในการสร้างอ่างเก็บกักน้ำไว้ ใช้เพื่อการเกษตร และการชลประทานนั้นหาก

ไม่สร้างคลองระบายน้ำหรือคลองซอยจากตัวอ่างหรือเขื่อนไปตามท้องที่ทั่วไปและให้ถึงมือผู้ใช้แล้ว การสร้างอ่างเก็บน้ำนั้น ก็เหมือนกับการเก็บกักน้ำไว้เฉย ๆ ท้องที่ที่ยังจะ ไม่มีน้ำใช้ ไม่ว่าจะอยู่ ใกล้ หรือไกลจากอ่างก็ตาม เหตุนี้เองแม้ว่าภาคอีสาน จะมีอ่างเก็บน้ำมากกว่าภาค ใด ๆ ของประเทศก็ตาม อีสานก็จะยังไม่มีน้ำใช้ อีสานก็ยังจะขาดน้ำทำนา อีสานก็จะยังคงแล้งอยู่เหมือนเดิม จะมีบ้างก็ใช้ดื่มกินเท่านั้น ขอบกพร่องอยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่เราไม่ได้มีคลองและคูส่งน้ำจากอ่างไปสู่อบริเวณที่ทำการเกษตรและต้องการน้ำนั่นเอง หากเราสำรวจดูโครงการที่ผ่านมาจะเห็นได้ชัดว่า ที่รัฐบาล ได้สร้างอ่างเก็บน้ำทุก ๆ อ่างนั้นเป็น โครงการ สร้างเฉพาะอ่างแท้ ๆ ไม่ได้มีงบประมาณ เพื่อการสร้างคูและคลองระบายน้ำไปสู่แดนเกษตรแต่อย่างใด ถึงแม้เขื่อนขนาดใหญ่ที่ผลิตไฟฟ้าได้ก็หาได้ มีคลองส่งน้ำอื่นให้มากเท่าที่ควรไม่ เรื่องนี้เป็นที่กล่าวขวัญกันทั่วไปว่าเป็นความบกพร่องของรัฐบาล สมัยก่อนที่ตึกหน้าแต่จะสร้างเขื่อนและสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นแต่ไม่ได้สร้างคูและคลองส่งน้ำให้เลย เมื่อภาวะความแล้งเกิดขึ้นเช่นนี้รัฐบาลสมัยนี้จึงต้องหันมาเร่ง โครงการจะสร้างคูและคลองส่งน้ำเป็นการด่วน โดยจะพยายามหยุดการสร้างอ่างหรือเขื่อนกั้นน้ำไว้ก่อน งบประมาณในปีต่อไปก็จะทุ่มเททางด้านนี้ โดยตรง เชื่อว่าจะเป็นการแก้ปัญหาได้ถูกจุด เท่ากับว่าการที่เราต้องเสียเงิน ของชาติ ไปหลายพันล้านบาทที่ผ่านมาทุ่มเทสร้างเขื่อนและสร้างอ่างเก็บน้ำนั้นหา ได้แก้ปัญหการขาดแคลนน้ำของภาคอีสานแต่ประการ ใดไม่ เป็นการ ลงทุนที่ได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า นับเป็นการทำลายเศรษฐกิจทางการเงินของชาติทางหนึ่ง ทำให้เราอดคิดเลยเถิดไปไม่ได้ว่าหากเราขยักเอาเงินค่าสร้างอ่าง และเขื่อนใหญ่ ๆ นับหลายร้อยล้านบาทในระยะหลังนี้มาสร้างคูและคลองส่งน้ำแทนแล้วอีสานก็น้ำที่จะไม่ต้องแล้งอย่างที่เป็นอยู่ขณะนี้

การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำในภาคอีสานทำให้เกิดปัญหาทางอื่น

จะมีสักกี่คนที่เฉลียวใจคิดบ้างไหมว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำและสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ ในภาคอีสานนั้น ทำให้ประเทศเราประสบปัญหา อื่นตามมาอีกมาก ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อมีอ่างและเขื่อนกั้นน้ำนี้เอง หมายความว่าหากเราไม่มีการก่อสร้างปัญหาเช่นนี้จะไม่มีทางเกิดขึ้น ปัญหาที่มีอะไรบ้างพอจะยกมาให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

ก. ปัญหาเกิดจากการกักน้ำ โดยปรกตินั้น ในปีหนึ่ง ๆ ภาคอีสานเป็นภาคที่ได้รับปริมาณน้ำฝนมากกว่าภาคกลางและภาคเหนือ (ประมาณ ๕๖ นิ้วต่อปี) ทหลายท่านอาจจะสงสัย แต่ทั้งนี้เป็นความจริงที่ว่าภาคอีสานนั้นได้รับน้ำฝนส่วนหนึ่งมาจากดีเปรสชันหรือพายุไต้ฝุ่นที่มาทางตะวันออกของประเทศ การที่ภาคอีสานได้น้ำมากนี้ ไม่ได้หมายความว่าภาคนี้จะไม่แล้งน้ำ เพราะได้กล่าวไว้ตอนต้นแล้วว่าดินของภาคนี้เป็นดินร่วนปนทราย เก็บน้ำไม่อยู่ ยิ่งกว่านั้นพื้นที่ยังลาดเอียงไปทางตะวันออกทำให้น้ำที่ตกลงมาแม้จะค่อนข้างมากก็ไหลหนีไปได้ ทำให้เราต้องคิดเก็บกักน้ำโดยการสร้างอ่างเก็บน้ำและเขื่อนดังกล่าวแล้ว แต่การเก็บน้ำธรรมชาติไว้นั้นมันน่าจะได้ไหลไปปรกติกลับทำให้น้ำจำนวนดังกล่าวหมดโอกาสไหลไปชะล้างพื้นที่อย่างที่เคยเป็น ทำไมเราถึงต้องการให้น้ำไหลไปชะล้างพื้นที่ด้วยเล่า? เรื่องนี้ต้องอธิบายในแง่ธรณีวิทยาของภาคนี้เพื่อความเข้าใจในเรื่องนี้สักเล็กน้อย คือพื้นดินภาคอีสานนั้นนอกจากจะมีแผ่นหินทรายมหิมารองรับทั้งภาคอยู่จนทำให้ภาคนี้มีแต่ดินปนทรายทั่วไปแล้ว ในหินทรายที่รองรับภาคนี้ยังมีแร่ชนิดหนึ่งที่เราเรียกว่าแร่อินเกลือ (Rock salt) แทรกอยู่ทั่วภาค เราจะเห็นได้ว่าหินเกลือดังกล่าวนี้เองเมื่อแตกละเอียดแล้วเป็นผงปนกับดินและทรายที่ชาวบ้านไปเอามาทำเกลือสินเธาว์อย่างที่เราทราบกันดีนั่นเอง ผงเกลือเค็มที่มีอยู่ทั่วไปนี้เองเป็นตัวการสำคัญ เพราะมันทำให้ดินอีสานเป็นดินเค็ม อันดินเค็มนี้ย่อมไม่อำนวยในการปลูกพืชโดยเฉพาะการทำนาเท่าใดนัก หากดินเค็มย่อมทำให้ผลผลิตต่ำ พืชที่จะปลูกได้เหมาะกับดินพวกนี้ก็มีน้อยชนิด ดังนั้นดินอีสานจึงต้องการน้ำจำนวนหนึ่งมาชะล้างทุก ๆ ปีเพื่อให้ความเค็มลดลง ตั้งแต่โบราณมาน้ำฝนที่ตกลงมามาก ดังกล่าวแล้วนี้เองเป็นตัวชะล้างให้ ดินอีสานจึงไม่ค่อยเค็มนัก และพอจะปลูกข้าวได้แต่ก็ได้ผลน้อยกว่าภาคอื่น (มีสาเหตุอื่นประกอบด้วย เช่นขาดปุ๋ย เป็นต้น) ทั้งนี้เมื่อเรามาสร้างอ่างเก็บน้ำและเขื่อนกั้นน้ำที่ควรจะมาชะล้างดินในภาคนี้ไว้เสียแล้วเช่นนี้ย่อมจะทำให้ดินในภาคอีสานเค็มอยู่ตลอดเวลา ปัญหานี้จะเห็นได้ว่าการกำจัดดินเค็มในภาคอีสานก็เป็นอีกโครงการหนึ่งของรัฐบาลในขณะนี้ กล่าวกันว่าพื้นที่ที่มีดินเค็ม ในภาคนี้มีไม่ต่ำกว่า ๖ ล้านไร่ นับว่าเป็นพื้นที่ไม่ใช่น้อย หากเราต้องใช้ปุ๋ยขาวใส่ลงไปหรือใช้วิธีการใดก็ตามก็ต้องสิ้นเงินเป็นร้อยล้านเช่นกัน เห็นจะตรงกับสุภาชิตโบราณที่กล่าวไว้ว่าขว้างงูไม่พ้นคอกระมัง

ข. ปัญหาเกิดจากน้ำในอ่างเองจะเป็นน้ำเค็ม เรื่องนี้แม้ว่าในปัจจุบันจะยังไม่เกิดขึ้นแต่ก็มีที่ทำว่าจะเกิดขึ้นและต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วที่ว่าใต้ดินของภาคอีสานนั้นมีส่วนหนึ่งเป็นหินเกลือที่มีความเค็มอยู่โดยธรรมชาติ เมื่อเราสร้างอ่างน้ำไว้บนดินหมายความว่าเราเก็บความชื้นไว้เหนือดิน ส่วนตอนล่างเป็นสิ่งที่มีความเค็มอยู่เช่นนี้ ในทางวิทยาศาสตร์เราทราบว่าจะต้องมีการดูดซึมเอาความเค็มขึ้นมาตอนบน นั่นหมายความว่าน้ำในอ่างจะมีความเค็มขึ้นเรื่อย ๆ เชื่อกันว่าขณะนี้น้ำในอ่างแต่ละอ่างจะเริ่มกร่อยแล้วด้วยซ้ำ หากถึงขั้นมีความเค็มมาก น้ำที่เราอุตสาหกรรมสร้างเขื่อนและอ่างเก็บไว้ด้วยเงินนับพันล้านก็จะไม่มีประโยชน์ต่อการดื่มกินของคนและสัตว์เลย แม้แต่ประโยชน์ต่อการเกษตรก็จะลดน้อยลงด้วย นับเป็นปัญหาที่น่าหนักใจอย่างยิ่งที่เราต้องคิดหาทางแก้ไขเสียแต่เนิ่น ๆ

ค. ปัญหาขาดความสมดุลย์ตามธรรมชาติ ปัญหาข้อนี้หากเรามองแต่เพียงผิวเผินอาจเห็นว่าเป็นเรื่องที่เล็กน้อยมาก แต่ถ้าหากพิจารณาดูในประเทศอื่นที่แก้ความแห้งแล้งโดยการสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำแบบนี้มาแล้วและกำลังเกิดปัญหาอยู่ขณะนี้ จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าจะต้องคำนึงถึงไม่น้อย ตัวอย่างเช่นประเทศอียิปต์ที่สร้างเขื่อนอัสวาน อันเป็นเขื่อนที่ยาวที่สุดในโลกกัน แม่น้ำไนล์ไว้เพื่อให้ น้ำที่ไหลมาตามธรรมชาติได้เก็บกักไว้ใช้ในยามแล้ง เช่นที่ไทยเราทำอยู่ขณะนี้ เพราะว่ามีน้ำในแม่น้ำไนล์นี้จะไหลเอ่อในระยะเวลาไม่กี่เดือนแล้วน้ำก็จะหมดก่อนที่จะถึงหน้าแล้ง ทำให้อียิปต์ต้องกู้เงินจากรัสเซียมาสร้างนับเป็นหมื่นล้าน ปริมาณน้ำที่ขังในทะเลสาบที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นมากมายจนท่วมเลยเข้าไปในประเทศซูดาน แต่การกระทำของอียิปต์เช่นนี้เป็นการแก้ความปรกติตามทางธรรมชาติที่เคยเป็นมาแต่ครั้งโบราณกาล คือทุก ๆ ปีปริมาณน้ำอันมากมายจากแม่น้ำไนล์จะเอ่อล้นฝั่งในฤดูน้ำหลาก นำเอาปุ๋ยธรรมชาติมาทับถมสองฝั่งน้ำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ การเพาะปลูกได้ผลแม้ว่าท้องที่ทางการเกษตรจะไม่มากนักก็ตาม ยิ่งกว่านั้นเป็นการทุนเงินไม่ต้องซื้อปุ๋ย น้ำที่หลากมาแต่ละปียังช่วยพัดพาสิ่งโสโครกต่าง ๆ ที่คั่งค้างมาเป็นเวลาแรมปีลงสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทำให้ความหมักหมมหายไปได้ แต่ปัจจุบันนี้อียิปต์กำลังประสบกับความเดือดร้อนใหม่อันเนื่องมาจากการสร้างเขื่อนดังกล่าว นั่นคืออียิปต์แม้จะไม่ขาดแคลนน้ำเพราะได้

กักน้ำไว้ใช้แล้วแต่ยึดต้องเสียเงินค่าซื้อปุ๋ยมาเพาะปลูกปีละมากมายอย่างไม่เคยมีมาก่อน ดินที่เคยอุดมเพราะปุ๋ยธรรมชาติมีมาเพิ่มให้กลับเป็นดินขาดปุ๋ยต้องซื้อมาใส่ ยึดกำลังเกิดโรคอย่างใหม่ที่หมอวิจัยว่าเกิดเพราะความหมักหมม พื้นดินไม่ได้รับการชะล้างจากน้ำตามธรรมชาติทำให้เกิดโรคดังกล่าว และที่ยึดหลักเลี้ยงไม่ได้ก็ต้องใช้พื้นที่ที่มีเงินมาสร้างเขื่อนนั่นเอง ว่ากันว่าหนี้สินทุกทางที่ยึดยึดมาและมีอยู่ขณะนี้ในแม่จะเอาประเทศยึดออกขายก็ยังไม่พอใช้หนี้ จะเท็จจริงหรือเปล่าก็ไม่ทราบแต่อย่างน้อยก็เป็นเครื่องยืนยันว่าการสร้างเขื่อนของยึดนั้นเป็นการสร้างปัญหาให้แก่ตัวเองอย่างคาดไม่ถึง ส่วนภาคอีสานของเราจะมีปัญหาอย่างนี้บ้างหรือเปล่านั้นช่วยกันคิดดูบ้างก็ดี ยิ่งเมื่อ ๒-๓ วันนี้ทางเลขาธิการพลังงานแห่งชาติแถลงว่ามีโครงการจะสร้างอ่างเก็บน้ำในภาคอีสานอีกประมาณ ๑๐๐ อ่างก็ทำให้ต้องคิดมากยิ่งขึ้น ขณะนี้ใคร ๆ เขาพูดกันว่าประเทศไทยเรามีโรคประจำอยู่โรคหนึ่งคือ “โรคเขื่อนชนสมอง” อยู่ด้วย ถ้าไม่ช่วยกันยังไว้บ้างโรคจะกำเริบแก่ยากเปล่า ๆ

ง. *ปัญหาอ่างดินเขิน* ปัญหาจะตามมาเป็นปัญหาที่แก้ได้ยากหากเราไม่ช่วยกัน เพราะแน่นอนเหลือเกินที่การสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำนี้ย่อมทำให้เกิดการเพาะปลูก และการเพาะปลูกของไทยเรานั้นต้องมีการไถคราดทำให้ดินร่วนซุยมากขึ้น การชะล้างดินที่มีอยู่แล้วเป็นประจำก็จะรุนแรงมากขึ้น ตะกอนดินและทรายที่ไปกับน้ำก็จะไปตกทับถมอยู่ในก้นอ่างน้ำหรือเหนือเขื่อน ในที่สุดอ่างน้ำก็จะมีตะกอนดินและทรายจนเต็ม เขื่อนที่สร้างด้วยเงินเป็นพันล้านก็จะไม่มีประโยชน์ น้ำก็จะเก็บกักได้น้อยจนในที่สุดจะเก็บกักไม่ได้เลย เรื่องนี้ในสหรัฐอเมริกาประสบมาแล้ว ในญี่ปุ่นเองก็มีเขื่อนเต็มหน้าร้อย ๆ เขื่อนแต่ว่าญี่ปุ่นฉลาดไม่ยอมสร้างเขื่อนใหม่ที่เปลืองเงินมาก ความเสียหายจึงมีไม่มากนัก ผิดกับของไทยเราที่ทุ่มเทสร้างขนาดยักษ์ด้วยกันทั้งนั้น ตามรายงานของรัฐเมื่อไม่นานมานี้แจ้งว่าปริมาณตะกอนดินและทรายที่ลงมาตามน้ำทับถมเหนือเขื่อน *ยันฮี* ที่สำคัญที่สุดของเรา และที่สร้างด้วยเงินถึง ๒,๒๐๐ ล้านบาทนั้นมีปริมาณปีละประมาณ ๘๐ ล้านตัน ท่านลองนึกเอาที่แล้วกันว่าอีกคงไม่กี่ปีนักเขื่อนเอนกประสงค์ที่เราภูมิใจนี้คงจะต้องถึงกาลอวสานต์เมื่อหันมาดูทางภาคอีสานที่มีการทำลายป่าไม้เกือบจะหมดอยู่แล้วประการหนึ่ง และชาวอีสาน

ก็ต้องเพาะปลูกโดยการไถคราดทั่วภาคอยู่แล้วอีกประการหนึ่ง ตะกอนดินและทรายจะทำลายให้เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำที่มีอยู่แล้วแค่นั้น เพียงไร ก็ช่วยกันคิดดู นำเป็นห่วงทรัพยากรของชาติที่จะต้องถูกทำลายลงไปในที่สุดเหล่านี้ยิ่งนัก

ทางออก

การแก้ภาวะของภาคอีสานนั้นเป็นเรื่องใหญ่ระดับชาติที่ต้องช่วยกันคิด ไม่ใช่จะไม่มีทางออก อีสานของเราแล้งก็จริง แต่ไม่ได้เหมือนที่อิสราเอลแล้ง เขายังแก้ได้ ทำไมเราเองเป็นประเทศอยู่ในเขตรมสูมที่มีปริมาณน้ำฝนมากมายอย่างนี้จะต้องมาอยู่กับความแล้งอยู่อีก ผู้เขียนขอสรุปข้อเสนอแนะที่ควรจะเป็น ที่เราน่าจะนำมาเป็นทางแก้ได้ ดังนี้ :

๑. หยุดโครงการที่ดำริจะสร้างเขื่อนกั้นน้ำและอ่างกั้นน้ำในภาคอีสานไว้ทั้งหมด หันมาทุ่มเทการสร้างคลองส่งน้ำ ทางระบายน้ำจากเขื่อนและอ่างที่มีอยู่แล้ว ให้นำไปถึงที่จำเป็นต้องใช้ในพื้นที่ทั้งหมดเสียก่อน หากทำครบแล้วน้ำยังไม่พอจะสร้างอ่างหรือเขื่อนใหม่ก็ให้พิจารณาดูให้ดี ไม่ใช่คิดอยากสร้างที่ไหนก็เอาขอเพียงให้ ได้สร้าง เมื่อสร้างแล้วก็ไม่นำพาว่าได้เอาน้ำไปใช้เป็นประโยชน์ได้หรือเปล่าอย่างที่แล้ว ๆ มา

๒. จัดการแก้ปัญหาดินเค็มโดยใช้วิชาการทางวิทยาศาสตร์เข้าช่วย เรื่องนี้เป็นเรื่องที่รัฐบาลจะต้องแก้ ไม่ใช่ปล่อยให้ชาวไร่ชาวนาแก้ เพราะเป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องทางเทคนิค เป็นเรื่องที่ต้องใช้เงิน ลำพังชาวนาเองแม้เงินจะดำรงชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ ก็ยังขาดแคลนไม่มีปัญญาแก้ได้

๓. แนะนำพืชแก่ชาวบ้านและเกษตรกร เพราะในปัจจุบันชาวบ้านและเกษตรกรยังจำกับการทำนาและปลูกปอเท่านั้น หากแนะนำให้ปลูกพืชอื่นที่ใช้ใช้น้ำน้อยกว่า หาดตลาดได้ดีกว่า หรือมีโอกาสดีกว่าก็น่าจะลองแนะนำ นอกจากนั้นการแนะนำให้รู้จักปลูกพืชหมุนเวียน การปลูกพืช

เมืองวังเวียงหรือไผ่หนามนั้นอยู่ในแขวงเวียงจันทน์เหนือเมืองตระคม ตั้งอยู่ริมทางหลวงสาย เวียงจันทน์ - หลวงพระบาง เป็นที่อยู่ของพวกข่า ตั้งอยู่ระหว่างภูเขาล้อมรอบ อากาศเย็นสบาย มีพื้นที่ราบอยู่ตามช่องเขา มีป่าไม้หนาชนิด มีสัตว์ป่า ข่า ครั่ง ยาสูบ อ้อย มะพร้าว ฝ้าย ปัจจุบันมีประมาณ ๒๐๐ หมู่บ้าน มีพลเมืองรวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ ส่วนมากเป็นชาวผู้ไท ชาวพวน ชาวลาว และชาวข่า อยู่ตามเขา สถิตินี้เป็นสถิติ พ.ศ. ๒๕๑๑ เดิมทีเดิยเมืองวังเป็นที่อยู่ของพวกข่า ซึ่งมีหลายพวกเช่น ข่าขัด ข่าฮอก ข่าแจะ ข่าเมิด ข่ามู กะเซ็ง และ ชะลิ่ง รวมเรียกทั้งหมดว่า ข่าแจะ

เมื่ออยู่ร่วมกันระหว่างผู้ไทกับพวกข่านาน ๆ เข้าก็เกิดแก่งแย่งอำนาจกันว่าใครจะเป็นใหญ่ และมีการตกลงกันว่าต้องเสี่ยงบุญวาสนา คือใครเอาหน้าไม้ยิงหน้าผา ถ้าลูกหน้าไม้ใครติดหน้าผาและอยู่ได้ฝ่ายนั้นจะได้เป็นใหญ่ อีกฝ่ายต้องอยู่ภายใต้การปกครอง ผาอันนั้นตอนหลังได้ชื่อว่าผาบุญ ฝ่ายข่าใช้หน้าไม้ยาว ๓ ศอก ยิงก่อน ปรากฏว่าลูกหน้าไม้ไม่ติดแถมกระดอนกลับตกลงพื้นดิน ฝ่ายผู้ไทไหวพริบดีกว่า ใช้ธนูยิงลูกติดปลายด้วยชันโรงที่ได้มาจากมูลของแมลงลมเหนียวไปหน้าผาอย่างค่อย ๆ ปรากฏว่าลูกธนูติดหน้าผาสนิท พวกข่าเป็นฝ่ายแพ้จึงยอมอยู่ใต้การปกครองของผู้ไท แล้วยังให้บรรณาการด้วยช้างงามตัวหนึ่งด้วย

เมื่อพวกเวียงจันทน์ ได้ยินกิตติศัพท์เช่นนั้นก็ดีใจ เจ้านุวงศ์ ผู้ครองเวียงจันทน์จึงได้ตั้งท้าวกำเป็นหัวหน้าของฝ่ายผู้ไท เป็น พญากำ ปกครองเมืองวังได้ประทานสาวสนมเป็นภรรยา และได้ส่งพระสงฆ์รูปหนึ่งไปจัดการศาสนาอยู่ที่เมืองวัง พญากำมีบุตรกับภรรยา ๓ คน ชื่อท้าวคำ (ตายแต่ยังเล็ก) ท้าวแก้ว และ ท้าวแก้ว พญากำมีลูกหลานติดต่อกันมา และเมื่อตายลงลูกก็ได้ตำแหน่งแทนและได้บรรดาศักดิ์พ่อตามเดิม พญากำคนสุดท้ายที่ปกครองเมืองวังมีภรรยา ๒ คน คนแรกชื่อนางสีดา เป็นชาวผู้ไทมีบุตร ๓ คน ชื่อเจ้าน้อย เจ้าสีโงกลาง เจ้าลุน ภรรยาคนที่ ๒ ชื่อนางมุลชา เป็นลูกสาวชาวข่ามีบุตร ๒ คนชื่อ 'เจ้ากำ' เมื่อพญากำถึงแก่กรรม นางมุลชาภรรยา

คนที่ ๒ ต้องการให้บุตรชายของตนได้เป็นเจ้าเมืองแทน ส่วนราชภรรยาต้องการให้เจ้าสี โสภกลาง เป็นเจ้าเมืองแทน เพราะเป็นผู้ไทด้วยกัน สุภาพอ่อนโยนเยือกเย็น มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ส่วนเจ้ากำมื่นนิสัยค่อนข้างดุร้าย

ต่อมาได้มีกองทัพไทยอันมีพระมหาสงครามกับอุปราชเมืองเวียงจันทน์ ได้ยกขึ้นไปปราบเจ้าอนุวงศ์ เมืองเวียงจันทน์ที่เป็นกบฏ และได้ยึดเมืองวังไว้อำนาจ และถอยทัพกลับกรุงเทพฯ ส่วนเจ้าสี โสภกลาง ซึ่งพาราษฎรอพยพออกจากเมืองวังไป ก็อพยพกลับเมืองวังตามเดิม แต่ปรากฏว่าเมืองวังไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว ถูกทำลายเสียหายมาก ประชาษฎรเดือดร้อน ในเวลาเดียวกับราชวงศ์อินทรทางเมืองสกลนคร (ต้นสกุล พรหมสาขา ณ สกลนคร) ได้ชวนให้ไปอยู่ด้วยที่สกลนคร เพราะข้าว ปลา นา น้ำ สมบูรณ์ดี เจ้าสี โสภกลางได้ปรึกษาราชภรรยาและพวกข้าต่างก็เห็นชอบ จึงอพยพข้ามโขงมาอยู่เมืองสกลนคร ส่วนเจ้ากำและพวกไม่มาก็อยู่เมืองวังตามเดิม ส่วนเจ้าสี โสภกลางคนนั้นมาตั้งเมือง *พรรณานิคม* เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๓ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น *พระเสนาณรงค์ ต้นสกุล แก้วกำ*

ยังมีพวกที่ข้ามมาอยู่ประเทศไทยโดยการชักชวนและกวาดต้อนเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๓ กลุ่มพวก *ลาวซ่งคำ* (ลาวซ่ง) ให้ไปตั้งหลักแหล่งที่จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันเกิดบุตรหลานมากมาย^๑ ความต้องการพลังทางทหารเพิ่มเติมทำให้จำเป็นต้องเกณฑ์พวกหนุ่ม ๆ ลาวซ่งเข้าฝึกทหารด้วย

ส่วนพวกชาวผู้ไทที่อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ นั้นมีหลักฐานหลายแห่ง และมีใจความสาระตรงกัน ดังปรากฏในชุมนุมพงศาวดารว่า

“อนึ่งราชการข้างฝ่ายเมืองหัวพันทั้งหก ซึ่งเจ้าพระยาธรรมมาธิบดีกับท้าวขุน ในหัวเมืองเหล่านั้นลงมาอ่อนน้อมยอมสวามิภักดิ์ ได้แต่เมื่อครั้งยกไปในจุลศักราช ๑๑๙๕ (พ.ศ. ๒๓๗๖) แล้วบ่วยกลับลงมา ยังมี ได้พาพวกลงมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ กรุงเทพฯ ฯ นั้น ครั้นหายบ่วยแล้วไป ณ

^๑ ประวัติการของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (๒๕๑๒) เล่ม ๔ หน้า ๑๒๘ - ๑๒๙

เมืองหลวงพระบางในจุลศักราช ๑๑๙๗ (พ.ศ. ๒๓๗๘) เมื่อไปถึงเมืองพิชัยพบท้าวคำอ่อนพาพวกเมืองหัวพันห้าทางทกลงมา เจ้าพระยาธรรมมาเห็นว่าเป็นผู้น้อยจึงได้กลับขึ้นไปเมืองหลวงพระบางแล้วปรึกษากันว่า เมืองหัวพันทั้งห้าทางทกเดิมก็เป็นข้าขอบขัณฑสีมาขึ้นเมืองเวียงจันทน์ ครั้นอนุเป็นกบฏหนีเข้าไปอยู่ในเขตญวน ญวนจึงได้ครอบงำเอาเมืองเหล่านั้น ครั้นจะยกทัพไปปราบก็กลัวจะแตกตื่นเข้าป่าหมด จึงให้เพี้ยอรรคชาติ (พระยาอรรคราช) ขึ้นไปหาเจ้าเมืองเล็ก ๆ ทั้งห้าทางทกเหล่านั้นลงมาหาเจ้าพระยาธรรมมา เจ้าพระยาธรรมมาจึงพาเข้าเมืองเข้าได้ เมืองใสว เมืองเชียงค้อ เมืองเหียง เมืองซอน ห้าเมืองลงมาทูลละอองธุลีพระบาท ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาแล้ว ก็โปรดเกล้าฯ ให้กลับขึ้นไปทำราชการขึ้นเมืองหลวงพระบางต่อไป เมืองหัวพันห้าทางทกก็คงอยู่เป็นข้าขอบขัณฑสีมาตั้งแต่ก่อนและตามเมืองลาวตามเชิงเขาประเทศซึ่งพระมหาเทพขึ้นไปกวาดต้อนครอบครัวลงมาแต่ก่อนนั้น”

ครั้นปีจุลศักราช ๑๒๐๗ (พ.ศ. ๒๓๘๘) เจ้าอุปราชเมืองเวียงจันทน์ซึ่งลงมาอยู่กรุงเทพฯ ๖ รับอาสาจะไปปราบปรามจึงโปรดฯ ให้พระยามหาสงครามเป็นแม่ทัพขึ้นไปรวบรวมกองทัพหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก ๔ ทัพเป็นคนหมื่นเศษ แยกกัน ๔ ทางไปตี เมือง วัง เมืองตะโปน เมืองพิณ เมืองเชียงรม เมืองผาบ้ง พลเมืองเหล่านั้นต่างก็หนีเข้าป่าไป จับได้บ้าง ถูกยิงตายบ้าง รวบรวมได้บ้าง กลี้ยกล่อมได้บ้าง เป็นครัวพันร้อยเศษ ช่างยี่สิบช้าง จุดเผาบ้านเรือนเสียแล้วมีใบบอกลงมาโปรดฯ ให้กวาดต้อนคนอย่าให้ตั้งเป็นบ้านตั้งเป็นเมือง เป็นทางเสียบียงของญวนได้ ภายหลังนายทัพนายกองพากันกลับลงมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ได้ครอบครัวมาใหม่จำนวนคนเมือง วัง ๘๕๒ คน เมืองตะโปน ๕๗๕ คน เมืองนอง ๑๓๐ คน เมืองพิณ ๑๒๒ คน เมืองคำมวน ๘๐๖ คน รวม ๒๔๕๘ คน โปรดเกล้าฯ ให้ถามว่าจะสมัครใจตั้งอยู่ตำบลใดจะให้ตั้งตามใจสมัคร ราชวงศ์เมืองวังสมัครตั้งอยู่ บ้านกุจฉินารายณ์ขึ้นเมืองกาฬสินธุ์ ท้าวโฮงกลาง (โรงกลาง) สมัครตั้งอยู่บ้านปะขาวพังงา ขึ้นเมือง สกลนคร ท้าวลำตวนเข้าเมืองคำเกิดสมัครอยู่บ้านขอนแก่น ขึ้นเมืองกาฬสินธุ์ สุภษัตราราชวงศ์เมืองคำมวนสมัครอยู่ บ้านแขงบาตาล ซึ่งตั้งอยู่บ้านบางหวายท่าตุคน คือ เมืองธาตุพนมปัจจุบัน กับเจ้าเมืองเชียงรม อุปฮาดราชวงศ์ขอตั้งอยู่ หัวศรีษะ

บัวแขวงเมืองนครพนม ที่พระชัยเซษฐาเจ้าเมืองตะโปนและครอบครัวขุน บึงพลจันทร์ ขอดังอยู่ใน
โปรดฯ ให้ยกขึ้นเป็นเมือง ตั้งเจ้าเมืองอุปฮาดราชวงศ์ ราชบุตร ท้าวเพี้ยกรมการตำแหน่ง^๑

จากพงศาวดารที่อ้างมาข้างบนนี้จะพบว่า หมู่บ้านหรือชุมชนผู้ไทในปัจจุบันนี้ มีอยู่ ๓ จุดใหญ่ ๆ
แล้วจึงกระจายไปแหล่งอื่น ๆ อีกในภายหลังคือ

๑. ชาวผู้ไทเมืองวัง (วังเวียง) มาอยู่ที่บ้าน โพนบ้านหนองช้าง หนองยาง ตำบลโพนในท้องที่
อำเภอสหสัชน์ ตำบลบัวขาว ตำบลแจนแลน ตำบลภูแล่นช้าง ตำบลคุ้มเก่า กิ่งอำเภอเขาวง
และอำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประมาณ ๗๐ หมู่บ้าน พวกนี้ต่อมาอพยพไปทำมา
หากินที่อำเภออื่น ๆ เช่นที่อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เขตติดต่อกับอำเภอภูผินารายณ์

๒. ชาวผู้ไทอำเภอพรรณานิคม คือผู้ไทจากเมืองวังมาอยู่บ้านเรณู (เมืองเวหรือเรณูนคร เดิม
เป็นอำเภอ แล้วยุบขึ้นอำเภอธาตุพนม) ได้ตั้งอยู่ที่บ้านพังแก้ว หนองใหญ่ รวมความว่าได้แก่อำเภอ
พรรณานิคมทั้งหมด และพวกที่อยู่ที่อำเภอวารินวิสาและอำเภอสว่างแดนดิน ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน

๓. ผู้ไทที่เรณูนคร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พวกนี้ถูกกวาดต้อนมาก่อน แล้วกระจาย
ไปอยู่แถวบ้านหนองสูง อำเภอคำชะอี และยังมีหมู่บ้านต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นผู้ไททั้งสิ้น

พวกผู้ไททั้งหมดนี้มาตั้งหลักแหล่งตามจังหวัดต่าง ๆ โดยการกวาดต้อนและเกลี้ยกล่อม ในระหว่าง
ทำสงครามกับญวน และคราวปราบขบถ เจ้าอนุเวียงจันทร์ พอกวาดมากก็ให้สมัครใจไปตั้งหลัก
แหล่ง อยู่ตามใจสมัคร พร้อมกับ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ และที่ ๔ ได้แต่งตั้ง
เจ้าเมือง และให้บรรดาศักดิ์ตามฐานะและรัฐประศาสน์นโยบายของพระองค์ แต่ละบ้านเมืองก็มี
ตระกูลเจ้าเมืองตั้งปรากฏในประวัติศาสตร์มา (ยังมีต่อ)

^๑ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๓๓ (กรุงเทพฯ : ก้าวหน้า ๒๕๐๗) หน้า ๓๗๐

ประวัติศาสตร์

ขุนยต์เขิน

ม.ล. โฉมฉาย อนันตรังสี

ดร. ขุนยต์เขินเป็นผู้ได้รับการยกย่องจากชาวจีนทั้งปวงว่าเป็น “บิดาผู้ก่อเกิดประชาธิปไตยของจีน” เป็นผู้ที่ได้เปลี่ยนการปกครองประเทศจีนจากระบอบกษัตริย์ ซึ่งปกครองประเทศจีนมา ๕,๐๐๐ ปีแล้ว แต่จีนยังคงตกอยู่ในสภาพล้าหลัง ตกอยู่ใต้อิทธิพลของต่างประเทศหลายประเทศ ประชาชนจีนยากจนลง ทрудโทรมลงทุกวัน ดังนั้นท่านจึงไม่สามารถจะทนดูความอับอายของประชาชนคนจีนได้ จึงได้นำประชาชนก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จ และได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีของจีนคนแรกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อมีอายุได้ ๔๗ ปี ภายหลังจากที่ได้พยายามทำการโค่นอำนาจราชวงศ์แมนจูมาตั้งแต่อายุได้ ๑๙ ปี แต่การปฏิวัติของท่านทำได้ยากมากกว่าจะสำเร็จลงได้ เพราะจีนมีพื้นที่กว้างขวาง มีผลเมืองมากมายหลายล้านคนจีนเป็นจำนวนมากไม่รู้หนังสือ คนที่มีฐานะแตกต่างกันก็มีมาก มีประเพณีที่ยึดถือเก่าแก่มาตั้งแต่ ๕,๐๐๐ ปีมาแล้ว ดังนั้นงานปฏิวัติจึงยังไม่ทันจะสำเร็จสมประสงค์ท่านก็ถึงแก่กรรมลง ท่านจึงได้มอบพินัยกรรมการเมืองฉบับล่าสุดนี้ ให้แก่ประชาชนชาวจีนทั้งปวงเพื่อช่วยกันสร้างชาติต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่าการปฏิวัติการปกครองของประเทศจีนที่ ดร. ซุนยัตเซ็นทำสำเร็จได้
ในขั้นแรกนั้นเป็นการกระทำที่ยากลำบากอย่างยิ่ง จากการทำที่ประชาชนคนจีนต้องตกอยู่ใต้การ
ปกครองระบอบกษัตริย์ ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาหลายพันปีจนไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของ
ตน ประชาชนคนจีนสมัยนั้นเชื่อถือในโชคชะตาและเคราะห์กรรมของคนมากกว่าที่จะหวังพึ่งรัฐ
บาล การที่จะต้องอบรมให้ประชาชนชาวจีนโดยเฉพาะผู้ร่วมการปฏิวัติให้เห็นความจำเป็นในการ
ที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบใหม่เพื่อที่จะให้ประชาชนเห็นว่าหน้าที่ของรัฐบาลนั้นแหละจะ
บันดาลให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขก็เป็นงานที่ยากลำบากเหลือแสนแล้ว ท่านอดสำหัดเดินทางตระเวน
รอบโลกหลายหนเพื่อชักชวนชาวจีนนอกประเทศที่ได้รับรู้ของประชาธิปไตยได้เห็นแบบอย่าง ของ
ประเทศที่เจริญแล้วให้เลื่อมใสในการที่จะปฏิวัติประเทศจีน และช่วยกันสละทุนทรัพย์ช่วยเหลือใน
การกอบกู้ประเทศชาติให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้ นอกจากนั้นยังต้องระมัดระวังอิทธิพลของ
กษัตริย์และรัฐบาลผู้มีอำนาจอันอาจจะบันดาลให้คณะพรรคของเขาประสบความสำเร็จในวันใดวัน
หนึ่งหากงานของเขาพลาดพลั้งลง ดังนั้นเมื่อท่านสามารถวางโครงการและปฏิวัติได้ผล ท่านจึงได้
รับการยอมรับนับถือจากประชาชนคนจีนว่าท่านเป็นผู้นำแห่งการปฏิวัติ เป็นบิดาแห่งประชาธิปไตย
ของประชาชนจีนทั้งชาติอย่างแท้จริง

ซุนยัตเซ็น (Sun Yat Sen, ๑๘๘๖ — ๑๙๒๕) เกิดวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๖ เป็น
เป็นบุตรชานาแถบมณฑลกว่างตุง ประเทศจีน ซุนเป็นบุตรชานาที่ยากจนซึ่งนับถือศาสนาคริสต์
ซุนมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๗ คน เป็นชาย ๕ คน หญิง ๒ คน ซุนเป็นบุตรคนเล็ก
เมื่ออายุ ๗ ขวบ ได้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนหมู่บ้านตามแบบโบราณ ซึ่งเป็นการเรียนแบบใช้
ความจำแต่เพียงอย่างเดียว พออายุได้ ๑๓ ปีก็ได้เริ่มเข้าเรียนภาษาอังกฤษกับบาทหลวงชาว
อเมริกันคนหนึ่งที่ได้ไปทำการสอนที่หมู่บ้านในมณฑลกว่างตุง

เมื่ออายุได้ ๑๓ ปีใน ค.ศ. ๑๘๗๘ อันตรงกับรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ซุนได้ติดตามพี่ชายคนโตซึ่งไปทำไร่ทำสวนอยู่ที่เมืองฮอนโนลูลู หมู่เกาะฮาวาย ได้เปลี่ยนศาสนา

เป็นคริสเตียนนิกายโปรเตสแตนต์ ตั้งนั้นตั้งแต่เล็กมาซุนยัดเซ็นได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิวัติจีนเลียนแบบตะวันตกอยู่เสมอ ซุนได้เข้าเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนศาสนาในฮาวายนั้น และเรียนจบหลักสูตรในโรงเรียนนี้เมื่ออายุ ๑๗ ปี การศึกษาที่โรงเรียนนี้เองทำให้ซุนสามารถพูด เขียนอ่านภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว และในปีสุดท้ายที่โรงเรียนนี้มีการสอนวิชาอุทกศาสตร์อันเป็นประโยชน์ซึ่งซุนจะได้นำวิชาทางด้านนี้ไปใช้ในการปฏิวัติในเวลาต่อมา ต่อมาเขาได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยฮาวาย แต่ต้องเดินทางกลับประเทศจีนที่ซึ่งเรียนไม่จบ เพราะพี่ชายเห็นว่าการเรียนอยู่ในต่างประเทศนาน ๆ อาจจะรับนิสัยจากต่างประเทศมากเกินไป เมื่อกลับมาถึงบ้านได้ชักชวนเพื่อนบ้านช่วยกันสร้างความสำเร็จให้กับท้องถิ่นในตำบลบ้านเกิดของเขา เช่น จัดตั้งโรงเรียน การจุดไฟตามถนนเพื่อป้องกันโจรผู้ร้าย และแนะนำให้ประชาชนชาวจีนได้รู้จักรักษาความสะอาดเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และให้พยายามเลิกจากการเชื่อถือสิ่งที่ไม่ลือลือ เช่น เทวรูปต่าง ๆ เพราะซุนเป็นคนแรกที่ได้รับการศึกษาศึกษาดีที่สุดในฐานะคนจีน และเผยแพร่ความเกลียดชังต่อรัฐบาลแมนจูว่าล้าสมัย ขัดต่อความสำเร็จของชาวจีนทั้งชาติ ดังนั้นเขาจึงถูกขับไล่ออกจากหมู่บ้านนี้ หลบหนีไปอยู่ฮ่องกงระหว่างที่อยู่ฮ่องกงเขาไม่พอใจรัฐบาลแมนจูที่ทำสนธิสัญญาสันติภาพกับฝรั่งเศสรับรอง อิสรภาพของญวนซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ฝรั่งเศสบุกกรุกญวนอย่างง่ายดาย การกระทำของรัฐบาลจีนขณะนั้นทำให้ซุนซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง ๒๐ ปี กำลังเป็นหนุ่มเลือดร้อนไม่เห็นด้วย และได้ประกาศอย่างเปิดเผยที่จะพยายามโค่นล้มรัฐบาลแมนจูให้จงได้ ซุนต้องการติดต่อใกล้ชิดกับประชาชนคนจีน และเพื่อที่จะให้การดำเนินการปฏิวัติได้ผลดี โดยอาศัยอาชีพทางการแพทย์บังหน้าเขาจึงได้ตัดสินใจเรียนวิชาแพทย์ซึ่งจะได้มีโอกาสทำบุญคุณและสร้างความนิยมแก่ประชาชนได้มาก เขาเรียนวิชาแพทย์สำเร็จที่ฮ่องกงในปี ค.ศ. ๑๘๙๔

อย่างไรก็ตามตั้งแต่เป็นเด็กจำความได้มาทีเดียวยุซุนมีความสำนึกในทางเป็นผู้นำเรื่อยมา เขาคิดว่าชีวิตของเขานั้นขึ้นอยู่กับโชคชะตา ถ้าโชคดีเขาอาจปลุกชาวจีนให้ตื่นตัวขึ้นมาฟื้นฟูระบบประเพณีเก่า ๆ และตามแบบอารยะประเทศในตะวันตก ให้มีสมรรถภาพและมีอำนาจทำให้ประเทศจีนเป็นจักรภพที่ยิ่งใหญ่

ชุนได้เริ่มงานปฏิวัติของเขาขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๙๔ หลักในการปฏิวัติของชุนยัตเซ็นประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

๑. รวมสมาคมที่เกลียดชังราชวงศ์แมนจูให้ร่วมมือกันทุกสมาคมเสียก่อน
๒. รวมพวกจีนโพ้นทะเล โดยเฉพาะก็คือในอเมริกา มลายู ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส
๓. พยายามยุยงให้คนจนทั้งหลายรวมหัวกันลุกขึ้นกันทำการปฏิวัติ
๔. วางแผนการปฏิวัติให้รัดกุมที่สุด

ชุนยัตเซ็นได้ตั้งคณะปฏิวัติของเขาว่า *คณะกู้ชาติจีน* (Save China League) เมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๔

ชุนยัตเซ็นเคยท่องเที่ยวไปยังประเทศต่าง ๆ แทบทั่วโลกเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเมือง สังคมและการปฏิวัติที่อื่น ดังนั้นจึงได้ลูกพรรคมาก และยอมยกย่องแต่งตั้งให้เขาเป็นหัวหน้าพรรค *ลับลึกลับ*

ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๙๔ — ๑๘๙๕ เกิดสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น และจีนก็แพ้ญี่ปุ่นในสงครามครั้งนั้น ประชาชนจีนจึงเริ่มไม่พอใจรัฐบาลโดยทั่วไป ชุนถือโอกาสปลุกปั่นราษฎรได้มาก เขากำหนดเอาวันที่ ๒๖ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๕ เป็นวันปฏิวัติ เพราะได้ติดต่อกับทหารบางกองและพวกโจรตามลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่การปฏิวัติล้มเหลวเนื่องจากแผนการรั่วเสียก่อน ชุนหลบซ่อนตัวอยู่ราว ๑๐ วัน ก็ออกเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นพยายามหาพวกพร้อมเป็นสมาคมลับแล้วเดินทางไปอเมริกาเพื่อหาทุน จากอเมริกาก็เดินทางไปอังกฤษไปอยู่ลอนดอน ระหว่างอยู่ที่ลอนดอนก็ถูกหลอกเข้าไป ในสถานทูตจีน และถูกเจ้าหน้าที่จีนจับขังไว้เตรียมส่งตัวกลับไปจีนเพราะเขามีค่าหัวที่รัฐบาลจีนตั้งไว้ ทางสถานทูตเตรียมจะส่งตัวเขาไปปักกิ่งเพื่อให้รับโทษตามกฎหมาย แต่ชุนก็ได้พยายามหาทางหนี โดยติดสินกับพวกคนใช้ และในที่สุดได้ติดสินบนคนใช้ให้นำจดหมายไปให้ทางบ้านชาวอังกฤษที่ชุนอาศัยพักอยู่ ในที่สุดทางฝ่ายรัฐบาลอังกฤษทราบเรื่อง มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับเขียนโจมตีการกระทำของสถานทูตจีนว่าเป็นการ ผิด กฎหมาย ระหว่างประเทศ ในที่สุดสถานทูตก็ยอมปล่อยตัวเขาภายหลังที่ได้กักขังไว้ถึง ๑๒ วัน ดังนั้นชุนยัตเซ็นจึงกลายเป็นวีรบุรุษของชาวจีนในอังกฤษขึ้นมาทันที

เมืองวังเวียงหรือฝั่หนามนั้นอยู่ในแขวงเวียงจันทน์เหนือเมืองพระคม ตั้งอยู่ริมทางหลวงสาย เวียงจันทน์ - หลวงพระบาง เป็นที่อยู่ของพวกข่า ตั้งอยู่ระหว่างภูเขาล้อมรอบ อากาศเย็นสบาย มีพื้นที่ราบอยู่ตามช่องเขา มีป่าไม้หนานาชนิด มีสัตว์ป่า ข่า ครั่ง ยาสูบ อ้อย มะพร้าว ฝ้าย ปัจจุบันมีประมาณ ๒๐๐ หมู่บ้าน มีพลเมืองรวมประมาณ ๒๐,๐๐๐ ส่วนมากเป็นชาวผู้ไท ชาวพวน ชาวลาว และชาวข่า อยู่ตามเขา สถิตินี้เป็นสถิติ พ.ศ. ๒๕๑๑ เดิมทีเดิยเมืองวังเป็นที่อยู่ของพวกข่า ซึ่งมีหลายพวกเช่น ข่าขัด ข่าฮอก ข่าแจะ ข่าเมิด ข่ามู กะเซ็ง และ ชะลั้ง รวมเรียกทั้งหมดว่า ข่าแจะ

เมื่ออยู่รวมกันระหว่างผู้ไทกับพวกข่านาน ๆ เข้าก็เกิดแก่งแย่งอำนาจกันว่าใครจะเป็นใหญ่ และมีการตกลงกันว่าต้องเสี่ยงบุญวาสนา คือใครเอาหน้าไม้ยิงหน้าผา ถ้าลูกหน้าไม้ใครติดหน้าผาและอยู่ได้ฝ่ายนั้นจะได้เป็นใหญ่ อีกฝ่ายต้องอยู่ภายใต้การปกครอง ผาอันนั้นตอนหลังได้ชื่อว่าผาบุญ ฝ่ายข่าใช้หน้าไม้ยาว ๓ สอก ยิงก่อน ปรากฏว่าลูกหน้าไม้ไม่ติดแถมกระดอนกลับตกลงพื้นดิน ฝ่ายผู้ไทไหวพริบดีกว่า ใช้ธนูยิงลูกติดปลายด้วยชันโรงที่ได้มาจากมูลของแมลงลมเหนียวไปหน้าผาอย่างค่อย ๆ ปรากฏว่าลูกธนูติดหน้าผาสนิท พวกข่าเป็นฝ่ายแพ้จึงยอมอยู่ใต้การปกครองของผู้ไท แล้วยังให้บรรณาการด้วยช้างงามตัวหนึ่งด้วย

เมื่อพวกเวียงจันทน์ได้ยินกิตติศัพท์เช่นนั้นก็ดีใจ เจ้านุวงศ์ ผู้ครองเวียงจันทน์จึงได้ตั้งท้าวเก่าเป็นหัวหน้าของฝ่ายผู้ไท เป็น พญาก่า ปกครองเมืองวังได้ประทานสาวสนมเป็นภรรยา และได้ส่งพระสงฆ์รูปหนึ่งไปจัดการศาสนาอยู่ที่เมืองวัง พญาก่ามีบุตรกับภรรยา ๓ คน ชื่อท้าวคำ (ตายแต่ยังเล็ก) ท้าวแก้ว และ ท้าวแก้ว พญาก่ามีลูกหลานติดต่อกันมา และเมื่อตายลงลูกก็ได้ตำแหน่งแทนและได้บรรดาศักดิ์พ่อตามเดิม พญาก่าคนสุดท้ายที่ปกครองเมืองวังมีภรรยา ๒ คน คนแรกชื่อนางสีดา เป็นชาวผู้ไทมีบุตร ๓ คน ชื่อเจ้าน้อย เจ้าสีโสมกลาง เจ้าดุน ภรรยาคนที่ ๒ ชื่อนางมุลชา เป็นลูกสาวชาวข่ามีบุตร ๒ คนชื่อ เจ้าแก้ว เมื่อพญาก่าถึงแก่กรรม นางมุลชาภรรยา

คนที่ ๒ ต้องการให้บุตรชายของตนได้เป็นเจ้าเมืองแทน ส่วนราษฎรต้องการให้เจ้าสี โยงกลาง เป็นเจ้าเมืองแทน เพราะเป็นผู้ไทด้วยกัน สุภาพอ่อนโยนเยือกเย็น มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ส่วนเจ้ากำมินิสัยค่อนข้างดุร้าย

ต่อมาได้มีกองทัพไทยอันมีพระมหาสงครามกับอุปราชเมืองเวียงจันทน์ ได้ยกขึ้นไปปราบเจ้าอนุวงศ์ เมืองเวียงจันทน์ที่เป็นกบฏ และได้ยึดเมืองวังไว้อำนาจ และถอยทัพกลับกรุงเทพฯ ส่วนเจ้าสีโยงกลาง ซึ่งพาราษฎรอพยพออกจากเมืองวังไป ก็อพยพกลับเมืองวังตามเดิม แต่ปรากฏว่าเมืองวังไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว ถูกทำลายเสียหายมาก ประชากรราษฎรเกือบครึ่ง ในเวลาเดียวกับราชวงศ์อินทรทางเมืองสกลนคร (ตันสกุล พรหมสาขา ณ สกลนคร) ได้ชวนให้ไปอยู่ด้วยที่สกลนคร เพราะข้าว ปลา นา น้ำ สมบูรณ์ดี เจ้าสี โยงกลางได้ปรึกษาราชบุตรและพวกข้าต่างก็เห็นชอบ จึงอพยพข้ามโขงมาอยู่เมืองสกลนคร ส่วนเจ้ากำและพวกไม่มากก็อยู่เมืองวังตามเดิม ส่วนเจ้าสี โยงกลางคนนั้นมาตั้งเมือง *พรรณานิคม* เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๓ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น *พระเสนาณรงค์ ตันสกุล แก้วกำ*

ยังมีพวกที่ข้ามมาอยู่ประเทศไทยโดยการชักชวนและกวาดต้อนเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๓ กลุ่มพวก *ลาวซ่งคำ* (ลาวซ่ง) ให้ไปตั้งหลักแหล่งที่จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันเกิดบุตรหลานมากมาย^๑ ความต้องการพลังงานอาหารเพิ่มเติมทำให้จำเป็นต้องเกณฑ์พวกหนุ่ม ๆ ลาวซ่งเข้าฝึกทหารด้วย

ส่วนพวกชาวผู้ไทที่อพยพมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม สกลนคร กาฬสินธุ์ นั้นมีหลักฐานหลายแห่ง และมีใจความสาระตรงกัน ดังปรากฏในชุมนุมพงศาวดารว่า

“อนึ่งราชการข้างฝ่ายเมืองหัวพันทั้งหก ซึ่งเจ้าพระยาธรรมมาได้กับท้าวขุน ในหัวเมืองเหล่านั้นลงมาอ่อนน้อมยอมสวามิภักดิ์ได้แต่เมื่อครั้งยกไปในจุลศักราช ๑๑๙๕ (พ.ศ. ๒๓๗๖) แล้วป่วยกลับลงมา ยังมีได้พาพวกลงมาเผ่าทุลละองรัฐีพระบาท ณ กรุงเทพฯ นั้น ครั้นหายป่วยแล้วไป ณ

^๑ ประวัติการของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (๒๕๑๒) เล่ม ๔ หน้า ๑๒๘ - ๑๒๙

เมืองหลวงพระบางในจุลศักราช ๑๑๙๗ (พ.ศ. ๒๓๗๘) เมื่อไปถึงเมืองพิชัยพบท้าวคำอ่อนพาพวกเมืองหัวพันห้าทั้งหกลงมา เจ้าพระยาธรรมาเห็นว่าเป็นผู้น้อยจึงได้กลับขึ้นไปเมืองหลวงพระบางแล้วปรึกษากันว่า เมืองหัวพันทั้งห้าทั้งหกเดิมก็เป็นข้าขอบขัณฑสีมาขึ้นเมืองเวียงจันทน์ ครั้นอนุเป็นกบฏหนีเข้าไปอยู่ในเขตญวน ญวนจึงได้ครอบงำเอาเมืองเหล่านี้ ครั้นจะยกทัพไปปราบก็กลัวจะแตกตื่นเข้าป่าหมด จึงให้เพี้ยอรรคชาติ (พระยาอรรคราช) ขึ้นไปหาเจ้าเมืองเล็กๆ ทั้งห้าทั้งหกเหล่านี้ลงมาหาเจ้าพระยาธรรมา เจ้าพระยาธรรมาจึงพาเข้าเมืองจำได้ เมืองไสว เมืองเชียงค้อ เมืองเชียง เมืองซอน หาเมืองลงมาทูลละอองธุลีพระบาท ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาแล้ว ก็โปรดเกล้าฯ ให้กลับขึ้นไปทำราชการขึ้นเมืองหลวงพระบางต่อไป เมืองหัวพันห้าทั้งหกก็คงอยู่เป็นข้าขอบขัณฑสีมาดังแต่ก่อนและตามเมืองลาวตามเชิงเขาประเทศซึ่งพระมหาเทพขึ้นไปกวาดต้อนครอบครัวลงมาแต่ก่อนนั้น”

ครั้นปีจุลศักราช ๑๒๐๗ (พ.ศ. ๒๓๘๘) เจ้าอุปราชเมืองเวียงจันทน์ซึ่งลงมาอยู่กรุงเทพฯ รัชอาสาจะไปปราบปรามจึงโปรดฯ ให้พระยามหาสงครามเป็นแม่ทัพขึ้นไปรวบรวมกองทัพหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออก ๔ ทัพเป็นคนหมื่นเศษ แยกกัน ๔ ทางไปตี เมือง วัง เมืองตะโปน เมืองพิณ เมืองเชียงรม เมืองผาบ้ง พลเมืองเหล่านี้ต่างก็หนีเข้าป่าไป จับได้บ้าง ถูกยิงตายบ้าง รวบรวมได้บ้าง กลี้ยกล่อมได้บ้าง เป็นครัวพันร้อยเศษ ช่างยี่สิบช่าง จุดเผาบ้านเรือนเสียแล้วมีใบบอกลงมาโปรดฯ ให้กวาดต้อนคนอย่าให้ตั้งเป็นบ้านตั้งเป็นเมือง เป็นทางเสบียงของญวนได้ ภายหลังนายทัพนายกองพากันกลับลงมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ได้ครอบครัวมาใหม่จำนวนคนเมือง วัง ๘๕๒ คน เมืองตะโปน ๕๗๕ คน เมืองนอง ๑๓๐ คน เมืองพิณ ๑๒๒ คน เมืองคำมวน ๘๐๖ คน รวม ๒๔๕๘ คน โปรดเกล้าฯ ให้ตามว่าจะสมัครใจตั้งอยู่ตำบลใดจะให้ตั้งตามใจสมัคร ราชวงศ์เมืองวังสมัครตั้งอยู่ บ้านกุงจินารายณ์ขึ้นเมืองกาฬสินธุ์ ท้าวโฮงกลาง (โรงกลาง) สมัครตั้งอยู่บ้าน ประชาพังงา ขึ้นเมือง สกลนคร ท้าวลาดวนเข้าเมืองคำเกิดสมัครอยู่ บ้านขอนแก่น ขึ้นเมืองกาฬสินธุ์ ฮุบฮาดราชวงศ์เมืองคำมวนสมัครอยู่ บ้านแซงบาดาล ซึ่งตั้งอยู่บ้านบางหวาย ท้าวตุน คือ เมืองธาตุพนมปัจจุบัน กับเจ้าเมืองเชียงรม อุปฮาดราชวงศ์ขอตั้งอยู่ หัวศรีษะ

บัวแขวงเมืองนครพนม ที่พระชัยเซษฐาเจ้าเมืองตะโปนและครอบครัวขุนบ้องพลชั้นช่อตั้งอยู่ที่โปรดฯ ให้ยกขึ้นเป็นเมือง ตั้งเจ้าเมืองอุปฮาดราชวงศ์ ราชบุตร ท้าวเพี้ยกรมการตำแหน่ง^๑

จากพงศาวดารที่อ้างมาข้างบนนี้จะพบว่า หมู่บ้านหรือชุมชนผู้ไทในปัจจุบันนี้ มีอยู่ ๓ จุดใหญ่ ๆ แล้วจึงกระจายไปแหล่งอื่น ๆ อีกในภายหลังคือ

๑. ชาวผู้ไทเมืองวัง (วังเวียง) มาอยู่ที่บ้าน โพนบ้านหนองซ่าง หนองยาง ตำบลโพนในท้องที่อำเภอสหัชชันธ์ ตำบลบัวขาว ตำบลแจนแลน ตำบลภูแล่นช้าง ตำบลคุ้มเก่า กิ่งอำเภอเขาวง และอำเภอภูจินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีประมาณ ๗๐ หมู่บ้าน พวกนี้ต่อมาก็อพยพไปทำมาหากินที่อำเภออื่น ๆ เช่นที่อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด เขตติดต่อกับอำเภอภูจินารายณ์

๒. ชาวผู้ไทอำเภอพรรณานิคม คือผู้ไทจากเมืองวังมาอยู่บ้านเรณู (เมืองเวหรือเรณูนคร เดิมเป็นอำเภอ แล้วยุบขึ้นอำเภอธาตุพนม) ได้ตั้งอยู่ที่บ้านพังแก้ว หนองใหญ่ รวมความว่าได้แก่อำเภอพรรณานิคมทั้งหมด และพวกที่อยู่ที่อำเภอรานริวาสและอำเภอสว่างแดนดิน ซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน

๓. ผู้ไทที่เรณูนคร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พวกนี้ถูกกวาดต้อนมาก่อน แล้วกระจายไปอยู่แถวบ้านหนองสูง อำเภอคำชะอี และยังมีหมู่บ้านต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นผู้ไททั้งสิ้น

พวกผู้ไททั้งหมดนี้มาตั้งหลักแหล่งตามจังหวัดต่าง ๆ โดยการกวาดต้อนและเกลี้ยกล่อม ในระหว่างทำสงครามกับญวน และคราวปราบขบถ เจ้าอนุเวียงจันทร์ พอกวาดมาก็ให้สมัครใจไปตั้งหลักแหล่ง อยู่ตามใจสมัคร พร้อมกับ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ และที่ ๔ ได้แต่งตั้งเจ้าเมือง และให้บรรดาศักดิ์ตามฐานะและรัฐประศาสน์นโยบายของพระองค์ แต่ละบ้านเมืองก็มีตระกูลเจ้าเมืองตั้งปรากฏในประวัติศาสตร์มา (ยังมีต่อ)

^๑ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๓๓ (กรุงเทพฯ : ก้าวหน้า ๒๕๐๗) หน้า ๓๗๐

ประวัติศาสตร์

ขุนยัดเขิน

ม.ล. โฉมฉาย อนันตรังสี

ดร. ขุนยัดเขินเป็นผู้ได้รับการยกย่องจากชาวจีนทั้งปวงว่าเป็น “บิดาผู้ก่อเกิดประชาธิปไตยของจีน” เป็นผู้ที่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจีนจากระบอบกษัตริย์ ซึ่งปกครองประเทศจีนมา ๕,๐๐๐ ปีแล้ว แต่จีนยังคงตกอยู่ในสภาพล้าหลัง ตกอยู่ใต้อิทธิพลของต่างประเทศหลายประเทศ ประชาชนจีนยากจนลง ทрудโทรมลงทุกวัน ดังนั้นท่านจึงไม่สามารถจะทนดูความอับอายของประชาชนคนจีนได้ จึงได้นำประชาชนก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จ และได้รับตำแหน่งประธานาธิบดีของจีนคนแรกเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อมีอายุได้ ๔๗ ปี ภายหลังที่ได้พยายามทำการโค่นอำนาจราชวงศ์แมนจูมาตั้งแต่อายุได้ ๑๙ ปี แต่การปฏิวัติของท่านทำได้ยากมากกว่าจะสำเร็จลงได้ เพราะจีนมีพื้นที่กว้างขวาง มีพลเมืองมากมายหลายล้าน คนจีนเป็นจำนวนมากไม่รู้หนังสือ คนที่มีฐานะแตกต่างกันก็มีมาก มีประเพณีที่ยึดถือเก่าแก่มาตั้ง ๕,๐๐๐ ปีมาแล้ว ดังนั้นงานปฏิวัติจึงยังไม่ทันจะสำเร็จสมประสงค์ที่ท่านก็ถึงแก่กรรมลง ท่านจึงได้มอบพันธักรรรมการเมืองฉบับล่าสุดนี้ ให้แก่ประชาชนชาวจีนทั้งปวงเพื่อช่วยกันสร้างชาติต่อไป

แต่อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่าการปฏิวัติการปกครองของประเทศจีนที่ ดร. ซุนยัตเซ็นทำสำเร็จได้
ในขั้นแรกนั้นเป็นการกระทำที่ยากลำบากอย่างยิ่ง จากการที่ประชาชนคนจีนต้องตกอยู่ใต้การ
ปกครองระบอบกษัตริย์ ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาหลายพันปีจนไม่รู้จักสิทธิและหน้าที่ของ
ตน ประชาชนคนจีนสมัยนั้นเชื่อถือในโชคชะตาและเคราะห์กรรมของคนมากกว่าที่จะหวังพึ่งรัฐ
บาล การที่จะต้องอบรมให้ประชาชนชาวจีนโดยเฉพาะผู้ร่วมการปฏิวัติให้เห็นความจำเป็นในการ
ที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบใหม่เพื่อที่จะให้ประชาชนเห็นว่าหน้าที่ของรัฐบาลนั้นแหละจะ
บันดาลให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขก็เป็นงานที่ยากลำบากเหลือแสนแล้ว ท่านอุทิศสัจใจเดินทางตระเวน
รอบโลกหลายหนเพื่อชักชวนชาวจีนนอกประเทศที่ได้รู้รสของประชาธิปไตยได้เห็นแบบอย่างของ
ประเทศที่เจริญแล้วให้เลื่อมใสในการที่จะปฏิวัติประเทศจีน และช่วยกันสละทุนทรัพย์ช่วยเหลือใน
การกอบกู้ประเทศชาติให้เป็นไปตามโครงการที่วางไว้ นอกจากนี้ยังต้องระมัดระวังอิทธิพลของ
กษัตริย์และรัฐบาลผู้มีอำนาจอันอาจจะบันดาลให้คณะพรรคของเขาประสบความวิบัติลงในวันใดวัน
หนึ่งหากงานของเขาพลาดพลั้งลง ดังนั้นเมื่อท่านสามารถวางโครงการและปฏิวัติได้ผล ท่านจึงได้
รับการยอมรับนับถือจากประชาชนคนจีนว่าท่านเป็นผู้นำแห่งการปฏิวัติ เป็นบิดาแห่งประชาธิปไตย
โดยของประชาชนจีนทั้งชาติอย่างแท้จริง

ซุนยัตเซ็น (Sun Yat Sen, ๑๘๘๖ — ๑๙๒๕) เกิดวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๖ เป็น
เป็นบุตรชานาแถบมณฑลกว่างตุง ประเทศจีน ซุนเป็นบุตรชานาที่ยากจนซึ่งนับถือศาสนาคริสต์
ซุนมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๗ คน เป็นชาย ๕ คน หญิง ๒ คน ซุนเป็นบุตรคนเล็ก
เมื่ออายุ ๗ ขวบ ได้เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนหมู่บ้านตามแบบโบราณ ซึ่งเป็นการเรียนแบบใช้
ความจำแต่เพียงอย่างเดียว พออายุได้ ๑๓ ปีก็ได้เริ่มเข้าเรียนภาษาอังกฤษกับบาทหลวงชาว
อเมริกันคนหนึ่ง ที่ไปทำการสอนที่หมู่บ้านในมณฑลกว่างตุง

เมื่ออายุได้ ๑๓ ปีใน ค.ศ. ๑๘๗๘ อันตรงกับรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ซุนได้ติดตามพี่ชายคนโตซึ่งไปทำไร่ทำสวนอยู่ที่เมืองฮอนโนลูลู หมู่เกาะฮาวาย ได้เปลี่ยนศาสนา

เป็นคริสเตียนนิกายโปรเตสแตนต์ ตั้งนั้นตั้งแต่เล็กมาซุนยัดเซ็นได้แสดงความคิดเห็นในการปฏิวัติจีนเลียนแบบตะวันตกอยู่เสมอ ซุนได้เข้าเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนศาสนาในฮาวายนั้น และเรียนจบหลักสูตรในโรงเรียนนี้เมื่ออายุ ๑๗ ปี การศึกษาที่โรงเรียนนี้เองทำให้ซุนสามารถพูด เขียน อ่านภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่ว และในปีสุดท้ายที่โรงเรียนนี้มีการสอนวิชาชุมชนทหารอันเป็นประโยชน์ซึ่งซุนจะได้นำวิชาทางด้านนี้ไปใช้ในการปฏิวัติในเวลาต่อมา ต่อมาเขาได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยฮาวาย แต่ต้องเดินทางกลับประเทศจีนทั้งที่ยังเรียนไม่จบ เพราะที่ชายเห็นว่าการเรียนอยู่ในต่างประเทศนาน ๆ อาจจะรับนิสัยจากต่างประเทศมากเกินไป เมื่อกลับมาถึงบ้านได้ชักชวนเพื่อนบ้านช่วยกันสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นในตำบลบ้านเกิดของเขา เช่น จัดตั้งโรงเรียน การจุดไฟตามถนนเพื่อป้องกันโจรผู้ร้าย และแนะนำให้ประชาชนชาวจีนได้รู้จักรักษาความสะอาดเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และให้พยายามเลิกจากการเชื่อถือสิ่งที่ไม่ลือลือ เช่น เทวรูปต่าง ๆ เพราะซุนเป็นคนแรกที่ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด และเผยแพร่ความเกลียดชังต่อรัฐบาลแมนจูว่าล้าสมัย ขัดต่อความเจริญของชาวจีนทั้งชาติ ดังนั้นเขาจึงถูกขับไล่ออกจากหมู่บ้านนี้ หลบหนีไปอยู่ฮ่องกงระหว่างที่อยู่ฮ่องกงเขาไม่พอใจรัฐบาลแมนจูที่ทำสนธิสัญญาสันติภาพกับฝรั่งเศสรับรอง อิศระ ภาพของญวนซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ฝรั่งเศสบุกรุกญวนอย่างง่ายดาย การกระทำของรัฐบาลจีนขณะนั้นทำให้ซุนซึ่งขณะนั้นมีอายุเพียง ๒๐ ปี กำลังเป็นหนุ่มเลือดร้อนไม่เห็นด้วย และได้ประกาศอย่างเปิดเผยที่จะพยายามโค่นล้มรัฐบาลแมนจูให้จงได้ ซุนต้องการติดต่อใกล้ชิดกับประชาชนคนจีน และเพื่อที่จะให้การดำเนินการปฏิวัติได้ผลดีโดยอาศัยอาชีพทางการแพทย์บังหน้าเขาจึงได้ตัดสินใจเรียนวิชาแพทย์ซึ่งจะได้มีโอกาสทำบุญคุณและสร้างความนิยมแก่ประชาชนได้มาก เขาเรียนวิชาแพทย์สำเร็จที่ฮ่องกงในปี ค.ศ. ๑๘๙๔

อย่างไรก็ตามตั้งแต่เป็นเด็กจำความได้มาทีเดียวซุนมีความสำนึกในทางเป็นผู้นำเรื่อยมา เขาคิดว่าชีวิตของเขานี้ขึ้นอยู่กับโชคชะตา ถ้าโชคดีเขาอาจปลุกชาวจีนให้ตื่นตัวขึ้นมาฟื้นฟูระบบประเพณีเก่า ๆ และตามแบบอารยะประเทศในตะวันตก ให้มีสมรรถภาพและมีอำนาจทำให้ประเทศจีนเป็นจักรภพที่ยิ่งใหญ่

ชุนได้เริ่มงานปฏิวัติของเขาขึ้นในปี ค.ศ. ๑๘๙๔ หลักในการปฏิวัติของชุนยัตเซ็นประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

๑. รวมสมาคมที่เกลียดชังราชวงศ์แมนจูให้ร่วมมือกันทุกสมาคมเสียก่อน
๒. รวมพวกจีนโพ้นทะเล โดยเฉพาะก็คือในอเมริกา มลายู ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส
๓. พยายามยุยงให้คนจนทั้งหลายรวมหัวกันลุกขึ้นกันทำการปฏิวัติ
๔. วางแผนการปฏิวัติให้รัดกุมที่สุด

ชุนยัตเซ็นได้ตั้งคณะปฏิวัติของเขาว่า *คณะกู้ชาติจีน* (Save China League) เมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๔

ชุนยัตเซ็นเคยท่องเที่ยวไปยังประเทศต่าง ๆ แทบทั่วโลกเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเมือง สังคมและการปฏิรูปที่ดิน ดังนั้นจึงได้ลูกพรรคมาก และยอมยกย่องแต่งตั้งให้เขาเป็นหัวหน้าพรรค *ลับลึกลับ*

ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๙๔ — ๑๘๙๕ เกิดสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่น และจีนก็แพ้ญี่ปุ่นในสงครามครั้งนั้น ประชาชนจีนจึงเริ่มไม่พอใจรัฐบาลโดยทั่วไป ชุนถือโอกาสสลับขึ้นราษฎรได้มาก เขากำหนดเอาวันที่ ๒๖ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๕ เป็นวันปฏิวัติ เพราะได้ติดต่อกับทหารบางกองและพวกโจรตามลุ่มแม่น้ำต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่การปฏิวัติล้มเหลวเนื่องจากแผนการรั่วเสียก่อน ชุนหลบซ่อนตัวอยู่ราว ๑๐ วัน ก็ออกเดินทางไปประเทศญี่ปุ่นพยายามหาพวกพร้อมเป็นสมาคมลับแล้วเดินทางไปอเมริกาเพื่อหาทุน จากอเมริกาก็เดินทางไปอังกฤษไปอยู่ลอนดอน ระหว่างอยู่ที่ลอนดอนก็ถูกหลอกเข้าไป ในสถานทูตจีน และถูกเจ้าหน้าที่จีนจับขังไว้เตรียมส่งตัวกลับไปจีนเพราะเขามีค่าหัวที่รัฐบาลจีนตั้งไว้ ทางสถานทูตเตรียมจะส่งตัวเขาไปปักกิ่งเพื่อให้รับโทษตามกฎหมาย แต่ชุนก็ได้พยายามหาทางหนี โดยติดสินกับพวกคนใช้ และในที่สุดได้ติดสินบนคนใช้ให้นำจดหมายไปให้ทางบ้านชาวอังกฤษที่ชุนอาศัยพักอยู่ ในที่สุดทางฝ่ายรัฐบาลอังกฤษทราบเรื่อง มีหนังสือพิมพ์หลายฉบับเขียนโจมตีการกระทำของสถานทูตจีนว่าเป็นการ ผิด กฎหมาย ระหว่างประเทศ ในที่สุดสถานทูตก็ยอมปล่อยตัวเขาภายหลังที่ได้กักขังไว้ถึง ๑๒ วัน ดังนั้นชุนยัตเซ็นจึงกลายเป็นวีรบุรุษของชาวจีนในอังกฤษขึ้นมาทันที

ต่อมาเมื่อพระนางซุสีและพระเจ้ากวางสูสิ้นพระชนม์ พระเจ้าชเวทวงศ์ขึ้นครองราชสมบัติ ชุน ได้พยายามก่อการปฏิวัติอีกแต่ไม่สำเร็จก็เลยหลบหนีไปอยู่ต่างประเทศคือสหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น อินโดจีน มลายู และแม้แต่ไทย เขาได้เดินทางเรียโรหิตุนรอนเพื่อนำไปใช้ในการปฏิวัติ ในระหว่างที่อยู่ญี่ปุ่นได้ตั้งสมาคมของพวกปฏิวัติขึ้น มีชื่อว่า *สมาคมพันธมิตร* (ตั้งเมืองฮุย) ซึ่งมีความมุ่งหมายก่อการปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์แมนจู เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบสาธารณรัฐ และทำการปฏิรูปที่ดิน

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๑๑ ได้มีเหตุการณ์ปะทะขึ้นที่เมืองวูซาง ซึ่งขณะนั้นชุนกำลังพำนักอยู่ที่สหรัฐอเมริกา เขาได้รับระหัดสั่งว่าถึงเวลาแล้วที่คณะปฏิวัติจะต้องลงมือทำการเพื่อความสำเร็จ ชุนจึงรีบเดินทางกลับประเทศจีนโดยผ่านทางกรุงลอนดอน ด้วยความตั้งใจจะหาเงินมาเป็นทุนสำรองในการใช้จ่ายยามฉุกเฉินในการปฏิวัติครั้งนี้ พอเดินทางมาถึงประเทศจีนก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานาธิบดีของรัฐบาลสาธารณรัฐจีนเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๑๒ และพ้นจากการถือสัญชาติอเมริกันแต่บัดนั้นมา

แม้ว่าการปฏิวัติครั้งนี้จะเป็นผลสำเร็จก็จริง แต่ก็ยังไม่เป็นที่พอใจของชุนยัดเซนตลอดมาเป็นระยะเวลาหลายปี เพราะพรรคพวกของเขาซึ่งได้ชื่อว่า *ก๊กมินตั๋ง* ไม่สามารถที่จะเข้าควบคุมรัฐบาลสาธารณรัฐจีนที่เกิดขึ้นใหม่ได้ ชุนยัดเซนต้องมอบตำแหน่งนี้ให้แก่ผู้บัญชาการทหารสูงสุดคือ *ยวนซีไฮ* โดยหวังจะก่อรูปการปฏิวัติให้มั่นคงยิ่ง แต่ยวนซีไฮกลับใช้อำนาจทหารสร้างบารมีของตนขึ้นเอง และวางแผนการณ์จะขึ้นครองบัลลังก์ ชุนยัดเซนเห็นทีที่ว่าไม่เป็นไปตามทำนองคลองธรรม เขาจึงบำเพ็ญตนเป็นฝ่ายค้านและเตรียมการปฏิวัติขึ้น ชุนยัดเซนได้ตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นที่กวางตุ้งโดยตนเองเป็นประธานาธิบดี และรัฐบาลของเขาหาได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษและอเมริกาไม่ จนกระทั่งถึง ค.ศ. ๑๙๒๒ เขาจึงได้รับความช่วยเหลือจากรัสเซียในเรื่องการเงินและอาวุธ คณะก๊กมินตั๋งและรัฐบาลกวางตุ้งได้ก่อรูปขึ้นใหม่ร่วมกัน ถึงแม้ชุนจะมีความเห็นขัดแย้งกับพรรคคอมมิวนิสต์แต่ชุนยัดเซนพยายามนำส่วนดีของลัทธินี้มาใช้เหมือนกัน

เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๔ ชุนยัตเซ็นได้แสดงปาฐกถาอย่างยืดยาวเกี่ยวกับการจัดระเบียบการเศรษฐกิจและสังคม ปาฐกถานี้ให้ชื่อว่า *ชาวมินจูหง์* ในปาฐกถานี้ยังได้แสดงอุดมการณ์เกี่ยวกับคณะชาติและคอมมิวนิสต์ในประเทศจีนด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ และธรรมชาติของชนที่ผสมกับอารยธรรมและวิทยาศาสตร์แผนใหม่ของชาติในตะวันตก

ในตอนหนึ่งในปาฐกถา *ชาวมินจูหง์* เขากล่าวว่า การที่จะสถาปนาระบบประชาธิปไตยขึ้นในเมืองจีนนั้น มิใช่อยู่ที่ให้ประชาชนมาออกเสียงโดยอิสระเสรีเท่านั้น แต่จำเป็นจะต้องแบ่งออกเป็น ๒ สมัยเท่านั้น คือในสมัยเริ่มแรกจะต้องใช้ระบบประชาธิปไตยกึ่งเผด็จการของคณะก๊กมินตั๋งก่อน ต่อเมื่อประชาชนชาวซึ่งในระบบประชาธิปไตยดีแล้วจึงปล่อยให้การออกเสียงดำเนินไปโดยเสรี

ในตอนต้นปี ค.ศ. ๑๙๒๕ คณะก๊กมินตั๋งได้เกิดแตกแยกกันขึ้น สมาชิกฝ่ายขวาได้มีความคิดเห็นขัดแย้งกับคณะนิยมคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นฝ่ายซ้าย และต้องการยุติความสัมพันธ์อันสนิทสนมกับโซเวียตรุสเซียทันที ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองฝ่ายเกิดแตกแยกความเห็นกันเช่นนั้น ดร. ชุนก็สามารถให้คณะทั้งสองอยู่ร่วมกันได้และพยายามให้มีความสามัคคีกัน อย่างไรก็ตามในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ ชุนยัตเซ็นได้ล้มป่วยลงและถึงแก่กรรมที่กรุงปักกิ่งด้วยโรคมะเร็งเมื่อเขามีอายุได้ ๖๐ ปี และก่อนถึงแก่กรรมได้สั่งเสียให้ *เจียงไคเช็ค* คนสนิทดำเนินงานในการกู้ประเทศชาติต่อไป

ชุนยัตเซ็นมีบุตร ๓ คน เป็นหญิงสองคน ชายหนึ่งคน ซึ่งเป็นบุตรของภรรยาคนที่ ๒ คือ *ซิงหวิง* ผู้เป็นพี่สาวของ *มาตามเจียงไคเช็ค* ขณะนี้ *มาตามชุนยัตเซ็น* ยังมีชีวิตอยู่ในผืนแผ่นดินใหญ่ของประเทศจีน ทั้งนี้เพื่อที่จะให้เงินฝ่ายซ้ายยินยอมเคารพนับถือในหลักการเดิมของสามียุ่ตลอดไปศพของชุนยัตเซ็นได้ถูกฝังไว้ ณ สุสานที่เมืองนานกิง โดยตัวของเขาเองได้รับยกย่องว่าเป็น *บิดาแห่งประชาธิปไตยของประเทศจีน*

การดำเนินการปฏิวัติของขุนยัคเซ่น

ชนวนระเบิดของการปฏิวัติเริ่มในปี ค.ศ. ๑๙๑๑ กล่าวคือพวกสมาชิกของสมาคมตั้งเม่งฮุยในประเทศจีนเริ่มแสดงอำนาจ เช่น ลอบทำร้ายขุนนางจีนที่เมืองกวางตุ้ง พวกราษฎรแถบลุ่มแม่น้ำแยงซีก่อการระส่ำระสายขัดขวางการสร้างทางรถไฟในแถบนี้ ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายจัดการรถไฟของประเทศซึ่งราชสำนักแมนจูตกลงใจทำตามคำแนะนำของชาวต่างประเทศ คือให้มีการปรับปรุงการรถไฟทุกสายเข้าสู่แบบแผนเดียวกัน โดยการรวมกิจการรถไฟตามมณฑลต่าง ๆ ให้เข้ามาสู่องค์การบริหารกลางแห่งเดียว ทั้งนี้ยอมเป็นการกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์รายได้ของมณฑลต่าง ๆ จึงทำให้มณฑลต่าง ๆ ไม่พอใจมาก ราษฎรมณฑลเสฉวนได้ก่อการขัดแย้งอำนาจเป็นแห่งแรก พวกสมาชิกคณะปฏิวัติถือโอกาสเข้าแทรกแซงในเหตุการณ์นี้โดยยุยงให้ราษฎรปิดตลาดห้างร้านเสีย ประกอบกับทั้งในขณะนั้นเกิดอุทกภัยแถบลุ่มแม่น้ำแยงซีด้วย ราชสำนักแมนจูไม่ยอมให้เกิดความวุ่นวายภายในจึงส่งข้าราชการผู้ใหญ่คนหนึ่งชื่อ *ตวนฟ่ง* จากนานกิงออกไปับันเทาโทษะของพวกก่อการวุ่นวายเหล่านั้น แต่ตวนฟ่งก็ถูกฆ่าตาย

การขัดแย้งอำนาจของมณฑลเสฉวนทำให้เมืองต่าง ๆ ตอนกลางของจีนพากันแข็งข้อตาม ๆ กันอีกหลายเมือง ต่อมาในวันที่ ๙ ตุลาคม พวกสมาชิกคณะปฏิวัติได้ทำลู่ระเบิดขึ้นที่บ้านหลังหนึ่งในเขตสัมปทานของรัสเซียที่เมืองฮันเค้ เจ้าหน้าทีเข้าไปตรวจค้นพบเอกสารและอาวุธเป็นจำนวนมากของพวกปฏิวัติ พวกสมาชิกคณะปฏิวัติเลยต้องตกลงใจลงมือก่อการปฏิวัติ เพราะเห็นว่าไหน ๆ เหตุการณ์ก็ได้ล่วงเลยมาแล้ว ความลับของพวกตนก็ได้ถูกเปิดเผยจนหมดสิ้น ดังนั้นในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๑ พวกสมาชิกคณะปฏิวัติได้เข้ายึดที่ทำการอุปราชที่เมืองวูซาง และยึดสถานที่ราชการอื่น ๆ ได้สำเร็จ และต่อมาได้ยึดเมืองฮันเค้ ฮันยางด้วย นายพลเสี่ยวนงรุ่งรองผู้บัญชาการทหารเมืองฮันเค้ก็ได้ให้ความร่วมมือกับพวกปฏิวัติ เสี่ยวนงรุ่งมีทางเลือกอยู่ ๒ ทาง คือจะยอมถูกประหารชีวิตหรือดำเนินการล้มราชวงศ์แมนจู ซึ่งเขาก็ได้ตัดสินใจล้มราชวงศ์แมนจูเสียดีกว่า กลางเดือนพฤศจิกายน ๑๙๑๑ มณฑลต่าง ๆ ๑๔ มณฑลพากันประกาศอิสรภาพต่อราชวงศ์แมนจู

ซึ่งยังความสับสนสะท้อนแก่ราชบัลลังก์แมนจูเป็นอันมาก ราษฎรจีนทั้งภาคกลางและภาคใต้สนับสนุนการกระทำของพวกปฏิวัติมาก รัฐบาลแมนจูได้ออกประกาศวิงวอนให้ประชาชนตั้งอยู่ในสงบ และรับรองจะแก้ข้อขัดข้องข้อใจของประชาราษฎรทั้งปวง สัญญาว่าจะปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญตามความประสงค์ของราษฎรทุกประการ ในขณะที่เหตุการณ์ กำลังตึงเครียดอยู่นั้น มีเสียงเรียกร้องให้ยวนซีไซเข้ามาบัญชาการทัพปราบพวกปฏิวัติ และยวนซีไซได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีโดยสภาผู้แทนที่ตั้งขึ้นชั่วคราว ยวนซีไซได้พยายามเจรจาโดยดีกับฝ่ายก่อการปฏิวัติ เช่นขอร้องให้เจ้าชายซุนผู้ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการให้ลาออกเสีย ประกาศใช้ปฏิทินสากล กับอนุญาตให้ราษฎรจีนตัดผมเปียได้ (สมัยอยู่ในอำนาจราชวงศ์แมนจูราษฎรจีนต้องไว้ผมเปีย) ยวนซีไซไม่ต้องการใช้กำลังหักหาญฝ่ายปฏิวัติ ระหว่างที่มีการเจรจากันอยู่นั้นยวนซีไซพยายามปรับปรุงกำลังทัพของตนให้เข้มแข็งขึ้น ปัญหาที่กำลังมีการเจรจาในขณะนั้นคือเรื่องระบอบการปกครองประเทศว่าจะเป็แบบไหน สำหรับตัวยวนซีไซนั้นพอใจที่จะให้มีการปกครองแบบจำกัดอำนาจกษัตริย์ แต่ทางฝ่ายปฏิวัติซึ่งมี ดร. ชุนยัดเขินเป็นหัวหน้านั้น ต้องการล้มกษัตริย์เสียเลยทีเดียว คนจีนสนับสนุนชุนยัดเขินมาก ดังนั้นการเจรจาล้มเหลว ดร. ชุนยัดเขินกลับจากยุโรป ในปลายเดือนธันวาคม ๑๙๑๑ พวกจีนใต้โดยสภาผู้แทนชั่วคราว ของคณะปฏิวัติ ได้ประชุมกันที่กรุงนานกิง เลือกชุนยัดเขินเป็นประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐจีน ข้อนี้เป็นการแสดงเจตน์จำนองอย่างแน่วแน่ที่ราษฎรจีนได้แสดงออกในอันที่จะให้ประเทศจีนมีการปกครองด้วยราษฎรตนเอง ไม่ต้องการมีกษัตริย์กันอีกต่อไป คณะปฏิวัติยังแสดงเจตน์จำนองต่อยวนซีไซด้วยว่า ถ้าหากยวนซีไซเห็นด้วยกับการปกครองระบบสาธารณรัฐแล้ว ชุนยัดเขินยินดีจะลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีและจะมอบตำแหน่งนี้ ให้กับยวนซีไซเพื่อประเทศจีนจะได้มีประมุขแต่ผู้เดียว ยวนซีไซเห็นชอบด้วยกับความคิดอันนี้จึงตกลงตามความประสงค์ของคณะปฏิวัติ ยวนซีไซได้เกลี้ยกล่อมให้พระเจ้าซวนทั้งสละราชสมบัติ รัฐบาลยวนซีไซได้ออกแถลงการณ์ ๓ ฉบับเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๑๙๑๒ ดังนี้

ฉบับที่ ๑ — แถลงการณ์ว่าด้วยเรื่องพระเจ้าซวนทั้งสละราชสมบัติ

ฉบับที่ ๒ — ให้ชวนซีไซเป็นรัฐบาลเฉพาะกาล ปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ

ฉบับที่ ๓ — ถวายพระเกียรติพระเจ้าชวาทกษัตริย์นอกราชบัลลังก์ โดยให้ได้รับเงิน
เลี้ยงชีพปีละ ๔ ล้านเหรียญ และเคารพศพสมบัติส่วนพระองค์

ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าชวาทกษัตริย์ ผู้เยาว์ จึงสละราชสมบัติ เป็นอันสุดสิ้น การปกครองของพวก
แมนจูเพียงเท่านั้น รวมเวลาที่พวกแมนจูปกครองจีนอยู่เป็นเวลาถึง ๒๖๕ ปี เหตุการณ์นี้ตรงกับ
รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๖ ของเรา

การเจรจาระหว่างยวนซีไชกับผู้แทน คณะก่อการปฏิวัติได้ผลดี ชุนยัตเซนยอมสละตำแหน่งประ
ธานาธิบดี ยวนซีไชเป็นประธานาธิบดี และนายพล *เคียววนฮง* เป็นรองประธานาธิบดี ยวนซีไช
เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๒ พวกชุนยัตเซนเชิญให้มาทำ
พิธีปฏิญาณที่กรุงนานกิง แต่พอยวนซีไชออกจากปักกิ่ง ทหารที่ปักกิ่งก่อการวุ่นวายขึ้น ยวนซีไช
ต้องกลับไปปักกิ่งและทำพิธีปฏิญาณตน ที่กรุงปักกิ่งเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๑๙๑๒ ดังนั้นบรรดาชน
ชาติจีน แมนจู มงโกล ธิเบต ที่อยู่ในประเทศจีน ได้รับสิทธิต่างๆ ในฐานะเป็นพลเมืองเท่าเทียม
กัน ด้วยเหตุนี้ รัชชาติจีนที่เกิดขึ้นใหม่จึงเป็นธง ๕ สี คือ สีแดงหมายถึงคนจีน สีเหลืองหมายถึง
แมนจู สีน้ำเงินหมายถึงมงโกล สีขาวหมายถึงธิเบต สีดำหมายถึงซินเกียง (มุสลิม) อันเป็น
เครื่องหมายแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองในชั้นต้น

สรุป ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ จีนเป็นสาธารณรัฐ แต่การปกครองไม่สู้จะราบรื่น เพราะ
ว่าราชการไม่มีความรู้ในเรื่องการปกครองแบบใหม่ พลเมืองส่วนใหญ่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อีก
ประการหนึ่งจีนมีอาณาเขตกว้างขวาง พลเมืองพูดภาษาแตกต่างกัน การปกครองส่วนภูมิภาคไม่
รัดกุม ภาษีอากรเก็บไม่ได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย ประเทศมหาอำนาจทั้งหลายเข้าแทรกแซงอีกด้วย

อภิธาน์พนาการ

จาก

**สมิสรตบขย้เก่าวทยาาลัยวิชาการศึกษา
บางแสน**

ความสำคัญของรามายณะที่มีต่อชาวฮินดู

สมพร สิงห์โต

รามายณะ ได้ชื่อว่าเป็น *อาทิกาพย์* (อาทิกาวุย) หรือกาพย์เรื่องแรกของอินเดีย เป็นกาพย์ที่ยิ่งใหญ่และแพร่หลายไปทั่วโลก ความสำคัญของรามายณะที่มีต่อชาวฮินดูอาจสรุปได้เป็น

๓ ประการคือ

๑. ความสำคัญในทางประวัติศาสตร์
๒. ความสำคัญในทางวรรณคดี
๓. ความสำคัญในทางศาสนา

๑. ความสำคัญในทางประวัติศาสตร์

รามายณะเป็นหนังสือประเภทอิติहाส คำว่า "อิติहाส" มาจากศัพท์ว่า อิติ = ดั่งนี้ ห = จริง ๆ อาส = เป็น รวมทั้งหมดแปลว่า "เป็นดั่งนี้จริง ๆ" หมายความว่าถึงประวัติศาสตร์นั่นเอง คำว่าอิติहाส ในความหมายว่า *ประวัติศาสตร์* ยังคงมีใช้ในภาษาฮินดีซึ่งเป็นภาษากลางของอินเดียปัจจุบัน^๑

^๑ เรื่องอุไร กุศลาสัย, *ความรู้เรื่องอินเดียทางวัฒนธรรม* (พระนคร : องค์การตำราศึกษา, ๒๕๑๐) หน้า ๒๖๙

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงอธิบายคำว่า หนังสือประเภทอิติहाส ไว้ใน พระราชนิพนธ์บ่อเกิดรามเกียรติ์ ว่าดังนี้

“...จำพวกหนังสือที่เรียกว่า ‘อิติहाส’ (ตำนาน) อย่างเช่น รามายณะ หรือมหากาทร เป็นต้น หนังสือพวกอิติहाสนั้นมักแสดงตำนานแห่งวีรบุรุษคือ กษัตริย์ นักรบสำคัญ อย่างที่ได้เป็นจริง ๆ แต่ต่อมาจึงเล่ากันไปเรื่องก็ยิ่งวิจิตรพิสดารขึ้นทุกที จนวีรบุรุษนั้นมีคุณนัยนับถือกันมาก ๆ ขึ้นก็เลยกลายเป็นเผ่าพงษ์เทวดาไป และบางคนก็เลยกลายเป็น พระเจ้าอวตาร อย่างพระรามาวตาร หรือยกยอกันไปอีกชั้น ๆ จนถึงว่าเป็นตัวพระ เป็นเจ้าเอง อย่างเช่นพระกฤษณะดงเงินเป็นที่สุด...”^๑

จากพระบรมราชาธิบายดังกล่าวมานี้ชี้ให้เห็นว่ารามายณะมีเค้าเรื่องอันเป็นความจริงอยู่ในประวัติศาสตร์อินเดียโบราณ นักปราชญ์ผู้สนใจศึกษารามายณะหลายท่านมีความเห็นพ้องกันว่า เรื่องรามายณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสงครามระหว่างชาติอารยันกับพวกทราวิท (Dravidian) เช่น กอเรสลิโอ (Gorresio) ผู้พิมพ์รามายณะฉบับสมบูรณ์มีความเห็นว่า “ความคิดพื้นฐานของรามายณะคือการสงครามระหว่างชน ๒ เผ่าพันธุ์ซึ่งมีกำเนิด อารยธรรม ความเชื่อต่างกัน แล้วนำเอาเรื่องอันเช่นชนบทรรมนิยมของชาวอินเดียเข้ามาปนกับแก่นเรื่องเดิมตามลักษณะและแบบแผนของกาพย์โบราณ”^๒

เซอร์ เอ็ม มอนเียร์ — วิลเลียมส์ (Sir M. Monier — Williams) กล่าวว่า รามายณะสะท้อนให้เห็นลักษณะของชาวฮินดูในสมัยโบราณ แก่นของเรื่องมีพื้นฐานมาจากความจริงในประวัติศาสตร์^๓

^๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, บ่อเกิดรามเกียรติ์, หน้า ๙๙๖

^๒ R.T.H. Griffith, “Introduction,” *The Ramayan of Valmiki* by Valmiki, Trans., R.T.H. Griffith (London : Trubner and Co., 1870). I, p. XIV.

^๓ M. Monier — Williams, *Indian Epic Poetry* (London : Williams and Norgate, 1863). p. 9.

เรฟเวอร์เรนท์ เค เอ็ม บานเออร์จา (Rev. K. M. Banerja) กล่าวไว้ใน Bhavabhuti's Mahaviracharita in English Garb ว่า รามายณะเป็นเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตำนานการรุกรานของชาติอารยันที่ยกไปภาคใต้ของอินเดีย คือทักชินาบล^๑

เสฐียรโกเศศ สันนิษฐานว่า เรื่อง รามายณะ ตอนที่ เป็นเหตุการณโศกโยธยาสมัยท้าวทศรถ การเนรเทศพระรามไปอยู่ป่า ทศรถสิ้นพระชนม์ พระรามอยู่ป่าครบสิบสี่ปีแล้วกลับมาเสวยราชย์ นั้น เป็นเหตุการณที่ อาจมีความจริงในพงศาวดารบ้าง ส่วนตอนที่กล่าวถึงทศกัณฐ์ลักสีดา พระรามได้พนัสมิตรเป็นลิง เป็นหมี่ ติดตามไปทำศึกชิงนางสีดาจากทศกัณฐ์ เป็นตอนที่แสดง ฤทธานุภาพ ความมหัศจรรย์ อย่างมากมายนั้น น่าจะเป็นเรื่องที่กวีแทรกเข้ามาเพื่อมุ่งหมายจะ แสดงการแผ่อำนาจของชาติอริยกะที่ยกลงไปในทางภาคใต้ของอินเดีย ตัดมัธยมประเทศลงไปโดย จับเอาเรื่องปรัมปราดังที่ปรากฏในคัมภีร์ ปุราณะ เข้าไปร่วมกับลัทธิศาสนาอีกทอดหนึ่ง^๒

ในเมื่อรามายณะเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจการอันสำคัญของวีรชนของชาติในอดีตสมัย กล่าวคือเป็นการ บันทึกความมีชัยในการสงครามของพวกอารยัน ฉะนั้นชาวฮินดูย่อมนับถือว่าเป็นตำนานสำคัญของชาติและเล่าสืบต่อกันมาด้วยความภาคภูมิใจ และถือเป็นเรื่องเตือนใจให้ระลึกถึงความ สามารถและความกล้าหาญของบรรพบุรุษของตนอีกด้วย

ช. กุณหัน ราช (C. Kunhan Raja) กล่าวว่า “หนังสืออิติहाส ซึ่งศูนย์กลางของเรื่อง ว่าด้วยเรื่องราวของวีรบุรุษนั้น มักมีเรื่องอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวพันเช่น เรื่องศาสนา ปรัชญา กฎหมาย วิทยาศาสตร์ และอื่นๆ”^๓

^๑ เสฐียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชธน), *อุปกณ์รรมเกียรติ*, หน้า ๒๑
^๒ *เรื่องเดียวกัน*, หน้า ๑๙
^๓ C. Kunhan Raja, "Itihas and Puranas," *Survey of Sanskrit Literature* (Bombay : Bharatiya Vidya Bhavan, 1962), pp. 52-3.

ศาสตราจารย์ อี วอชเบิร์น ฮอปกินส์ (Prof. E. Washburn Hopkins) ได้กล่าวไว้ในเรื่อง Princes and People of Epic Poems สรุปความได้ว่า สภาพสังคมในสมัยกาศยอยู่ในชั้น ประณีต ผ่านพ้นความหยาบกระด้างมาแล้ว นักรบเป็นผู้มีจรรยา พระราชาซึ่งมาจากวรรณะ กษัตริย์เป็นตัวแทนอำนาจของรัฐ พระไม่มีบทบาทใดๆ ทางการเมือง นอกจากคอยถวายคำแนะนำ และช่วยเหลือเกี่ยวกับพิธีกรรมต่างๆ พระเจ้าแผ่นดินทรงใช้คุณความดีและศีลธรรมในการปกครองประเทศ มิได้ทรงใช้อำนาจอย่างเดียวเท่านั้น ลักษณะการปกครองมิใช่แบบประชาธิปไตย หากมีที่ปรึกษาเช่นพระอนุชาและคณะองคมนตรี การสืบราชสมบัติกระทำโดยวิธีสืบสันตติวงศ์ เมื่อทรงรับราชสมบัติจะต้องมีพิธีบรมราชาภิเษก พระราชาทรงมีกองทหารที่ประกอบด้วยพวก อารยันและมีใช้พวกอารยัน ก็สำหรับพระราชาคือการฆ่าสัตว์^๑

ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า หนังสืออิตีหาสมีความสำคัญในแง่ของการสะท้อนสภาพสังคมในยุคที่เกิด หนังสืออนนิมิ ใช้น้อย กาศยเรื่องรามายณะก็ย่อมเป็นแหล่งของข้อมูลทางสังคมและวัฒนธรรมแห่ง สังคมอินเดียในยุคที่เกิดเรื่อง และยุคที่มีการต่อเติม การที่รามายณะเป็นทั้งตำนานของวีรบุรุษใน ประวัติศาสตร์ของชาติ และเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นสังคมและวัฒนธรรมของสมัยนั้นย่อมนับได้ว่า รามายณะมีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์

๒. ความสำคัญในทางวรรณคดี

รามายณะเป็นกาศยเรื่องแรก (อาทิกาวย) มีลักษณะเป็นวรรณคดีโรแมนติค มีลีลาการใช้ถ้อย คำที่ไพเราะ งดงาม สมบูรณ์ด้วยอุปมาอุปไมยและโวหารอันพิสดาร เนื้อหาสาระและกวีโวหาร นี้เป็นเครื่องชักนำให้รามายณะแพร่หลายทั่วไปในอินเดีย ตลอดจนเอเชียอาคเนย์และซีกโลก ตะวันตกด้วย

ชาวอินเดียนิยมเรื่องรามายณะมากมายเพียงไรนั้นจะเห็นได้จากการแปลรามายณะออกเป็นภาษาถิ่น ต่าง ๆ ในอินเดียแทบทุกภาษา ฉบับแปลที่แพร่หลายคือฉบับภาษาฮินดีของคุลสิทาส นอกจากนี้

^๑ E. Washburn Hopkins, "The Princes and People of Epic Poems," *The Cambridge History of India*. ed. E. J. Rapson, (Cambridge : Cambridge University Press, 1922). I, pp. 265-71.

ยังมีฉบับภาษาอื่น ๆ อีกเช่น รามายณะภาษาอรรธมาครีของศาสนาซัน รามายณะเบงกาลีของกวีตี-
वास รามายณะภาษากัศมีร์ของแคว้นกัศมีร์ และรามายณะฉบับภาคใต้เป็นภาษาทมิฬ และอื่น ๆ
เป็นต้น

รามายณะยังเป็นบ่อเกิดแหล่งสำคัญของวรรณคดีสันสกฤตอีกมากมาย กวีรุ่นหลังหยิบยกเอาเรื่อง
ราวในรามายณะไปแต่งใหม่ ในรูปแบบการประพันธ์ต่าง ๆ กันคือ
เรื่องประเภทปุราณะ เช่น วิษณุปุราณะ อักนิปุราณะ สกัณฑปุราณะ ครุฑปุราณะ อัชยาดม-
รามายณะ และ อัทภุทธรามายณะ เป็นต้น

เรื่องแทรกใน มหาภารตะ เช่น ราโมปาชยาน (อยู่ในวันบรพ)

วรรณกรรมการแสดงเช่นมหาวีรจริต และอุตตรรามจริตของภวภูติ หนุมานนาฏกะ ของทา-
โมทรมิตร พาลรามายณะ ของราชเศรษฐ ประสัมันรามวะ ของ ชัยเทวะ ทูตางคท อภิเชก-
นาฏกะ ประติมานาฏกะ อนุมัตตรามวะ ของ ภาสกี อัทภุทธรรปะณะ ของ มหาเทวราม-
วิชัย รามจริต ของ ยุวราช เป็นต้น

ร้อยแก้วปนกาพย์ (จัมป) เช่น รามายณะจัมป ของ ลักษมณกวี และรามายณะจัมปอื่น ๆ ของ
ท้าววิทรรกราช กวีจันทร์ และ ภาสกี^๒

ที่แต่งพรรณาคติศาสนาและปรัชญาเป็นภาษาฮินดี คือเรื่อง "รามจริตมานัส" ซึ่งเป็นที่รู้จักกัน
ทั่วไปว่า "รามายณะฉบับฮินดีของตูลลิตาส" เป็นฉบับที่ชาวอินเดียภาคเหนือกว่า ๕๐,๐๐๐,๐๐๐
คนนับถือเสมือนคัมภีร์ ไบเบิล

เท่าที่ยกชื่อหนังสือวรรณคดีอันเนื่องมาด้วยรามายณะมาเป็นตัวอย่างนี้ แม้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่ง
แต่ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในทางวรรณคดีของรามายณะว่า เรื่องนี้มีอิทธิพลแพร่
หลายในวรรณคดีของอินเดียเพียงไร

^๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บ่อเกิดรามเกียรติ์ หน้า ๘๕๗-๙

^๒ A. A. Macdonad, "Ramayana," Encyclopedia of Religion and Ethics, ed. James Hastings, x
(1921). p. 574.

๓. ความสำคัญในทางศาสนา

เดิมทีเดียวเรื่องรามายณะเป็นเพียงเรื่องราวของวีรบุรุษ มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เท่านั้น ครั้นต่อมาเกิดการปฏิรูปศาสนาพราหมณ์ ให้กลายเป็นศาสนายินดูจึงเกิดการต่อเติมเรื่องรามายณะ ให้พิศดารออกไป จนกระทั่งในราว ๒๐๐ ปีหลังพุทธกาลพระรามได้รับยกย่องให้เป็นวิฆเนศวร รามายณะจึงกลายเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ของพวกนิกายไวษณพไป เพราะเหตุนี้จึงถือกันว่ารามายณะ ประกอบด้วยคุณวิเศษนานาประการ ดังปรากฏอยู่ในรามายณะภาคที่ ๖ (ยุทธภาค)^๑ บทที่ ๑๓๐ และท้ายภาคที่ ๗ (อุตตรภาค)^๒ บทที่ ๑๑๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ ทรงเก็บความมาแสดงไว้ในพระราชนิพนธ์^๓ บ่อเกิดรามเกียรติ์ว่าดังนี้

“ในที่สุดยุทธกัณฑ์นั้นจึงมีคำแสดงคุณแห่งคัมภีร์รามายณะว่ามีคุณวิเศษต่างๆ ใครได้ฟัง แล้วล้างบาปได้ และปรารถนาสิ่งใดก็จะได้สมปรารถนา จะเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุข พละ และเมื่อละโลกนี้ไปแล้วก็จะได้ไปสู่พรหมโลก”^๒

“วรรคที่สุดแห่งอุตตรกัณฑ์มีแสดงคุณวิเศษแห่งหนังสือรามายณะคล้ายวรรคที่สุดแห่ง ยุทธกัณฑ์ มีกำหนดว่ารามายณะนี้ให้ใช้สวดในพิธีศราทธพรตเพื่อล้างบาปของผู้ตาย ส่วนคุณที่ให้แก่มนุษย์นั้นบรรยายไว้อย่างพิศดาร คือ ‘อ่านแม้แต่โคลกเดียวผู้ที่ไม่ม่ลูกก็ จะได้ลูก ผู้ที่ไม่ม่ทรัพย์ก็จะได้ทรัพย์ จะพ้นบาปกรรมบรรดาที่ได้ทำมาแล้วทุก ๆ วัน’ มีกำหนดว่า ผู้สวดรามายณะนี้ควรรับเสื่อผ้า โศ และทองเป็นทักษิณา กับมีแสดงผล ที่ผู้อ่านรามายณะจะได้รับคือ ประการ ๑ ‘จะบันดาลให้มีอายุยืน เป็นที่นับถือในโลกนี้ และโลกหน้า ตลอดถึงลูกหลาน’ อีกประการ ๑ ว่า ‘ผู้ใดอ่านเวลาเช้าก็ดี กลางวันก็ดี เย็นก็ดี จะหาความเหน็ดเหนื่อยมิได้’”^๓

นอกจากรามายณะจะมีความสำคัญเสมอด้วยพระคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ มีคุณวิเศษดุจแก้วสารพัดนึก แล้ว ยังเป็นแบบอย่างแห่งความประพฤติที่งาม กล่าวคือตัวพระรามและนางสีดาซึ่งมีฐานะเป็น

^๑ คำว่า “ภาคนี้” ใช้ตามคำสันสกฤต
^๒ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, เรื่องเดิม, หน้า ๙๓๘
^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๘๖

ทิพย์บุรุษ มีจริยาวัตรอันเป็นแบบฉบับที่ดีเลิศ ชาวอินเดียยกย่องว่าเป็นบุคคลแบบฉบับ คือ พระรามเป็นแบบของลูกที่ดี มีความกตัญญูกตเวที เชื้อฟุ้ง รักษาคำพูดของบิดา เป็นสามีที่ซื่อตรง ต่อภรรยา เป็นพี่ที่รักน้อง เป็นนักรบที่กล้าหาญ เป็นกษัตริย์ที่เห็นแก่ความผาสุกของประชาชน ชาวฮินดูยกย่องเสมอองค์พระวิษณุ ทั้งยังเชื่อว่าพระรามพาชาวโยธยาขึ้นสวรรค์ทั้งเป็น ส่วนนางสีดานั้นได้รับยกย่องว่าเป็นนางแก้ว มีความภักดี มั่นคงต่อสามี มีความอดทน เสียสละ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับสามี มีกิริยาวาจาเข้มซ้อย นอกจากนี้บุคคลอื่น ๆ ในเรื่องก็ล้วนเป็นแบบอย่างของ สาธุชนแทบทั้งสิ้น

การนับถือรามายณะ ในลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องจรรโลงสันติสุขในสังคม นับได้ว่ารามายณะ เป็นกาพย์สอนศีลธรรมจรรยา (didactic poem) ได้เรื่องหนึ่งด้วย ธรรมที่สำคัญซึ่งปรากฏในเรื่องก็คือ “ธรรมย่อมชนะอธรรม” นั้นย่อมหมายถึงรามายณะมีความสำคัญในทางศาสนาและ ศีลธรรมจรรยา

นอกจากความสำคัญ ๓ ประการดังกล่าวแล้ว รามายณะยังมีความสัมพันธ์กับชีวิตของชาวฮินดูในด้านอื่น ๆ อีก เช่นในทางภาษา ขนบประเพณี รามายณะเป็นสมบัติของชาวอินเดียมีอิทธิพลต่อของชาวฮินดูอย่างแนบแน่น ไม่มีวรรณคดีทางโลกเรื่องใดจะมีอิทธิพลที่ลึกซึ้ง และยืนนานเท่า รามายณะ ความสำคัญทั้งในทางประวัติศาสตร์ วรรณคดี และศาสนาช่วยให้รามายณะยืนอยู่คู่โลก สมดังพรของพระพรหมซึ่งประทานไว้แก่ วาลมิกิ ในต้นกานท์ที่ (พาลกานท์) ว่า

“ตราบไต่ที่สายน้ำยังไหล และภูเขาซึ่งคงอยู่บนพนพิภพอันมั่นคงนี้ ตราบนันรามายณะ ก็คงอยู่คู่โลก”^๑

ความสำคัญของรามายณะที่มีต่อชาวฮินดู เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ที่ได้เสนอต่อ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เพื่อรับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๑๖

วารสารวิชาการ มส. นางแสน ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ตีพิมพ์เรื่องนี้ได้ ในวารสารฉบับนี้

อภินันทนาการ

จาก

อาจารย์สุบิน กุลชล

วชิราวุฒิ์คเชนเตอร์

๑๓๕ ตรังข้ามธนาคารอมสิน ชลบุรี

โทร. ๒๘๒๖๘๐

จำหน่ายหนังสือและเครื่องเขียนทุกชนิด

ขณะนี้กำลังลดราคาหนังสือไทย—ต่างประเทศ

๑๐—๕๐%

อภินันทนาการ

จาก

คุณเชมณัฐ บัณฑวนิช

อภินันทนาการ

จาก

คุณจักรกริช เจษฎาญกูร
ณ อรุณยา

วรรณกรรมปัจจุบัน

การศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันของคนรุ่นใหม่ เพ็ญแข วัฒนสุนทร

หลังวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ประเทศไทยเราได้คนจำนวนหนึ่งซึ่งผู้เขียนบทความนี้ขอเรียกว่า *คนรุ่นใหม่* เป็นคนที่มีความรักชาติบ้านเมืองอย่างแรงและแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา บางคราวความ “แรง” ดังกล่าวก็ก่อออกมาในรูปที่ออกจะ “เกิน” พอดีอยู่บ้าง ไม่ว่าจะเป็นการเรียกร้องสิทธิ การขอให้ทุกคนมองความเป็นธรรมในสังคม และการเสนอให้มีการกำหนด “ก่านิยม” ของสังคมตามแนวความคิดของเขา

ผู้เขียนมีโอกาสดูคลุกคลีกับ “คนรุ่นใหม่” ที่กล่าวนี้โดยอาชีพและการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกัน ได้ศึกษาแนวความคิดของเขาพอสมควร

คนเหล่านี้มีพลังผลักดันสูงในหลาย ๆ ด้าน ต้องการให้สังคมไทยปฏิรูปไปหลาย ๆ อย่างตามแนวความคิดของตน คนเหล่านี้ต้องการเห็นรัฐบาลที่มาจากประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนอันจะเป็นรากฐานมั่นคงของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยโดยเร็ว ต้องการเห็น

ข้าราชการทำงานเต็มเวลา ไม่คอร์รัปชัน ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ทำตัวเป็นผู้รับใช้ที่ดีและซื่อสัตย์ที่สุดของประชาชน เขาต้องการเห็นคนไทยทุกคนมีความสุข ไม่ถูกค่าครองชีพบีบรัด หรือถูกบีบคั้นจากมรสุมด้านอื่น ขณะเดียวกัน คนรุ่นใหม่ตั้งความหวังสูงสุดมาถึงงานด้านวรรณกรรมด้วย วรรณกรรมที่คนรุ่นใหม่ยกย่องจึงเป็น วรรณกรรมที่ออกมาเพื่อการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม เพื่อรับใช้สังคม เฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ใช้แรงงาน กวีหรือนักเขียนนักประพันธ์ผู้ศึกษาคุณค่าของประชาชนและตระหนักถึงคุณค่าแห่งความเป็นคน ตลอดจนคุณค่าแห่งการทำงานของประชาชน เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องอย่างสูง ไม่ว่าจะเป็นกวีนิพนธ์ เพลง เรื่องสั้น นวนิยาย บทกวี รวมทั้งสารคดีก็ตาม หากไม่แสดงให้เห็นโลกทรรศน์ทางมนุษยธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมแล้วจะไม่มีค่าอะไรในสายตาของ “คนรุ่นใหม่”

ยกตัวอย่างในหนังสือ “ศิลปะเพื่อชีวิต ศิลปะเพื่อประชาชน” ที่ปกร ชี้นะว่า “สภาพชีวิตที่แท้จริงของประชาชน คือสิ่งแรกที่นักเขียนจะต้องศึกษาอย่างจริงจัง” และกวีนิพนธ์บทหนึ่งซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของคนรุ่นใหม่มากได้สะท้อนภาพชีวิตของชาวนาออกมาด้วยศิลปะอันทรงพลัง เขาปลุกประชาชนให้ตื่นและให้มองซึ่งถึง “สภาพ” อันแท้จริงของชีวิต ดังนี้

“เบบข้าวทุกคราวคำ
 เห่งอู่ที่สูกิน
 ข้าวนี้มะมีรส
 เบองหลังสิทุกข์ทน
 จากแรงมาเป็นรวง
 จากรวงเบนเม็ดทราว
 เห่งหยดสักกัหยาด
 ปูดโปนก็เส้นเอ็น

จงสูจำเป็นอาจิ้น
 จิงก่อเกิดมาเป็นคน
 ให้ชนชิมทุกชนชน
 หงชมขนจนเขี้ยวคว
 ระยะทางนั้นเหยียดยาว
 ล้วนทุกข์ยากลำเค็ญเข็ญ
 ทุกหยดหยาดล้วนยากเย็น
 จิงแปรรวงมาเขบกิน

เพราะความจริงข้อหนึ่งเกี่ยวกับคนแต่งหนังสือมีอยู่ว่า “นอกจากเขาจะเป็นผู้แต่งหนังสือแล้ว เขายังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนี้ สมัยนี้ และเป็นพลเมืองอีกด้วย ฉะนั้นเขาจึงแสดงความคิด ความเห็น ความรู้สึกที่เขาอยู่อันเป็นส่วนร่วมกับคนร่วมสมัยออกมาในงานของเขาด้วย”

ถ้าจะพูดว่า เนื้อเรื่องของวรรณคดีไทยส่วนใหญ่เป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ และเป็นเรื่องที่เสนอแต่ด้านดี ด้านความอภิรมย์ของชีวิตบุคคลเพียงกลุ่มเดียว ไม่มีบทกวีหรือวรรณกรรมเพื่อสะท้อนความทุกข์ยากของบุคคลธรรมดา หรือแสดงถึงแบบปฏิบัติหรือรูปร่างของสังคมอย่างที่คนรุ่นใหม่ปรารถนา ก็น่าที่จะมองให้ลึกซึ้งถึง “สภาพ” ต่าง ๆ ให้ดีถ้วนว่าผิดกับสมัยนี้อย่างไร รวมทั้งศึกษาถึงผู้แต่งวรรณกรรมและผู้อ่านวรรณกรรมด้วย การมอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่เพียงด้านเดียว หรือใช้ตนเองเป็นเครื่องวัดแล้วตัดสินโดยเฉียบขาดนั้นเป็นอันตรายมากต่อการสร้างสรรค์

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้สอนวรรณคดีหรือวรรณกรรมปัจจุบัน สำหรับคนรุ่นใหม่จึงต้องศึกษาและเข้าใจคนรุ่นใหม่ด้วย ว่าเขาเห็นวรรณกรรมอย่างไร “ไม่มีราคา” และงานอย่างไร “เลอกว่า” เพราะการเสนอสิ่งที่ผิดจากความคิดของเขามักจะเป็นเสมือนดาบสองคมดังที่เรวทราบกันอยู่

แม้วรรณกรรมที่คนรุ่นใหม่เขียนเองก็มักประสบความล้มเหลว^๑ ด้วยสาเหตุหลายประการ ข้อสำคัญที่สุดคือคนรุ่นใหม่คิดว่า วรรณกรรมของตนบริสุทธิ์เพราะออกมาจากความคิดที่บริสุทธิ์ แต่ที่จริงเป็นวรรณกรรมที่เต็มไปด้วยโมหาคติ และความบริสุทธิ์อันเกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์นี้ จึงอาจเป็นช่องทางให้เกิดอันตรายอย่างใหญ่หลวงก็ได้

ฉะนั้น เรามักจะเห็นวรรณกรรมที่ “อ่อนแอ” ในด้านศิลปทางภาษาและหย่อนคุณค่าประการอื่น ๆ ปรากฏอยู่เสมอในงานของคนรุ่นใหม่ แม้ว่าจะได้เขียนออกมาด้วยความคิดเห็นอันบริสุทธิ์

^๑ สีหธา พินิจภูวดล “เหตุใดวรรณกรรมของคนหนุ่มสาวจึงล้มเหลว” วรรณกรรมไทยปัจจุบัน

แต่ถูกโมหาคติครอบงำดังกล่าว ข้อสำคัญผู้เขียนบางคนมักจะขังอยู่ในความหลงตน คิดว่าของตนดีที่สุด จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด ถ้าชาวบ้านอ่านวรรณกรรมของตนไม่เข้าใจ ก็ควาด่าทอ และกราดเกรี้ยวว่าโง่งงไม่เป็นปัญญาชน ดังนี้ เป็นต้น

ในการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบันของคนรุ่นใหม่ เฉพาะอย่างยิ่งในระดับมหาวิทยาลัยเราเปิดทางอย่างเต็มที่สำหรับการวิจารณ์ ผู้เรียนมีโอกาสวิจารณ์หรือประเมินค่าวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และผู้สอนควรให้เสรีภาพอย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์แก่การสร้างสรรค์งานด้านวรรณกรรมต่อไป เพราะความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ของคนรุ่นใหม่ แม้จะบาดอารมณ์อยู่บ้างในข้อที่มักจะใช้ ไวยากรณ์สำนวนรุนแรง แต่เมื่อกรองออกแล้วเราจะได้ข้อเท็จจริงและการเสนอแนะอยู่มาก ซึ่งผู้ถูกวิจารณ์จะต้องมีขันติและใจกว้างพอ

แต่โดยเหตุที่ในปัจจุบันนี้ ตามหนังสือพิมพ์ต่างๆ มักจะมีหน้า “หนังสือ” ซึ่งเราพบเสมอว่าการแนะนำหรือการวิจารณ์หนังสือมีเรื่องของการค้า เพื่อประโยชน์ของการจำหน่าย หรือมีการถือพวกถือพ้องเข้ามาปนอยู่บ้าง ทำให้การประเมินค่างานเกินเลยหรือผิดไปจากความจริง ข้อนี้ผู้สอนวรรณกรรมควรได้ชี้แนะให้คนรุ่นใหม่ตระหนักด้วย และข้อสำคัญอีกอันหนึ่งก็คือ การประเมินค่าโดยมิได้ “ดู” ให้ถ่องแท้ ไม่สนใจ “ความงาม” ในวรรณกรรม แต่ต้องการค้นหา “ข้อบกพร่อง” เท่านั้น มีประโยชน์ในทางสร้างสรรค์น้อย ในแง่ของนักจิตวิทยา การศึกษางานวรรณกรรม “ไม่ต้องแท้” แล้วโจมตีอย่างรุนแรง เป็นข้อบกพร่องอันหนึ่งซึ่งทำให้ช่องว่างระหว่างผู้สร้างงานกับผู้วิจารณ์ขยายกว้างขึ้น เป็นเหตุให้ผู้แต่งหนังสือบางคนประนามโต้ตอบว่า นักวิจารณ์ที่ขาดวิจาร์ณญาณอันลึกซึ้งและสติปัญญาอันแหลมคมเป็นเพียงคนเป็นโรคจิตเท่านั้น ข้อนี้ก็สุดแท้แต่ใครจะคิดเป็นอย่างไร ดังได้กล่าวแล้วว่า axiom ของแต่ละคนต่างกัน

แม้ว่าคนรุ่นใหม่กำลัง “แสวงหาคำตอบอันเป็นผลผลิตของสังคมที่สับสน” แต่ก็เป็นที่ไปด้วยเจตนาดีอย่างจริงใจ ซึ่งผู้ใหญ่ทั้งหลายควรจะเข้าใจ ให้อภัยเขา พร้อมทั้งจะแนะนำเขา (หาก

เขาต้องการ) หรืออย่างเลวที่สุดก็เฉยเสียเมื่อเขากราดเกรี้ยว เพราะเขากำลังเคียดแค้นต่อสภาวะ การรื้อบตัวในสังคมของเขา รวมทั้งความหวังในงานวรรณกรรมด้วย บางกลุ่มก็หมดอาลัยตาย อยากรีบหนีเนื่องจากไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนกับสังคม เขาจึงหันไปศึกษาสิ่งที่คาร์ล มาร์กซ เรียกว่า “ความไม่เป็นส่วนหนึ่งกับสังคม” (Alienation) มากขึ้น^๑ เพราะสิ่งดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการคุกคามที่เกิดขึ้นภายในสังคมของเขาเอง เช่น ตระหนกต่อภัยอันตรายของ การฉ้อราษฎร์บังหลวง รู้สึกถึงความไร้ประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐบาล แต่ขณะเดียวกันก็ยัง ไม่มีทางออกที่แน่ชัดว่า จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขอย่างไร

ถึงอย่างไรก็ตาม การยอมให้เขามีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นออกมาในรูปบทความ สารคดี และเรื่องสั้น ตลอดจนงานวรรณกรรมแขนงอื่น ย่อมดีกว่าไม่ให้โอกาสเขาเสียเลย อย่างน้อยเราก็ รู้ว่าเขาคิดอะไร และต้องการสังคมชนิดไหน

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมปัจจุบันของคนรุ่นใหม่ รวมทั้งการศึกษางานของเขาเป็นเรื่อง น่าสนุกสำหรับผู้ใหญ่ที่ใจกว้างและรักความจริง เพียงแต่ต้องพยายามรู้จักเขาให้มากขึ้นเท่านั้น และเมื่อคนรุ่นใหม่ของเราเติบโตขึ้นกว่านี้ แนวโน้มทางวรรณกรรมไทยของเราคงจะเปลี่ยนไปใน ทิศทางที่เขาจะไม่ต้องเคียดแค้นชิงชังอีกต่อไป ซึ่งเวลาจะเป็นเครื่องพิสูจน์ ในมุขกลับ ถ้าคนรุ่นใหม่ กว่าเขาจะ “ด่าทอ” เขาเพราะเหยียดความคิดในปัจจุบันไปขัดกับความจริงในอนาคต ก็เป็น เรื่องธรรมดาโลก ซึ่งผู้ศึกษาศิลปวิทยาแขนงต่าง ๆ อย่างกว้างขวางไม่ควรวิตกแต่อย่างใด เพราะ เป็นเรื่องของกาลเวลา

^๑ สุชาติ สวัสดิ์ศรี “แนวคิดของนักเขียนไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน”

อภินันทนาการ

จาก

ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด
THE BANGKOK BANK OF COMMERCE, LTD.

สาขาหนองมน

140 ถนนสุขุมวิท ต.แดนพลี อ.เมือง จ.ชลบุรี

ภูมิหลังของจีน

โดย

ไพโรจน์ โพธิ์ไทร

พร้อมฉบับเลขหมู่ที่ส่งให้ด้วย

ขนาด ๘ หน้ายก ปกแข็งเงินทอง หนา ๔๔๗ หน้า

ราคา ๖๐ บาท ลดเหลือ ๔๒ บาท มีตรารับนี้ให้ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนนั้นแนบแน่นดุจเป็นเนื้อเดียวกันมาแต่โบราณกาล จึงไม่ควรมองข้ามหนังสือเล่มนี้ ซึ่งผู้เรียบเรียงได้ประมวลความเป็นมาของจีนแต่ละราชวงศ์อย่างละเอียด เหมาะกับนักการศึกษาอย่างยิ่ง

สั่งซื้อได้ที่

สำนักพิมพ์ บรรณกิจเทรตดิง

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า

กรุงเทพฯ โทร. ๘๒๕๕๒๐

ตัวจังหวัดเพิ่มค่าส่งเล่มละ ๔ บาท

๑๐ เล่มขึ้นไปค่าส่งฟรี

BOOK CENTER
FOR
PROFESSIONAL PEOPLE
บริษัท เอส. อี. เอ. เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด

จำหน่ายหนังสือ และรับสั่งวารสาร สำหรับมหาวิทยาลัย และนักวิชาชีพทุกสาขา
ขณะนี้ ได้ย้ายมาอยู่สถานที่ใหม่ดังนี้

บริษัท เอส. อี. เอ. เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด
๒๕๒/๑๕-๑๖ ถนนลูกหลวง ข้างโรงพยาบาลนครปารีส กรุงเทพฯ ๗ ๓
โทร. ๘๒๐๕๘๓

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เกษมสุวรรณ

๑๑๖-๑๑๘ และ ๖๘ ถนนตีทอง กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๑๔๖๗๗, ๒๑๕๔๗๐

แผนกการพิมพ์ ๒๒๓๒๗๘ (เริ่มใช้ ๒๙ พ.ย. ๑๓)

ขอเสนอกิจกรรมต่าง ๆ ของห้างฯ ดังต่อไปนี้:—

๑. แผนกเครื่องเขียน และสินค้าเบ็ดเตล็ด
๒. แผนกการพิมพ์ การทำสมุดนักเวียนและบัญชีต่าง ๆ
๓. แผนกของใช้สำนักงาน ตู้เหล็กและเครื่องจำหน่ายของ “เอลเลียต”
๔. แผนกผลิตลวดเย็บกระดาษ, เข็มหมุด, เป็กดอกจันทน์
๕. แผนกขายและส่งกระดาษต่างประเทศ ผลิตและพิมพ์ถุงกระดาษ
๖. แผนกอวูรชับน และกระสุนบน
๗. ส่งกระดาษดำสำหรับเขียนชดสีกต่าง ๆ ยี่ห้อ “โคลดิง”
จากประเทศเดนมาร์ก

โบราณคดี

อ่านโบราณคดีไทย

มารุต อัมรานนท์

อันว่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับโบราณคดีนั้น ตามความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วไปแล้วก็ดูจะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายและน่าเบื่อหน่ายเสียด้วย แต่เรามาลองติดตามดูสิ่งซึ่งเข้าใจกันว่าน่าเบื่อหน่ายเหล่านั้น ซึ่งได้แก่บรรดาศิลปะและโบราณวัตถุตลอดจนซากโบราณสถานต่างๆ ที่ยังมีความคงทนเหลือรอดพ้นจากภัยอันตรายต่างๆ อันเกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำลายของมนุษย์ คือสถาปัตยกรรมในอดีตซึ่งกลายมาเป็นโบราณสถานในปัจจุบัน กับโบราณวัตถุและศิลปวัตถุที่ยังหลงเหลืออยู่ ถ้าหากเราจะไม่มองข้ามไปว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนเศษอิฐกากปูน เมื่อหันมาพิจารณาดูให้ดีถ้วนและรอบคอบแล้วจะเห็นได้ว่ามีสิ่งซึ่งเป็นคุณค่าแฝงอยู่มากมาย เป็นหลักฐานที่จะบอกให้เราทราบถึงเรื่องราวความเป็นมาแต่อดีตกาลได้หลายอย่าง ซึ่งบางทีเราไม่อาจที่จะทราบหรือค้นพบได้จากบรรดาจารึกหรือการจดบันทึกเลย หลักฐานทางวัตถุที่ปรากฏพบเหล่านี้จะมีความแน่นอนยิ่งกว่าบรรดาบันทึกหรือพงศาวดารใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากพงศาวดารหรือบันทึกเหล่านั้นได้มาจากการบอกเล่าที่จดจำและคัดลอกเอาไว้ต่อเนื่องกันมา ความหลงลืมและความผิดพลาดไขว่เขวทั้งปวง

อาจเกิดขึ้นได้เสมอไม่มากนักน้อย ดังที่ปรากฏเป็นข่าวถึงการขัดแย้งกันอยู่ระหว่างพงศาวดารต่างฉบับกัน หรือจากคำบอกเล่าที่ได้ข้อมูลมาอย่างผิดพลาด เช่นกรณียี่สิบพุทธหัตถิที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อครั้งสงครามยุทธหัตถีที่ต้องหาข้อยุติโดยการพิสูจน์หลักฐานระหว่างบันทึกว่าหลักฐานใดจะถูกหรือผิดเป็นต้น ในบรรดาสิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่นี้แหละมีเรื่องราวหรือหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ตลอดจนสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพต่าง ๆ ในอดีตแฝงอยู่ เป็นเสมือนดวงประทีปที่ส่องสว่างย้อนให้เห็นถึงความเชื่อและการแสดงออกในด้านต่าง ๆ ภาวะ และสิ่งแวดล้อมในอดีต ได้อย่างชัดเจนและแน่นอน เนื่องจากยังมีหลักฐานที่เป็นรูปเป็นร่างให้เราค้นคว้าและพิสูจน์ได้

จากบรรดาหลักฐานต่าง ๆ ที่ยังคงเหลือปรากฏอยู่นี้ นักโบราณคดีและนักประวัติศาสตร์แผนใหม่ได้นำมาเป็นหลักฐานยืนยันในการที่จะบอกถึงเรื่องราวความเป็นมาในอดีตได้อย่างรัดกุม ดังปรากฏให้เห็นเป็นตัวอย่างในด้านต่าง ๆ กัน ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้ :

สภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของมนุษย์

จากอดีตที่ผ่านมาเราทราบเรื่องราวเหล่านี้จากหลักฐานทางวัตถุ เช่นมนุษย์ในสมัยดึกดำบรรพ์มีการดำรงชีวิตอย่างไร การสำรวจและขุดค้นของนักโบราณคดีได้พบร่องรอยหลักฐานของมนุษย์ในสมัยหินเก่า (Palaeolithic Period) ซึ่งมีอายุประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีขึ้นไป ได้พบเครื่องมือหินกรวดแทบล่มน้ำแควน้อย กาญจนบุรี กับที่อื่น ๆ อีก เช่นในภาคเหนือที่ริมฝั่งแม่น้ำโขงแถบอำเภอเชียงแสน เชียงราย เป็นต้น ส่วนที่อยู่อาศัยในระยะนั้นก็คงเป็นถ้ำและเพิงผา ในสมัยหินกลาง (Mesolithic Period) มีอายุประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๔,๐๐๐ ปี ได้พบเครื่องมือหินกระเทาะเศษเครื่องปั้นดินเผา ชิ้นส่วนของกระดูกสัตว์และเปลือกหอยซึ่งเป็นอาหารของมนุษย์และหลักฐานอื่นอีกบ้างจากเพิงผาและถ้ำแถบอำเภอไทรโยค กาญจนบุรี และในถ้ำตามที่อื่น ๆ อีกหลายแห่ง เช่นที่เชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน ต่อมาในสมัยหินใหม่ (Neolithic Period) ประมาณ ๔,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๒,๐๐๐ ปี ระยะนี้พบวัตถุต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก คือขวานหินขัดแบบต่าง ๆ ซึ่งชาวบ้าน

เรียกกันว่าขวานฟ้า กระดุกและเขาสัตว์ทำเป็นปลายอาวุธ ภาชนะดินเผาแบบต่าง ๆ จำนวนมาก แวเหล็กในทำด้วยดินเผาใช้ในการกรอตัย ลูกบัตทำด้วยเปลือกหอยและกระดุกสัตว์ ฯลฯ แหล่งสำคัญที่พบคือที่ตำบลบ้านเก่า อำเภอไทรโยค กาญจนบุรี และที่อื่นอีกเช่น ราชบุรี นครสวรรค์ ลพบุรี และกระจายทั่วไปแทบทุกภาคของประเทศไทย ที่อยู่อาศัยตามริมฝั่งที่น้ำท่วมไม่ถึง ตามเนินแถบเชิงเขา ยุคโลหะ โดยทั่วไปแล้วแบ่งเป็น ๒ ยุคคือ เหล็ก และ สำริด สำหรับยุคสำริดนี้แหล่งสำคัญอยู่ทางแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แหล่งที่สำคัญคือที่ตำบลบ้านเชียง อำเภอหนองหาร อุดรธานี มีอายุประมาณ ๗,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๔,๐๐๐ ปี ซึ่งวงการโบราณคดีทั่วโลกได้ยอมรับกันแล้วว่า เป็นอารยธรรมยุคสำริดที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดเท่าที่ได้ค้นพบในโลกปัจจุบัน สิ่งที่ปรากฏพบคือเครื่องมือเหล็กและสำริดพร้อมด้วยแม่พิมพ์สำหรับหล่อทำด้วยหินทราย ภาชนะดินเผาชนิดธรรมดาและเขียนลายสีแดงลงบนพื้นสีขาวมวลซึ่งพบอยู่เฉพาะตามหลุมฝังศพเป็นจำนวนมากเป็นภาชนะใช้ในการพิธีกรรมให้แก่ผู้ตาย (Grave pottery) แวดินเผา เม็ดโลหะ ลูกกลิ้งและแม่พิมพ์ดินเผาสำหรับใช้กลิ้งทำลวดลายพิมพ์สีลงบนผ้า เครื่องประดับกำไลโลหะแบบและลวดลายต่าง ๆ ลูกบัตแก้วและหิน กล้องยาสูบ กลองมโหระทึก ฯลฯ

เรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ในสมัยดึกดำบรรพ์นี้เราไม่อาจทราบได้เลยจากหลักฐานอื่น ๆ นอกจากบรรดาวัตถุต่าง ๆ ดังกล่าวที่ขุดค้นพบซึ่งเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะไขให้เราได้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยนั้น ๆ ได้ เช่น อาศัยอยู่ในแถบไหน ภูมิประเทศเป็นอย่างไร มีการสร้างสรรค์อะไรบ้างและสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์อะไร เช่น เครื่องมือต่าง ๆ ก็ใช้เป็นอาวุธในการล่าสัตว์ ขุดดินหรือสับตัดสิ่งของ พวกภาชนะที่มีรูปลักษณะต่าง ๆ กัน ชนิดไหนที่มีก้นลึกก็ใช้ในการหุงต้มอาหารที่เป็นน้ำ ส่วนชนิดก้นตื้น ๆ ก็ใช้ในการใส่อาหารที่มีลักษณะแห้ง แสดงให้เห็นว่ามนุษย์เรารู้จักกินอาหารสุกมานับพันปีแล้ว นอกจากนี้ยังพบร่องรอยของแกลบติดอยู่กับเครื่องมือบางชิ้นเป็นหลักฐานว่ามนุษย์ในระยะนั้นได้รู้จักนำเอาข้าวมาใช้เป็นอาหารแล้ว และก็จะรู้จักการทำสิกรรมเพาะปลูกพืชพันธุ์ที่ใช้เป็นอาหาร แวดินเผาทำให้เราทราบว่ามีการปั้นฝ้ายเพื่อนำมาทอผ้าเป็นเครื่องนุ่งห่ม ส่วนเครื่องประดับเครื่องมือที่ใช้ในการตก-

แต่งแสดงให้เห็นถึงสุนทรียภาพในเรื่องความงามของมนุษย์ที่มีสืบเนื่องกันมาเป็นเวลาหลายพันปีแล้ว

ต่อมาถึงสมัยที่หลักฐานต่าง ๆ ปรากฏอยู่ค่อนข้างเด่นชัด สภาพแวดล้อมที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ก็มีสอดแทรกอยู่ในงานด้านศิลปกรรมมากมาย โดยเฉพาะที่ชัดเจนคือผลงานด้านจิตรกรรม เรื่องราวเหล่านี้มักจะปรากฏอยู่ในฐานะส่วนประกอบย่อย ๆ ของภาพ เช่น จิตรกรรมฝาผนังที่มีอยู่ตามโบสถ์หรือวิหารวัดต่าง ๆ ทางแถบคลองบางกอกน้อยและนนทบุรี เมื่อเราพิจารณาดูให้ดีจะมีการแสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมในภาพซึ่งเป็นเรือกสวน และชีวิตประจำวันของชาวไทยริมฝั่งลำน้ำซึ่งไม่ห่างไกลจากปัจจุบันนี้มากนัก หรือจิตรกรรมฝาผนังในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นที่วัดใหญ่อินทาราม ชลบุรี บางส่วนแสดงให้เห็นถึงสภาพเมืองท่าค้าขายชายทะเล ผู้คนที่มาทำมาค้าขาย เช่น คนจีน ที่มีคารนุ่งกางเกง สวมเสื้อแขนยาวแบบจีนในสมัยนั้น และนิยมไว้ผมเปียยาวลงมาตลอดหลัง มองออกไปไกล ๆ เป็นทะเล มีสำเภาจอดทอดสมออยู่เป็นทิวแถว ฯลฯ

วัฒนธรรมที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์

ความเป็นมาจากอดีตต่อจากสมัยอารยธรรมดึกดำบรรพ์มีหลักฐานต่าง ๆ ที่เริ่มปรากฏให้เราเห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น จึงทำให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ยิ่งขึ้นกว่าเดิม แม้ว่าในบางสมัยหลักฐานต่าง ๆ จะสลักหักพังไปมากก็ตามแต่ก็ยังคงทิ้งร่องรอยเอาไว้ให้ทราบได้พอสมควร ร่องรอยดังกล่าวคือทราบสถาปัตยกรรมอันได้แก่อาคารต่าง ๆ โบสถ์วิหาร และสถูปเจดีย์ ตลอดจนศิลาจารึกและบรรดาประติมากรรมต่าง ๆ หรือแม้แต่จิตรกรรมที่ยังปรากฏให้เห็น รวมถึงวัตถุต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป สิ่งเหล่านี้จะเป็นหลักฐานสำคัญที่จะยืนยันให้เราทราบถึงวัฒนธรรมและความเป็นไปของด้านต่าง ๆ ในอดีตได้ไม่น้อยเช่น :

การแต่งกาย เราจะทราบย้อนไปถึงอดีตในแต่ละสมัยได้ว่าในสมัยนั้น ๆ มนุษย์เรามีการแต่งกายอย่างไร เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรระหว่างบุคคลธรรมดาสามัญกับบุคคลชั้นศักดินา เราจะสังเกต

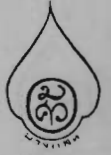
ภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ภายในอุโบสถวัดดุสิตาราม (วัดเสาประโคน) ธนบุรี เรื่องราวที่ปรากฏเป็นเรื่องพุทธประวัติตอนแย่งพระบรมสารีริกธาตุ ภายหลังปรินิพพานภายในภาพแสดงให้เห็นลักษณะของสถาปัตยกรรมในระยะต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เช่น พลับพลาศาลา ตลอดจนบ้อมกำแพงเมือง และซุ้มประตู เป็นต้น

ภาพลายก้ามมะลอบนแผ่นไม้ ทำเป็นฉากกัน สมัยรัตนโกสินทร์ แสดงให้เห็นถึงการแต่งกาย และพาหนะที่ใช้ในรั้วกระบวน ในโอกาสที่มีการเดินทางหรือพิธีการต่าง ๆ

มณฑป (กู่) จำลอง ทำด้วยแผ่นโลหะฉลุวด
ลายปิดทอง ศิลปกรรมลานนา—เชียงใหม่
แสดงให้เห็นถึงรูปลักษณะของสถาปัตยกรรม
ทางภาคเหนือที่ทำเป็นกู่หรือมณฑปไว้ภายใน
วิหาร เพื่อเป็นที่บรรจุพระพุทธรูป หรือพระ
บรมสารีริกธาตุ ฯลฯ

ภาพปูนปั้นประดับผนังฐานวัดเจดีย์เจ็ด ยอด
เชียงใหม่ ประติมากรรมลานนา — เชียงแสน
แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมในด้านการแต่งกาย
ของบุคคลชั้นสูงของลานนาในสมัยที่สร้างภาพ
นี้ คือสมัยของพระเจ้าติโลกราช

ทราบถึงเรื่องเหล่านี้ ได้จากบรรดารูปประติมากรรมลักษณะต่าง ๆ ที่พบ เช่นจากเทวรูปตลอดจน ประติมากรรมที่เป็นส่วนประดับตกแต่งที่หลงเหลืออยู่ตามซากโบราณสถานต่าง ๆ เช่นลวดลายปูนปั้นที่พบจากทวารวดีโบราณสถานสมัยทวารวดีที่คูบัว ราชบุรี ในระยะพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ ภาพบุคคลแสดงให้เราได้ทราบถึงลักษณะการแต่งกายของคนในสมัยนั้นได้อย่างชัดเจน รูปประติมากรรมที่จำหลักเอาไว้ตามปราสาทหินต่าง ๆ ก็เป็นแนวทางให้เราเห็นถึงวัฒนธรรมด้านการแต่งกายในสมัยลพบุรีระยะพุทธศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร หรือประติมากรรมปูนปั้นรูปเทวดาที่ประดับอยู่โดยรอบฐานสถูปวัดเจ็ดยอดที่เชียงใหม่ ศิลปกรรมเชียงแสนซึ่งเชื่อกันว่าสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าติโลกราช (พ.ศ. ๑๙๘๕-๒๐๓๑) บอกให้เราทราบเค้าเงื่อนว่าบุคคลชั้นศักดิ์ในระดับพระยามหากษัตริย์นั้นมีเครื่องทรงอย่างไร โดยสังเกตจากเครื่องทรงของรูปเทวดาเหล่านั้น

ส่วนในด้านจิตรกรรมโดยเฉพาะจิตรกรรมฝาผนังจากตัวอย่างที่มีลักษณะเด่นชัดเฉพาะท้องถิ่น เช่น จิตรกรรมฝาผนังภายในวิหารวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ บุรณะ และซ่อมแซมใหม่ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๑๐-๒๔๑๘ แสดงให้เราเห็นชัดถึงวัฒนธรรมด้านการแต่งกายของชาวเมืองน่านว่าเป็นอย่างไร เช่น สตรีชาวเมืองซึ่งนิยมนุ่งซิ่นมีลายขวางยาวรอบตัว ห่มผ้าสไบเฉียงปล่อยชายยาวลงด้านหลัง หรือคาดผ้าแถบปักดอก เกี้ยวผมมวยค่อนไปทางหลังมีเกี้ยวรัด ใส่กำไลข้อมือ ส่วนชายชาวบ้านนิยมนุ่งผ้าหยักครึ่ง สักลวดลายตั้งแต่ช่วงเอวลงมาถึงใต้เข่า เล็กน้อยทำให้ดูเฟิ่น ๆ คล้ายนุ่งกางเกงขาก๊วยเข้า สวมเสื้อแขนยาวคอปิดปล่อยชายลงมาคลุมถึง สะโพก บางทีก็ไม่สวมแต่จะมีผ้าคล้องคอห้อยชาย ๒ ข้างลงไปทางด้านหลัง ไว้ผมแฉกกกลางศีรษะ ส่วนพวกผู้ดีฝ่ายหญิงนิยมสวมเสื้อแขนยาวมีลายงดงาม ฝ่ายชายเกล้าผมมีผ้าพันรอบศีรษะ หรือในสมัยอยุธยาเมื่อต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๒ จิตรกรรมจากสมุดภาพไตรภูมิตอนที่เป็นเรื่องเวสสันดร ซาดก เราก็ได้เห็นเครื่องแต่งกายในพิธีกระบวนแห่ฝ่ายหญิงนิยมนุ่งซิ่นยาว ส่วนบนห่มด้วยผ้าสไบปล่อยชายคลุมไหล่ห้อยลงไปเบื้องหลัง เกี้ยวผมมวยสูงขึ้นไปกลางศีรษะ ชายนุ่งผ้าโจงกระเบน นิยมสวมเสื้อแขนยาวปล่อยชายคลุมสะโพก ไว้ผมแฉกกกลางแบบทรงมหาดไทย ตัวอย่างนี้แสดง

ให้เห็นชัดถึงวัฒนธรรมด้านการแต่งกาย และปรากฏยอมรับกันว่าหลักฐานเหล่านี้มีเค้าโครงที่น่าเชื่อถือได้ โดยกรมศิลปากรได้นำหลักฐานทางโบราณคดีเหล่านี้มาถ่ายทอดออกเป็นเครื่องแต่งกายของแต่ละสมัยในอดีต นำมาแสดงเผยแพร่ให้ปรากฏแก่คนทั่วไป เช่น สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัยประวัติศาสตร์และโบราณคดี

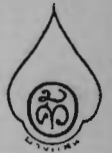
นาฏศิลป์และสังคีต หลักฐานในด้านนี้เราอาจสอบกันได้จากบรรดาภาพประติมากรรมหรือจิตรกรรมของแต่ละสมัยในด้านนาฏศิลป์ซึ่งแสดงออกให้เห็นลักษณะท่าทีในการร่ายรำ ถ้าเราพิจารณาจากเทวรูปที่แสดงท่าทางต่าง ๆ หรือที่เรียกว่านาฏลีลา หรือในประติมากรรมอื่น ๆ *ระบำลพบุรี* ได้ดัดแปลงมาจากท่าทางต่าง ๆ ในประติมากรรมของพวกขอม ตลอดจนรูปหล่อสำริดที่ทำเป็นเทวรูปต่าง ๆ หรือท่าร่ายรำของนาฏศิลป์อินเดียเราก็จะพบว่าเค้าโครงมาจากบรรดาประติมากรรมต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้เรื่องเกี่ยวกับเครื่องดนตรีของแต่ละสมัยนั้นมีอะไรบ้าง เช่น *ประติมากรรมปูนปั้นจากคูบัว ราชบุรี* เป็นภาพกลุ่มนักดนตรี ๕ คนนั่งเรียงกันอยู่ คนหนึ่งถือปี่อยู่ในมือ คนหนึ่งกำลังตีฉิ่ง คนหนึ่งกำลังตีพิณซึ่งมี ๕ สาย ส่วนอีกคนหนึ่งนั่งท้าวแขนเรียบร้อย ลักษณะท่าทางบอกว่าเป็นนักร้อง คนสุดท้ายกำลังเคาะกรับ หลักฐานสำคัญชิ้นนี้ทำให้เราทราบได้ว่าเครื่องดนตรีสมัยทวารวดีนั้นมีอะไรบ้าง ภาพจิตรกรรมฝาผนังต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (ในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์) ตอนเสด็จดาวดึงส์ทำให้เราทราบว่าเครื่องประโคมในพิธีหรือโอกาสอันเป็นมงคลมีอะไรบ้าง เช่นภาพเทวดาเหาะกระทำอัญชลี มีการเป่าสังข์ ตีดกระจับปี่ โกวบัณเฑาะว์ ซึ่งไม่ต่างกว่าพิธีพราหมณ์ ในปัจจุบันนี้มากนัก

ทัศนศิลป์ ได้แก่บรรดาจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรม ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากโบราณวัตถุและโบราณสถาน นอกจากสิ่งที่เป็นรูปของวัตถุคือประติมากรรม เช่นพระพุทธรูป เทวรูป ลายสลักหินและไม้ ลายปูนปั้น ก็ยังมีจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเขียนไว้ตามผนังโบสถ์ วิหารตลอดจนซุ้มคูหาภายในสถูป เจดีย์หรือแม้แต่ตามผนังถ้ำก็ตาม สิ่งที่ปรากฏแฝงอยู่ในงานจิตรกรรมฝาผนังเหล่านี้ที่เกี่ยวข้องกับ *ทัศนศิลป์/ Visual art* ก็ได้แก่รูปแบบของสถาปัตยกรรม เราจะทราบ

ได้ว่าสถาปัตยกรรมในระยะที่เขียนภาพนั้นไว้มีลักษณะรูปทรงเป็นอย่างไร ทั้งที่ตัวสถาปัตยกรรมจริงส่วนใหญ่จะสลักหักพังไปหมดแล้วก็ตาม เราก็ยังพอเห็นเค้าโครงได้จากการแสดงออกในภาพ ซึ่งอาจจะเป็นภาพของปราสาทราชวัง โบสถ์วิหาร อาคาร บ้านเรือน เช่นจิตรกรรมฝาผนังที่วิหารน้ำแต้ม วัดลำปางหลวง ลำปาง บอกให้เราทราบถึงรูปแบบสถาปัตยกรรมลานนาเชียงแสนในระยะประมาณ พ.ศ. ๒๐๐๐—๒๑๐๐ นั้นว่ามีรูปลักษณะเป็นอย่างไร และจากบรรดาสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ในบริเวณวัดซึ่งยังหลงเหลืออยู่อย่างค่อนข้างสมบูรณ์นั้นยืนยันให้เห็นถึงความสอดคล้องต้องกันได้เป็นอย่างดี หรือจิตรกรรมฝาผนังในสมัยรัตนโกสินทร์ตามที่ต่าง ๆ ก็แสดงให้เห็นถึงปราสาทราชวังที่มีรูปลักษณะเช่นที่เห็นอยู่ในปัจจุบันทุกประการ ในเรื่องของประติมากรรมเช่นสมัยทวาราวดี เราก็สังเกตเห็นรูปทรงของสถูปปรากฏชัดอยู่ในพระพิมพ์สมัยนั้น นอกจากนี้ก็มีรูปจำลองอาคารของแต่ละสมัยทำด้วยไม้บ้าง ดินเผาบ้าง ตลอดจนหล่อด้วยโลหะก็มี เช่นวิหารจำลองทำด้วยดินเผาสมัยอยุธยาตอนปลาย แสดงให้เห็นถึงความอ่อนโค้งของส่วนต่าง ๆ ของตัววิหาร มีลักษณะเช่นเดียวกับโบสถ์วิหารของอยุธยาตอนปลายที่ยังคงสภาพเดิมอยู่

วรรณกรรม เราทราบถึงวรรณกรรมที่นิยมในแต่ละสมัย ได้จากบรรดาจิตรกรรมและประติมากรรมที่ได้แสดงออกเป็นเรื่องราวแต่ละตอนในวรรณกรรมนั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา คือ พุทธประวัติ ชาดกต่าง ๆ เทพนิยาย วรรณกรรมพื้นเมืองในแต่ละท้องถิ่น ตำนาน ตลอดจนวรรณกรรมที่นิยมแพร่หลายในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ รามายณะ หรือ รามเกียรติ์ ในระยะแรก ๆ เรื่องราวเหล่านี้แสดงออกมาในรูปของประติมากรรม เช่น ลายปูนปั้นสมัยทวาราวดีที่ประดับอยู่โดยรอบฐานเจดีย์ จุลประโทนที่นครปฐม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาดกหรือพุทธศาสนนิทาน ในสมัยทวาราวดีที่เมืองฟ้าแดดสูงยาง อำเภอกมลาไสย กาฬสินธุ์ สลักเป็นเรื่อง *พุทธประวัติ* สมัยศรีวิชัยทางตอนใต้ของประเทศไทยไม่ปรากฏชัด ที่เด่นชัดปรากฏอยู่ในหมู่เกาะสุมาตราชวา เป็นเรื่องเกี่ยวกับเทพนิยาย รามายณะหรือรามเกียรติ์สมัยลพบุรีปรากฏจากประติมากรรมที่จำหลักไว้ตามส่วนต่าง ๆ ของปราสาทหิน มีเรื่อง

เกี่ยวกับเทพนิยายในลัทธิพราหมณ์ พุทธประวัติ และรามเกียรติ์เป็นส่วนใหญ่ เช่น ที่ปราสาทหินพิมายเป็นเรื่องของ *พระโพธิสัตว์ พุทธประวัติ* และ *รามเกียรติ์*

ในระยะหลังคือเชียงแสน สุโขทัย อโยธยา ลงมาจนรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมที่ปรากฏจากศิลปกรรมและโบราณวัตถุส่วนใหญ่เป็นเรื่องของพุทธศาสนา ชาดกที่นิยมมากคือทศชาติ ปรีศนาธรรม รามเกียรติ์ นิทานจากตำนานพื้นเมืองของแต่ละท้องถิ่น เช่นลลนาเชียงแสน เรื่องที่ปรากฏให้เห็นมักจะแฝงมากับจิตรกรรม นอกจากเรื่องของพุทธศาสนาและชาดกแล้วก็มีนิทานและตำนานพื้นเมือง เช่น จิตรกรรมฝาผนังบางตอนในวิหารวัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน เป็นเรื่อง *คัทธนะกุมาร* วิหารลายคำวัดพระสิงห์เชียงใหม่ เป็นเรื่อง *สังข์ทอง* และ *สุวรรณหงส์* หรือที่ชาวพื้นเมืองเรียกว่า *หงส์หิน* สมัยสุโขทัยส่วนใหญ่ปรากฏเป็นประติมากรรมปูนปั้นประดับอยู่ตามหน้าบันและซุ้มประตูต่าง ๆ เช่นเรื่องพุทธประวัติที่ซุ้มประตูวัดมหาธาตุ สุโขทัย เสด็จลงจากดาวดึงส์ที่ซุ้มมณฑปวัดตระพังทองกลาง ภาพสลักลายเผาบนแผ่นหินอ่อน ในอุโมงค์มณฑปวัดศรีชุมเป็นเรื่องชาดกต่าง ๆ มากมาย หรือจิตรกรรมรูป *อาทิพุทธ* และสาวกในคูหาประตูที่วัดเจ็ดยัดเจ็ดแถว ศรีสัชชนาลัย ในสมัยอโยธยาปรากฏในจิตรกรรมฝาผนัง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องพุทธประวัติและชาดกเรื่อง *ทศชาติ ไตรภูมิ* และ *ปรีศนาธรรม* ที่เขียนไว้ที่ผนังตำหนักสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดพุทธไสวรรย์ อโยธยา ที่แห่งนี้ก็ยังมีเรื่องทศชาติรวมอยู่ด้วย ส่วนนอกนั้นก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่นภายในกรุวัดราชบูรณะ อโยธยา เป็นภาพพระพุทธรเจ้าและสาวก ภายในโบสถ์วัดเกาะแก้วสุทธาราม เพชรบุรี เขียนเป็นเรื่อง *พุทธประวัติ* และ *ไตรภูมิ* ในสมัยรัตนโกสินทร์ เรื่องของวรรณกรรมนอกจากเรื่องพุทธประวัติ ซึ่งนิยมเขียนตอน *मारผจญ* และ *เสด็จลงจากดาวดึงส์* ชาดกเรื่องทศชาติที่มีปรากฏอยู่ตามโบสถ์วิหารทั่วไปแล้ว เรื่องที่น่าสนใจก็มีเช่น *สามก๊ก* เขียนไว้ที่ศาลาที่วัดบวรนิเวศน์ *รามเกียรติ์* ตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบแบ่งเป็นห้อง ๆ ที่รอบระเบียงโบสถ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ส่วนประติมากรรม ภาพสลักนูนต่ำ (Bas relief) บนแผ่นหินอ่อนเรื่อง *รามเกียรติ์* ประดับอยู่โดยรอบผนังโบสถ์วัดพระเชตุพน รูปเป็นตัวละครจากวรรณกรรมพื้นบ้านที่สำคัญ ที่รอบบริเวณโบสถ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เช่น *เจ้าเงาะ—รจนา ไกรทอง—วิมาลา พระสุธน—มโนห์รา* ฯลฯ

ศาสนาและความเชื่อ

จากโบราณวัตถุและโบราณสถานที่ยังหลงเหลืออยู่เราอาจสืบทราบถึงลัทธิความเชื่อ และศาสนาของแต่ละยุคสมัยได้ เช่น ทวาราวดี ศรีวิชัย และ ลพบุรี หลักฐานที่เหลืออยู่มีทั้งเทวรูป พระพุทธรูปและพระโพธิสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าในสมัยดังกล่าวมนุษย์มีความเชื่อในลัทธิพราหมณ์ และพุทธศาสนาในลัทธิมหายาน การเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้มีอำนาจในแต่ละสมัยของลพบุรี ดูได้จากโบราณสถาน และโบราณวัตถุที่สร้างขึ้นในระยะนั้น เช่น ที่พิมายลวดลายและ โบราณวัตถุ แสดงให้เห็นว่าสร้างขึ้นในพุทธศาสนาเถรวาท โบราณสถานบางแห่งมีร่องรอยปรากฏชัดถึงการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเรื่องราวต่าง ๆ แสดงถึงความผันผวนเปลี่ยนแปลงอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองของผู้ที่มีความเชื่อแตกต่างกัน เป็นเสมือนการทำลายล้างสิ่งอนุสรณ์ที่แสดงถึงอิทธิพลในสมัยที่ผ่านมา ในสมัยสุโขทัยก็มีหลักฐานว่าชาวสุโขทัยเชื่อมั่นในพุทธศาสนาและลัทธิพราหมณ์ นอกจากวัด พระพุทธรูป และวัตถุที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาแล้ว ก็มีเทวสถาน เช่น ศาลตาผาแดง และเทวรูปที่สร้างขึ้นในสมัย สุโขทัยอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนอยุธยาที่ปรากฏร่องรอยยืนยันว่า คริสตศาสนาได้แพร่เข้ามาสู่กรุงศรีอยุธยาแล้ว ปรากฏจากทวารโบสถ์หรือ โรงสวดที่เหลือซากเป็นหลักฐานอยู่ ส่วนที่ย้อนลึกไปมากเช่นสมัยดึกดำบรรพ์นั้นบรรดาภาษาชนะเขียนลายสีที่ใช้ในพิธีพลีกรรมให้แก่ผู้ตายนั้นเป็นคติที่ว่าผู้ตายจะได้นำเอาเครื่องพลีกรรมเหล่านั้นไปใช้ในโลกหน้า อันเป็นเรื่องของความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณ (Animism)

บรรดาโบราณวัตถุและโบราณสถานที่ปรากฏอยู่โดยทั่วไปถ้าหากเราได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่า สิ่งเหล่านั้นพร้อมที่จะบอกถึงความหลังต่าง ๆ ที่เก็บซ่อนเร้นเป็นความลับเอาไว้เป็นเวลานานร้อยนับพันปี ให้เราได้ทราบแทบทุกแง่ทุกมุม รอยอยู่แต่เพียงอย่างเดียวว่าเราจะมองลึกซึ้งลงไปมากหรือน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นผลงานด้านศิลปกรรมอันเกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งศิลปินส่วนใหญ่มีความเชื่อร่วมกันในการสร้างสรรค์อยู่ข้อหนึ่งว่า... ศิลปะนั้นเปรียบเสมือนกระจกเงาที่จะสะท้อนออกให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความ เป็นอยู่ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย..... สิ่งเหล่านี้จึงนับได้ว่ามีคุณ

ค่าความสำคัญแฝงอยู่ สามารถที่จะบอกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดจนความเจริญรุ่งเรืองที่มีมาแต่อดีตกาลได้ เราควรที่จะช่วยกันรักษาสิ่งเหล่านี้ไว้ให้ดีที่สุด เพื่อเป็นประจักษ์พยานในความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของผืนแผ่นดินไทยแห่งนี้เอาไว้ด้วยความภาคภูมิใจ ดังกระแสพระราชดำรัสตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ในครั้งเสด็จไปเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ความว่า “.....โบราณสถานงั้นเป็นเกียรติของชาติ อัฐิเก่าๆ แผ่นเดียวมีค่า ควรที่เราจะช่วยกันรักษาไว้ ถ้าเราขาดสุโขทัย อยุธยา และกรุงเทพฯ แล้ว ประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย.....”

อภิธานการ

จาก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้อยกเวลล์

๒๘๘๓/๓ ถนนเจริญกรุง กรุงเทพฯ

โทร. ๕๒๕๖๑๒

ผู้ผลิตจำหน่าย

ชั้นวางหนังสือและชั้นวางวารสาร

ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องสมุดทุกชนิด

วิจารณ์หนังสือ

สรโรจ แสงวิเชียร และ วิมลพรรณ ปัตถวิชัย กรณีสวรรคต ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙

ราคา ๓๐ บาท

สุพจน์ ด้านตระกูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคต ราคา ๔๐ บาท

ชาติ เอี่ยมกระสุนธุ์ ในหลวงอานันท์กับคดีลอบปลงพระชนม์ ราคา ๒๐ บาท

ในช่วง ๒-๓ เดือนที่ผ่านมา มีหนังสือเกี่ยวกับกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลออกมาสู่ตลาดหลายเล่ม เล่มที่ขายดีที่สุดคือ “กรณีสวรรคต ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙” ของ สรโรจ แสงวิเชียร และ วิมลพรรณ ปัตถวิชัย หนังสือเล่มนี้พิมพ์ครั้งแรก ๖ พันเล่ม ขายหมดภายใน ๗ วันเท่านั้น ต้องพิมพ์ครั้งที่ ๒ อีก ๒ หมื่น ๖ พันเล่ม หมดภายใน ๒ สัปดาห์ นับว่าเป็นหนังสือที่ทำสถิติในการจำหน่ายได้สูงอย่างไม่เคยมีมาก่อน ส่วนเล่มที่ขายได้รองลงมาคือ “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคต” ของ สุพจน์ ด้านตระกูล ซึ่งเพิ่งจะพิมพ์เป็นครั้งที่สอง หนังสืออีกเล่มคือ “ในหลวงอานันท์กับคดีลอบปลงพระชนม์” ของ ชาติ เอี่ยมกระสุนธุ์ ซึ่งพิมพ์ออกจำหน่ายเมื่อไม่นานมานี้

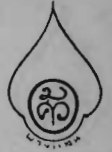

สรโรจ แสงวิเชียร และ วิมลพรรณ บัตถวิชัย ผู้เขียนเรื่อง “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๕๔๕” นี้ มิได้เป็นนักเขียนอาชีพ สรโรจเป็นแพทย์ที่สอนวิชาการแพทย์มากกว่ารักษาคนไข้ เขาสนใจเรื่องการสวรรคตตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ เขายังจำเหตุการณ์ ความรู้สึกของตนเองและคนในครอบครัวที่มีต่อเหตุการณ์ในครั้งนั้นได้เป็นอย่างดี ครั้นต่อมาบิดาของเขาคือ ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสวนกรณีสวรรคตด้วยผู้หนึ่ง จึงเป็นการเพิ่มความสนใจของเขาที่มีต่อเหตุการณ์นี้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้เขาจึงเริ่มสะสมหลักฐานต่าง ๆ ตั้งแต่นั้นมา

หลังจากเรียนจบวิชาการแพทย์จากศิริราช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ เขาได้เป็นแพทย์อยู่ในแผนก หู ตา คอ จมูก อยู่ประมาณ ๒ ปี จึงย้ายไปเป็นอาจารย์อยู่ในภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เขาได้ทุนไปศึกษาวิชา Physical Anthropology และ Human Genetics ที่ประเทศเดนมาร์ก เป็นเวลา ๒ ปี อีก ๕ ปีต่อมาเขาได้รับทุนไปเรียนวิชา Human Genetics ที่สหรัฐอเมริกา ๑ ปี หลังจากนั้นจึงกลับมาเป็นอาจารย์สอนหนังสือตามเดิม

เมื่อเขาได้อ่านหนังสือชื่อ The Devil's Discus ของ Rayne Kruger แล้วทำให้เขาเกิดความขัดแย้งอยู่ในใจ เพราะหนังสือเล่มนั้นเขียนถึงกรณีสวรรคต แต่ว่าข้อเท็จจริงนั้นตรงข้ามกับความรู้ที่เขามีอยู่ เขาจึงอยากให้นายแพทย์ที่ทำการสอบสวนกรณีสวรรคตคนใดคนหนึ่งเขียนบันทึกถึงผลของการสอบสวนในทางการแพทย์ในครั้งนั้น แต่แล้วก็ไม่มีแพทย์คนใดเขียนออกมาเลย จนกระทั่งเขาได้พบกับ วิมลพรรณ จึงได้ช่วยกันเขียน “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๕๔๕” ออกมาจำหน่าย และได้รับการสนใจจากประชาชนมากมายอย่างคาดไม่ถึง

วิมลพรรณ บัตถวิชัย เกิดที่ขอนแก่นในครอบครัวของนักธุรกิจ พอจบชั้น ม.ศ. ๓ แล้ว เธอเดินทางไปศึกษาวิชาบริหารธุรกิจที่สหรัฐอเมริกาอยู่ได้ ๒ ปีกว่า เธอต้องเดินทางกลับมาอยู่ที่ขอนแก่น เพราะสุขภาพไม่ค่อยดี รวมทั้งโรคคิดถึงบ้านด้วย เนื่องจากเธอมีความสนใจในโบราณ

คดีมาก เธอจึงติดตามหน่วยงานของกรมศิลปากรไปศึกษาโบราณวัตถุในสถานที่ต่าง ๆ เรื่อยไปจนถึง บ้านเชียง ที่นั่นเธอได้รู้จักกับศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ซึ่งร่วมเดินทางไปกับหน่วยงานของกรมศิลปากร เพื่อศึกษาค้นคว้าทางโบราณคดี เมื่อเธอเกิดศรัทธาในการทำงานของท่าน เธอจึงติดตามมาศึกษาวิชาโบราณคดีกับท่านที่ศิริราช ต่อมาได้คุ้นเคยกับนายแพทย์ สรรใจ แสงวิเชียร ด้วยความสนใจที่มีต่อกรณีสวรรคตตรงกัน เธอกับเขาจึงได้ร่วมกันเขียน “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕”

ก่อนที่จะมาร่วมกันเขียน “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕” สรรใจ เคยเขียนบทความมา ๓-๔ ชิ้น และปริญญาณิพนธ์ เพื่อรับตุงขวัญบัณฑิตทางการแพทย์ เรื่อง “กระโหลกคนไทย” ส่วนวิมลพรรณเคยเขียนหนังสือ “ฟ้าอีสาน” และ “ยี่ตีสิบสอง” ซึ่งขายได้ดีพอสมควร แต่พอเธอมาทำวารสารแพชชั่น “เฟมิน่า” เธอกลับผิดหวังจนต้องเลิกกลับไป

เนื้อหาของ “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕” แบ่งออกเป็นตอน ๆ เชื่อมโยงกันไปตามเหตุการณ์ตั้งแต่ เสด็จนิวัติ สวรรคต เหตุการณ์หลังสวรรคต ศาลกลางเมือง จนถึงการวิเคราะห์สาเหตุแห่งการสวรรคต การแบ่งเนื้อหาเป็นขั้นตอน ประกอบกับการใช้ภาษาที่ดี จึงชวนให้ผู้อ่านติดตามได้อย่างไม่สับสน การเสนอเนื้อหาในแต่ละบทนั้น ผู้เขียนใช้วิธีการประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียงเสียใหม่ให้เนื้อหากลมกลืนกันไป ตลอดการทำเชิงอรรถบอกที่มาของเนื้อหา นั้นทำให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น การนำเอาผลการพิสูจน์ของแพทย์ เช่น การทดลองยิงศพมาแสดงไว้อย่างละเอียด การแยกแยะประเด็นของปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหาตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีภาพประกอบที่หาดูได้ยาก จึงทำหนังสือเล่มนี้มีคุณค่า น่าเชื่อถือ น่าสนใจมากกว่าเล่มอื่น ๆ ในบรรดาหนังสือประเภทเดียวกัน

อย่างไรก็ตามหนังสือนี้ก็ยังมีจุดบกพร่องอยู่บ้างตรงที่ ผู้เขียนทั้งสองพยายามจะเน้นความผิดพลาดของรัฐบาลในสมัยนั้น เช่นในหน้า ๑๙๑ ที่ว่า “นายปรีดิย้อยมจะต้องตระหนักว่า ถ้ารัฐบาล

ขณะนั้นไม่สามารถที่จะคลี่คลายกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ประชาชนได้ประจักษ์ถึงสาเหตุที่แท้จริงแล้ว อนาคตทางการเมืองของนายปรีดีจะต้องได้รับความกระทบกระเทือนอย่างหนัก จึงเป็นที่แปลกใจว่าเหตุใดรัฐบาลในครั้งนั้นจึงพยายามกระทำการด้วยวิธีต่าง ๆ ที่บดบังข้อเท็จจริงอยู่ตลอดเวลา”

มีการพิมพ์ข้อความบางตอนโดยเน้นเป็นพิเศษ คือพิมพ์ตัวหนา แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนต้องการใช้ข้อความนั้น ๆ ชักจูงความคิดของผู้อ่านให้เป็นที่ตามทิศทางที่ตนต้องการ นอกจากนี้ผู้เขียนยังสรุปความคิดบางประการที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิดพิจารณาด้วยตนเองไว้ในหน้า ๑๔๕ ที่ว่า “ในปัจจุบันมักจะมีผู้กล่าวอ้างเสมอว่า รัฐบาลขณะนั้นได้สอบสวนจนเรียบร้อยแล้ว ซึ่งความจริงแล้วผลการสอบสวนของศาลการเมืองยังให้ความกระจ่างเพียงส่วนน้อย ยังไม่สามารถหาสาเหตุที่แท้จริงได้ บุคคลที่กล่าวอ้างดังนี้ ถ้าไม่ด้อยด้วยสติปัญญาใครสักจะ”

หนังสือเล่มต่อมาคือ “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคต” ของ สุพจน์ ด้านตระกูล ดูเหมือนว่าสุพจน์จะมีความผูกพันอยู่กับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างแน่นแฟ้น ทั้งนี้จะเห็นได้จากหนังสือที่เขาเขียนส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับนายปรีดี พนมยงค์ เช่น “ชีวิตและงานของ ดร. ปรีดี พนมยงค์” “ท่านปรีดีฯ กับข้อหาคอมมิวนิสต์” “ท่านปรีดีฯ กับราชบัลลังก์” และเล่มอื่น ๆ หากจะกล่าวว่าสุพจน์มีผลงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับนายปรีดี พนมยงค์มากที่สุด ก็เห็นจะไม่ผิดไปจากความจริงเลย

แม้ว่า “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคต” นี้ มีเนื้อหาแบ่งเป็นตอน ๆ แต่ว่าการจัดเรียงลำดับเนื้อหาค่อนข้างจะสับสน ในการเสนอข้อเท็จจริงสุพจน์ได้คัดเอาคำให้การของผู้เกี่ยวข้องกับกรณีสวรรคตมาอย่างยืดยาว และสรุปความคิดไปด้วย การคัดเอาคำให้การของบุคคลต่าง ๆ มาแสดงไว้อย่างละเอียดตั้งแต่ประวัติ ของบุคคลนั้นเป็นต้น ไปจนถึงตอนเกิดเหตุ นั้นนับว่าเป็นจุดเด่นของ

หนังสือเล่มนี้ประการหนึ่ง เพราะข้อความเหล่านั้นทำให้ผู้อ่านทราบภูมิหลัง ของบุคคลเหล่านั้น และใช้ข้อเท็จจริงในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น

การโจมตีฝ่ายตรงข้ามมีอยู่หลายตอน เช่น ในหน้า ๔๓ ที่ว่า “แต่พวกซากเดนศักดิ์ินาก็หาได้หยุดยั้งในการทำลายฝ่ายประชาธิปไตยไม่ อาศัยกำลังทางเศรษฐกิจที่ได้มาด้วยชุดรีดราษฎรและอาศัยความฉลาดเกมโกงเยี่ยงสุนัขจิ้งจอก พวกซากเดนศักดิ์ินายังคงกระพือข่าวต่อไปและต่อไป”

ในบางตอนผู้เขียนสรุปความคิดอย่างไม่มีหลักฐานเอาไว้ เช่น ตอนที่ ส.ส. ทั้งหลายกำลังซักถามรัฐบาลในรัฐสภา ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ส.ส. พระนคร ได้เสนอให้ ส.ส. ทั้งหลายหยุดอภิปรายเรื่องนี้ไว้ก่อน รอให้รัฐบาลได้ทำการสอบสวนโดยละเอียดแล้วจึงค่อยอภิปราย กันใหม่ สุพจน์เขียนถึง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ไว้ในหน้า ๓๒ ว่า “ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ส.ส. พระนคร..... เกรงว่าจะมีสมาชิกก่อนลุกขึ้นมาซักถามอีกและเรื่องก็อาจจะไปกันใหญ่ เพราะ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ย่อมรู้อยู่แก่ใจตนเองอยู่แล้วว่า กรณีสวรรคตที่แท้จริงนั้นเป็นประการใด ดังนั้น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ จึงลุกขึ้นขัดตาทัพ...”

อีกหลายตอนที่เป็นข้อความที่แสดงความบริสุทธิ์ ของนายปรีดี พนมยงค์ เช่น ตอนที่ นายดีศรีสุวรรณ ให้การว่า นายปรีดี พนมยงค์ ไปวางแผนลอบปลงพระชนม์ที่บ้านของพระยาศรยุทธเสนี สุพจน์เห็นว่าเป็นการสร้างพยานเท็จ และกล่าวแก้ไว้ในหน้า ๔๔ ว่า “จากบทสนทนาถากถางแสดงให้เห็นถึงฝีมือของผู้เขียนบทว่าแยะเอามาก ๆ ที่เดียว หรือไม่นั้นก็เป็นเพราะดูหนังประเภทลูกทุ่งหรืออ้ายเสือเอวามากเกินไป จึงสร้างบรรยากาศของการวางแผนปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์เหมือนกับพวกลูกทุ่ง” และในหน้า ๔๕-๔๖ ว่า “ดังนั้นจะเห็น ได้ว่าการดำเนินงานต่อต้านญี่ปุ่น และช่วยเหลือพันธมิตร ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นงานที่เสี่ยงและยากเย็นที่สุด ในการเคลื่อนไหวและรักษาความลับ....

แต่ท่านปรีดีก็รักษาตัวรอดมาได้พร้อมด้วยความสำเร็จของขบวนการเสรีไทยที่อยู่ภายใต้
ของการนำของท่าน จึงไม่น่าเชื่อว่าท่านจะมาวางแผนปลงพระชนม์ให้คนอื่นอย่างนายดีได้
รู้ได้เห็น และไม่มีเหตุผลที่จะปลงพระชนม์พระองค์ท่านไม่ว่าโดยประการใด ๆ”

หนังสือเล่มสุดท้ายคือ “ในหลวงอาหนักกับคดีลอบปลงพระชนม์” ของชาติ เอี่ยมกระสุนรัว
นักเขียนผู้สืบเชื้อสายมาจากนักเขียนเก่าที่ใช้นามปากกาว่า “ช. เอี่ยมกระสุนรัว” ซึ่งเป็นนัก
ประพันธ์ที่มีชื่อรุ่นเดียวกับ ชิต บุรทัตพอ อายุได้ ๑๙ ปี ชาติ เริ่มแสดงความเป็นนักเขียนออกมา
ด้วยการเขียนเรื่องไปลงในหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ งานเขียนชิ้นแรกที่ได้ลงในหนังสือพิมพ์คือ “ความ
รักลอยลม” หลังจากนั้นเขาได้เขียนนวนิยายรักเรื่อยมา ต่อมาเขาเปลี่ยนแนวไปเขียนเรื่องผจญ
ภัยในป่าดง ทำให้มีคนอื่นยกย่องว่าเขามีความสามารถในการเขียนเรื่องในแนวนี้ได้ทัดเทียมกับ
น้อย อินทนนท์ ซึ่งเป็นเอกอยู่ก่อนแล้ว นอกจากนี้เขายังเขียนสารคดีไว้หลายเรื่อง เช่น
“ความทรงจำจากในหลวง” “อนุสรณ์จากอดีต” และ “สยามในอดีต”

ในขณะที่เกิดกรณีสวรรคตนั้น ชาติรับราชการอยู่ในสำนักงานกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็น
มหาดเล็ก ภรรยาเป็นข้าหลวงในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอดิศจัยสุริยาภา ที่วังสวนป่าวิจิตรศักดิ์
ในขณะเดียวกันเขายังเป็นนักเขียนประจำของหนังสือพิมพ์ พิมพ์ไทย และ เดลินิวส์ ดังนั้นเขา
จึงได้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ในครั้งนั้นไว้มากพอสมควร

ชาติแบ่งเนื้อหา “ในหลวงอาหนักกับคดีลอบปลงพระชนม์” เป็น ๕ ตอนคือ พระราช
ประวัติในหลวงอาหนัก นายปรีดี พนมยงค์ กรณีสวรรคต คำพิพากษาของศาล และสามจำเลย
คดีประวัติศาสตร์ จะเห็นว่าเนื้อหาโดยส่วนรวมกว้างกว่าหนังสือสองเล่มที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะ
เรื่องคำพิพากษาและสามจำเลยคดีประวัติศาสตร์นั้น จะช่วยส่งเสริมให้ความรู้ของผู้อ่านที่อ่าน
หนังสือสองเล่มแรกให้กว้างออกไปอีก แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะเรื่องกรณีสวรรคตเท่านั้น หนังสือ
เล่มนี้จะมีรายละเอียดน้อยกว่าหนังสืออีกสองเล่ม ส่วนเรื่องการโจมตีฝ่ายตรงข้ามมีอยู่บ้างหลาย

ตอน เช่นในหน้า ๕๑ ที่ว่า “ตำรวจในขณะนั้นไม่ใช่ตำรวจของประชาชน ไม่ได้ทำหน้าที่เพื่อ “พิทักษ์สันติราษฎร์” แต่ทำหน้าที่ “พิฆาตสันติสุข” มันเป็นยุคดำ ยุคทมิฬครองเมืองโดยแท้” และอีกตอนหนึ่งว่า “รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ พยายามบิดเบือนกรณีสวรรคตอย่างสุดเหวี่ยงเท่าที่อำนาจในยามนั้นจะบันดาลให้เป็นไปตามประสงค์ได้ ครั้งแรกจะให้เห็นเป็นการเสด็จสวรรคตด้วยโรคพระนภีบ้างโรคหัวใจบ้าง อันล้วนแล้วแต่แสดงความโง่และความวอดวายมาให้แก่ตนเองอย่างร้ายแรงยิ่งขึ้น ทั้งนี้หากไม่เกิดจากความเลวร้ายในการทำลายราชบัลลังก์ ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่า จะวิจารณ์กรณีนี้ได้อย่างไร ในเมื่อตัวเองย่อมจะตระหนักในสิ่งที่เบือนอกภัยวนแวล้อมอย่างไม่มีทางเดินหลุดออกไปได้”

หลังจากที่ได้อ่าน หนังสือเกี่ยวกับกรณี สวรรคต ทั้งสามเล่ม แล้วพอจะสรุปเปรียบเทียบกันอย่างสั้น ๆ ดังนี้ ความมุ่งหมายของหนังสือทั้งสามเล่มมีความสอดคล้องกัน (ตามที่ผู้เขียนแกล้งเอาไว้) คือต้องการ เสนอข้อเท็จจริง เกี่ยวกับกรณีนี้ เพื่อให้ผู้อ่านได้ศึกษาและพิจารณาตัดสิน ใจด้วยตนเอง หรือพูดง่าย ๆ ก็คือพยายามทำให้เป็นกลางนั่นเอง นอกจากนี้ยังพยายามจะช่วยขจัดข้อกังขาของคนทั่วไปที่มีต่อกรณีนี้ แต่หนังสือทั้งสามเล่มนี้ก็มิได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะผู้เขียนได้แทรกความคิดเห็น และคำโจมตีเอาไว้หลายแห่ง ทั้งยังไม่ทำให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างขึ้นมาแต่อย่างใด

ในส่วนเนื้อหา นั้น “ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีสวรรคต” มีคำให้การของผู้เกี่ยวข้องกับกรณี สวรรคตมาก ในขณะที่ “กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕” เสนอผลการพิสูจน์ทางการแพทย์และนักวิทยาศาสตร์ อย่างละเอียดลออและมีภาพประกอบจึงช่วยส่งเสริมเนื้อหาให้เด่นยิ่งขึ้น ส่วน “ในหลวงอาวันที่กับคดีลอบปลงพระชนม์” มีบทความ จากหนังสือพิมพ์หลายบทที่หนังสืออีกสองเล่มไม่มี

เมื่อพิจารณาในด้านความน่าเชื่อถือของเนื้อหาแล้ว กรณีสวรรคต ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕ น่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะมีเชิงอรรถและบรรณานุกรมแสดงให้เห็นว่าได้ค้นคว้าหาหลักฐานมาจากหนังสือต่าง ๆ มากถึง ๓๐ เล่ม ส่วนอีกสองเล่มไม่มีลักษณะเหล่านี้เลย

ความคิดของผู้เขียนหนังสือทั้งสามเล่มนี้พอจะแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายคือ สุพจน์มีความเห็นว่านายปรีดี พนมยงค์ ไม่มีส่วนร่วมในการลอบปลงพระชนม์ โดยพยายามยกข้อความที่แสดงถึงความบริสุทธิ์ของนายปรีดี และได้แสดงความคิดเห็นคัดค้านคำให้การของบุคคลต่าง ๆ อีกประการหนึ่ง เขาเห็นว่าบุคคลที่ตนเองเรียกว่า “ซากเดนศักดิ์นา” เป็นผู้ใส่ร้ายป้ายสีนายปรีดี พนมยงค์

ส่วนสรโรจ วัฒนพรรณ และ ชาลี มีความเห็นไปในแนวเดียวกันคือเห็นว่านายปรีดีอาจจะมีส่วนร่วมรู้ในเหตุการณ์สวรรคต โดยเริ่มวิเคราะห์ตั้งแต่แถลงการณ์ของรัฐบาลในวันสวรรคตเป็นต้นไป และมีความเห็นว่าไม่มีใครใส่ร้ายป้ายสีนายปรีดี แต่พฤติการณ์ของนายปรีดีเองต่างหากที่ทำให้ประชาชนมองนายปรีดีไป ในแง่ร้าย

นอกจากแสดงความคิดเห็นออกมาอย่างชัดเจนแล้ว ผู้เขียนหนังสือทั้งสามเล่มนี้ยังชักชวนให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามโดยการพิมพ์ข้อความที่ต้องการเน้นด้วยตัวดำหนาอีกด้วย

ถึงแม้ว่าหนังสือเกี่ยวกับกรณีสวรรคตทั้งสามเล่มนี้จะขาดความเป็นกลางอย่างแท้จริง และมีข้อบกพร่องในบางแง่มุม แต่ก็น่าซื้อมาอ่านเพื่อศึกษาเรื่องนี้ด้วยตนเองและใช้เป็นหลักฐานในการค้นคว้าหาความจริงต่อไป สำหรับผู้ที่สนใจคำพิพากษา ก็อาจจะหาอ่านได้จาก “คำพิพากษาศาลอาญาคดีประมุขผู้ร้ายต่อพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘” และ “คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา คดีประมุขผู้ร้ายต่อพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘” หนังสือสองเล่มนี้คงจะทำให้ผู้อ่านได้ข้อเท็จจริงและความคิดที่กว้างไกลออกไป

JOURNEY TO THE EAST

Herman Hesse

“...ผลงานลึกซึ้ง มีรากฐานจากวัฒนธรรมทั้งตะวันตกและตะวันออก Hesse เขียนอย่างตรงไปตรงมาและจริงใจ สามารถทำนายเหตุการณ์ในอนาคตของมนุษยชาติ...” Thomas Mann

Herman Hesse เกิดที่เมือง Calu ในประเทศเยอรมันนี้ ในครอบครัวของนักสอนศาสนา ก่อนออกมาประกอบอาชีพขายหนังสือเขาเคยใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนศาสนา ๒ ปี ผลงาน Siddhartha ได้จากการเดินทางท่องเที่ยวอินเดียในปี ๑๙๑๑ วิกฤติการณ์ส่วนตัวทำให้ Hesse เนรเทศตัวเองไปทำงานที่กรุงเบิร์นในสวิตเซอร์แลนด์ระหว่างปี ๑๙๑๔-๑๙๑๙ ในสถานทูตเยอรมัน จากนั้นปัญหาส่วนตัวทำให้เขาต้องเปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวสวิสส์และไปตั้งรกรากอยู่ในหมู่บ้าน Montagnola บนฝั่งทะเลสาป Lugano ณ ที่นี้ Hesse ได้ใช้ชีวิตอย่างนักเขียนและได้ผลิตผลงานออกมาหลายชิ้น รวมทั้ง Magister Ludi (The Bead Game) ซึ่งทำให้เขาได้รับรางวัลโนเบลในปี ๑๙๔๖ Hesse ได้สิ้นสุดชีวิตลงอย่างเงียบ ๆ ท่ามกลางธรรมชาติเมื่อปี ๑๙๖๒

ผลงานทั้งหมดของ Hesse เป็นไปในรูปของนวนิยายเชิงอัตตชีวประวัติ แต่ละชิ้นมีแนวแตกต่างกัน เขาไม่เคยมองชีวิตจากโลกภายนอก แต่มองโลกภายนอกจากส่วนลึกของจิตใจ งานแต่ละชิ้นนั้นมีผลต่อเนื้อเรื่องซึ่งกันและกัน Journey to the East ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ๑๙๓๒ นักศึกษาวรรณกรรมถือว่าหนังสือเล่มนี้เป็นบันไดที่นำไปสู่ผลงาน The Bead Game หนังสือเล่มนี้เองชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของสังคมเยอรมันภายใต้อิทธิพลลัทธิทหารได้อย่างเด่นชัด

การเดินทางสู่ตะวันออกเป็นเรื่องสมมติและเปรียบเทียบ เขาเขียนไว้ว่า “For our goal was not not only the East, or rather the East was not only a country or something geographical, but it was the home and youth of the soul, it was everywhere, it was the union of all times.”

ประสบการณ์ระหว่างการเดินทางในหนังสือนี้ Hesse อ้างอิงจากชีวิตของเขาเอง The League ที่พูดถึงได้จากกลุ่มเพื่อนที่พบปะระหว่างอยู่ในกรุงเบอร์ลิน The Great War หมายถึงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เจตนาคติที่เขามุ่งต่อเยอรมันนั้นทำให้เขาขาดความเชื่อมั่นในมนุษยชาติ จนบางครั้งเขาคิดว่าอนาคตของมนุษย์คงจะลงเอยด้วยโลกนี้เป็นโรงพยาบาลโรคจิต การเดินทางครั้งนี้ผู้เขียนอธิบายว่าเกิดจากคำถามที่กวีชื่อ Noralis ได้ตั้งไว้ว่า “Where are we really going? Always home!” สมาชิกแต่ละคนใน The League มีจุดหมายส่วนตัว เช่นคนหนึ่งแสวงหา เท๋า Tao เพื่อให้ได้มาซึ่งความจริง อีกคนหนึ่งแสวงหาภูวิเศษ Kundalini ซึ่งจะช่วยให้ได้มาซึ่งอำนาจ ส่วนผู้เขียนเองตั้งจุดหมายไว้ว่าต้องการพบเจ้าหญิง Fatima และชนะรักเธอ Hesse ได้เน้นว่าปรัชญาชีวิตของเขาได้มาจากหลักศาสนาคริสต์ — คือรักเพื่อนบ้านนั่นเอง

บุคคลสำคัญที่ช่วยในการเดินทางคือ Leo คนรับใช้ศาสนาสมักร Leo ก็มีจุดหมายในการเดินทางด้วยการหาบุญแก่ของกษัตริย์ Solomon ซึ่งจะช่วยให้เขาเข้าใจภาษาของพวกนก Leo ได้ให้คติแก่สมาชิกของ The League ซึ่งเป็นนายของเขาว่า คนเราควรจะใช้ชีวิตแบบบริการผู้อื่น ผู้ใดที่ใครจะครอบงำผู้อื่นจะลงเอยด้วยการมีชีวิตแบบคนไข้ โรคจิต ในขณะที่เดินทางสู่ดินแดนตะวันออกนั้นผู้เขียนอธิบายถึงดินแดนในยุคต่าง ๆ เช่นยุคต่าง ๆ เช่นยุคมืดและยุคทอง และทุกหนทุกแห่งที่ผ่านไปมีผู้คนเป็นจำนวนมากที่ยังมีหลักอยู่กับอดีต

การเดินทางของผู้เขียนลงเอยเมื่อผู้เขียนได้ไปยืนอยู่ต่อหน้าบัลลังก์ของเจ้าหญิง Fatima และได้หูลจุดประสงค์ของตนแต่เจ้าหญิง แต่ก็ได้รับคำตอบว่าจงรักเพื่อนมนุษย์ และในที่สุดถูกพิจารณาได้สวนและถูกทอดทิ้งอยู่เดียวดาย พร้อมกับกำลั้มตัวลงนอนด้วยความอ่อนเพลียจากโลกนี้ ไป

ในความคิดของข้าพเจ้านั้น หนังสือเล่มนี้เราจะเข้าใจได้ดีขึ้นถ้าหากว่าได้อ่านหนังสือเล่มอื่น ๆ ของ Hesse มาก่อน

ในแวดวงบางแสน

๑. ทวีป

เราเปิดการเรียนการสอนกันล่าไปกว่าที่เคยเปิดมา ๑ สัปดาห์ เพื่อให้เหมือนมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่ใช้ระบบทวิภาค เป็นเปิดเอาวันจันทร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๑๗ ในช่วงเวลานั้นเรายังเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาอยู่ พอถึงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๗ ก็มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เราเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว—SWU—Sri Nakharinwirot University) วศ. บางแสน ก็กลายเป็น มศว บางแสน ไปโดยปริยาย—โก้พิลึก!

ขอทบทวนความหลังแต่เฉพาะตัวเลข : ถึงอย่างไรก็ตาม เรายังเป็นสถาบันแห่งแรกในส่วนภูมิภาคของประเทศไทยที่ให้การศึกษาถึงระดับปริญญา นี้อือ วศ. บางแสน ซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม (วันที่ ๘ กรกฎาคมกำหนดไว้....) นี้เอง ขณะนี้ มศว บางแสนรวมโรงเรียนสาธิตมี

เนื้อที่	๗๙๒ ไร่
ถนน	ประมาณ ๓ กม.
“มะพร้าว”	ประมาณ ๒,๐๐๐ ต้น
อาคารเรียน ๗ + อื่น ๆ ๙ + หอพัก ๒๔ = ๔๐	หลัง
บ้านพักอาจารย์	๘๔ หลัง

ในด้าน **อาจารย์ปัจจุบัน** นั้น รวมโรงเรียนสาริตแล้ว เรามี

อาจารย์ชาย ๙๖ อาจารย์หญิง ๘๙

รวม ๑๘๕ คน

ทั้งนี้ มีตั้งแต่ชั้นตรีถึงชั้นพิเศษ (นับชั้น)

ปริญญาตรีถึงปริญญาเอก (นับปริญญา)

ทำงาน ตั้งแต่ ๑ ถึง ๓๕ ปี (นับอายุราชการ)

อายุ ตั้งแต่ ๒๔ ถึง ๕๘ ปี (นับอายุจริง)

ในจำนวน ๑๘๕ คนนี้ เป็นฝรั่ง ๓ คน (PCV—ชาย ๑ หญิง ๑ และข้าราชการวิสามัญหญิง ๑)

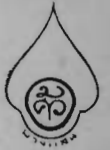
ไปเรียนต่อที่เมืองนอก ๕ เมืองใน ๗

ไม่นับเจ้าหน้าที่ ๒๓ คน

มศว บางแสน เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในหมู่มุ่กลุ่มวิชาการต่าง ๆ เราจึงต้องให้บริการด้านสถานที่เพื่อการสัมมนาต่าง ๆ มากมายหลายครั้ง ยิ่งถ้าเป็นภาคฤดูร้อนแล้วก็ยังมีมากขึ้น ในระยะนี้ก็มีให้แก่การปฐมนิเทศ นักศึกษาปีที่ ๑ ของ มธ. ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๑๗ นี้ก็จะให้แก่การสัมมนาทางวิชาการของสมาคม สทอ. (TATCA) ภาค ๘ อันจะมีการอภิปรายเรื่อง “**การปฏิรูปการศึกษาในเมืองไทย**” ซึ่งจะมี ดร. ก่อ สวัสดิพานิช ดร. สีปพนนท์ เกตุทัต ดร. วิจิตร ศรีสอ้าน และ ดร. เอกวิทย์ ณ ถลาง เป็นผู้อภิปราย มี ดร. เฉลิมวงศ์ วัจนสุนทร (รักษาการในตำแหน่ง รองอธิการบดี มศว บางแสน) เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และคงจะมีกิจกรรมทำนองนี้อีกมากในอนาคต

๒. ด้านวิชาการ

เรามีการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ชั้นปีที่ ๑ และปีที่ ๓ มีการไหว้ครู การรับน้องใหม่ และฉลองวันคล้ายวันเกิด (๘ กรกฎาคม) ตามปกติ

หลักสูตรที่เราใช้นั้นยังเป็นของคณะศึกษาศาสตร์ ให้ปริญญา กศ.บ. ต่อไปถึงค่อยให้ปริญญา
 อย่างอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนช่วงเวลาเรียนนั้นเราเปิดทั้งทวิภาคและไตรภาคพร้อมกัน เพราะ
 นิสิตปีที่ ๑ และ ๓ นั้นใช้ “หลักสูตรใหม่” — ใหม่จริงๆ และเป็นทวิภาค นิสิตปีที่ ๒ และ ๔
 ใช้ “หลักสูตรเก่า” (ซึ่งคงจะยังไม่เก่า เพราะวิทยาลัยครูเขาขอไปใช้) และเป็นไตรภาค เมื่อ
 เปิดพร้อมกันไตรภาคที่ ๑ หมดแล้วก็ต่อไตรภาคที่ ๒ ครั้งแรกเลย แล้วก็หยุดพักพร้อมกับการ
 สิ้นทวิภาคที่ ๑ เป็นการหยุดภาคเสีย ๓ สัปดาห์ แล้วก็เปิดทวิภาคที่ ๒ และครึ่งหลังของไตรภาค
 ที่ ๒ พอสิ้นไตรภาคนั้นก็เรียนไตรภาคที่ ๓ เลย และจบปีการศึกษาพร้อมกัน คงเหลือแต่
 ภาคฤดูร้อนตามปกติ ปีหน้าฟ้าใหม่ก็ใช้ระบบทวิภาคโดยสมบูรณ์ ส่วนนักศึกษาภาคค่านั้นยังใช้
 หลักสูตรเก่าไปจนกว่าจะจบการศึกษา แต่นักศึกษารุ่นใหม่ (รุ่นที่ ๑๖) ที่จะประกาศรับสมัครใน
 ปลายเดือนกันยายนที่จะถึงนี้ก็จะใช้หลักสูตรใหม่เหมือนนิสิตปีที่ ๑ และ ๓ ท่านที่ยังไม่คุ้นกับ
 การจัดแบบนี้อาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจ แต่ก็ไม่นานเกินรอนักก็จะเข้าระบบทวิภาคโดยสมบูรณ์

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๑๗ เรามีการเลือกผู้บริหาร มศว และผู้บริหารสูงสุดของ มศว บางแสน
 วันที่ ๒๕ กรกฎาคม คืออีก ๒ วันต่อมาเราก็เลือกผู้บริหารของ มศว บางแสน วันที่ ๑๕ สิงหาคม
 ปี ๒๕๑๗ นิสิตก็เลือกผู้บริหารสูงสุดของ มศว และ มศว บางแสน เราทราบกันดีว่าการเลือกตั้ง
 เช่นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของส่วนใหญ่นั้นหมด และก็แล้วแต่คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย
 (ซึ่งยังไม่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง) จะเห็นสมควร แต่นั่นก็เป็นวิถีทางหนึ่งของ
 การเข้าถึงประชาธิปไตยมิใช่หรือ

ภายใน มศว บางแสนนั้นมีสิ่งที่เราภูมิใจว่าเป็นเครื่องให้การศึกษาระดับสูงแก่แก่นิสิตนักศึกษาและ
 ผู้สนใจ คือ

หอสมุด อันมีหนังสือประมาณ ๔๒,๐๐๐ เล่ม ในจำนวนนี้ ๖๐% เป็น
 ภาษาไทย

พิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม เป็นตึก ๑ หลัง
 เรายังจะมี ในอนาคตอันใกล้

พิพิธภัณฑ์ศิลปะและโบราณวัตถุ ๑ ห้องใหญ่

พิพิธภัณฑ์หอย (รวมอยู่ในพิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม)

วันที่ ๙-๑๑ กันยายน ๒๕๑๗) เรายังมี “สัปดาห์แห่งความก้าวหน้า” ของ มศว บางแสน
 จะมี ๓ วัน ไม่ถึงสัปดาห์ โดยการจัดนิทรรศการ การละเล่น การปาฐกถาและอภิปราย ภาพยนตร์
 ฯลฯ เพื่อแสดงถึงความก้าวหน้าตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมาจนถึงปัจจุบันนี้ นับเป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่มาก
 รายการหนึ่ง

อนึ่ง ข่าวดีที่จะมีต่อด้านวิชาการและ มศว บางแสนโดยทั่วไปก็คือว่า CEDO (Centre of Educa-
 tional Development Overseas) ของอังกฤษ อาจ จะให้อุปกรณ์การสอน ซึ่งอาจหนักไปทาง
 โสตทัศนวัสดุ แก่ มศว บางแสน นับเป็นเงินแสน ซึ่งอาจจะได้ทราบแน่นอนในไม่ช้า

๓. คำนวนิสิต

เรามี ผลิตผล ดังนี้ :

จบ อ.กศ. : นิสิต	๘๒๑	นักศึกษา	๑๒๐	รวม	๙๔๑	คน
จบ กศบ. : นิสิต	๒๑๓๘	นักศึกษา	๒๔๒๑	รวม	๔๕๕๙	คน
รวม	๒๙๕๙	+	๒๕๔๑	=	๕๕๐๐	คน

นับถึงสิ้นปีการศึกษา ๒๕๑๖ ในช่วงอายุ ๑๘ ปีนี้ลูกบางแสนอยู่กระจายไปทั่วเมืองไทยแล้ว

เรามี นิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ดังนี้ :

นิสิต (นับถึงรุ่นที่ ๒๐ คือ นิสิตปีที่ ๑) ชาย	๖๙๙	หญิง	๖๐๑	รวม	๑๓๐๑	
นักศึกษา (นับถึงรุ่น ๑๕)	ชาย	๑๐๒๑	หญิง	๑๓๓๗	รวม	๒๓๕๗
รวม	๑๗๒๐	+	๑๙๓๘	=	๓๖๕๘	

เรามีดีกองการคนิสิตอยู่ ๑ หลัง เป็นทำนอง Student Union ของอเมริกา และมีองค์การนิสิตที่เข้มแข็ง มีนายสุวิทย์ วัตหนู เป็นนายกองค์การนิสิต ซึ่งได้จัดกิจกรรมต่างๆ เป็นอันมาก ส่วนหนึ่งของกิจกรรมนั้นเป็นไปเพื่อการศึกษาหรือเพื่อชุมนุมชน รวมทั้งการไหว้ครู รับน้องใหม่ ฉลองวันคล้ายวันเกิด (๘ กรกฎาคม) ที่ได้กล่าวมาแล้วใน "ด้านวิชาการ" อันที่จริงงานเหล่านั้นเป็นงานของนิสิตโดยเฉพาะ แล้วยังมีงานแท้เทียนพรรษา ช่วยพัฒนาชนบท ฯลฯ การฝึกสอนเราก็ใช้นโยบายแพร่ไปทุกถิ่นที่นิสิตต้องการจะไป อันนับเป็นโครงการที่ดีทีเดียว

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ นัหวงดนตรีไทยของ มศว บางแสน ก็ได้ไปร่วม "ชุมนุมดนตรีไทยอุดมศึกษา" ซึ่งจัดขึ้นที่สนามกีฬาในร่มที่หัวหมาก กรุงเทพฯ โดยมีมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นเจ้าภาพ จากนั้นไปเราก็คงจะต้องเป็นเจ้าภาพใน การแข่งขันกีฬาภายใน ของ มศว ทั้ง ๘ แห่ง เหมือนเช่นที่เคยมา

ชุมนุมวิชาการต่างๆ ของ มศว บางแสนก็กำลังกระตือรือร้นทำงานกันเต็มที่ นับเป็นนิมิตที่ดีอย่างหนึ่งของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

๔. สโมสรอาจารย์

ปีนี้เราได้คณะกรรมการสโมสรอาจารย์ชุดใหม่ มี ดร. บุญเอิญ มิลินทสูต เป็นนายก อาจารย์ประมวล ศิริพันธ์แก้ว เป็นรองนายก และ อาจารย์ เพิ่มศักดิ์ ทวีชาติ เป็นเลขาธิการ ได้ผลิตหนังสือโรเนียวเล่มเล็กออกมาเล่มหนึ่ง เป็นรายเดือนฉบับแรกของปีการศึกษานี้ สโมสรอาจารย์ปีนี้ก็เข้มแข็งมากเช่นกัน

๕. เราจะไปทางไหน

คำถามนี้ ในขณะนี้ ยังตอบได้ไม่แจ่มแจ้งนัก แต่เราจะไปทางไหนก็ตาม ทางนั้น ต้อง ดีแน่ เหมือน

กับที่ภาษาอังกฤษว่าไว้ว่า หน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษานั้น จะต้องทำ Study, Research, and Service ซึ่งเราต้องทำดั่งนั้นแน่นอน เพียงแต่ว่าจะหาทางให้ดีกว่านั้นยิ่ง ๆ ขึ้นไป

นั่นก็คือ “ในดวงขวางแสน” เท่าที่จะพึงนึกออกได้ในขณะนี้

ผู้สอข่าว วารสาร มศว บางแสน

ร้าน **ตงคองมูย**

หน้าตลาดทรัพย์สิน ชลบุรี

สถานที่จำหน่ายสินค้าและเครื่องใช้ในจังหวัดชลบุรี

แนะนำผู้เขียน

- จำเนียร สงวนพวก ป.ม., กศ.บ., M.A.T. in Geography (Indiana), ป. พัฒนาการ เศรษฐกิจ รองศาสตราจารย์และหัวหน้าภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
- เฉลิมวงศ์ วัจนสุนทร B.S., M.S., Ph.D. in Social Psychology (Utah State) รักษาการในตำแหน่งรองอธิการบดี มศว บางแสน
- ม.ล. โฉมฉาย อนันตรังสี อ.บ., ค.บ., M.A.T. in History (Indiana) รองศาสตราจารย์และหัวหน้าภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
- ชนะ ประณมศรี ป.ม., กศ.บ., C.P.S., C.P.A., ค.ม. อาจารย์เอก ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
- นิวัฒน์ ไชลิตกุล B.A. in Psychology (U. of Colorado) อาจารย์โท ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
- บรรจง จันทร์สา กศ.บ., M.A., Ed.S., Ph.D. in International and Comparative Education (George Peabody) อาจารย์เอก หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ทำหน้าที่ประธานฝ่ายการเรียนการสอน
- ^{๒๕}ผู้สื่อข่าว มศว บางแสน อาจารย์ผู้หนึ่ง “ชื่อจริงอยู่ที่บรรณารักษาร”
พิชัย เทพนิมิตร กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) อาจารย์โท ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ประจำหอสมุด มศว บางแสน
- เพ็ญแข วัจนสุนทร กศ.บ., พ.ม., M.Ed. in Educational Administration (Utah State) ป. การพูดทางการพูด อาจารย์โท ภาควิชาภาษาและวรรณคดีไทย คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ นักเขียนมีชื่อในนามปากกาต่างๆ กัน เช่น “เพ็ญแข วงศ์สง่า” “ศศิพงศ์ ประไพ” ฯลฯ

- มารุต อัมรานนท์ ป.ม.ช. (จิตรกรรม), B.S.I.E. (PCAT) อาจารย์ภาควิชาศิลปะ
คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ กำลังจัดตั้งพิพิธภัณฑ์
ศิลปะและโบราณวัตถุ มศว บางแสน
- ศูนย์แนะนำ, คณะกรรมการ— ประกอบด้วย ดร. สุรินทร์ สุทธิชาติพิทย์ (หัวหน้าศูนย์ ฯ)
รศ. สุโท เจริญสุข อาจารย์วัลลีย์ จันทรสา อาจารย์กาญจนา
มณีแสง อาจารย์ขำวี มณีศรี อาจารย์นิวัฒน์ ไชลิตกุล และ
อาจารย์ภรณ์ อินทสร
- สมพร สิงห์โต อ.บ., ป.ม., ค.บ., อ.ม. อาจารย์เอก ภาควิชาภาษาและวรรณคดี
ไทย คณะมนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
- สมาน ศรีธัญญา กส.บ., M.A.T. in Biology (Indiana) อาจารย์เอก ภาควิชา
ชีววิทยา คณะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รองผู้อำนวยการ
พิพิธภัณฑ์สัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำเค็ม
- สุเทพ เมืองคล้าย ป.ม.ช. (จิตรกรรม), กศ.บ. อาจารย์โท โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ”
และช่วยสอนคณะศึกษาศาสตร์
- สุพัฒนา โหระกุล ป.ม., กศ.บ. อาจารย์เอก โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” และช่วย
สอนคณะศึกษาศาสตร์

อภินันทนาการ

จาก

บริษัทสุราษฎร์ธานี จำกัด

๒๐๑-๒๐๒ ถนนสุขุมวิท อ. เมือง จ. ชลบุรี

ผู้ผลิตและจำหน่าย สุราขาว สุราผสม และวิสกี้ตะวันออก

อภินันทนาการ

จาก

ร้านเกษากร สุทธิรัตน์โฮสเทล

เลขที่ ๖-๗ ตลาดแสนสุข อ. เมือง จ. ชลบุรี

จำหน่ายสรรพสินค้าต่าง ๆ ด้วยราคาเขา

ร้าน

ชวนชม

๕๐๐ ถนนวชิรปราการ ชลบุรี

โทร. ๒๘๒๒๙๐

จำหน่ายเครื่องสำอาง และ
สรรพสินค้าทันสมัย

ด้วยอำนาจ

จาก

คุณทองหยิบ วรรณประภา

ด้วยถินันทนาการ

จาก

คุณเจียม พูนชัย

ชลบุรี

ด้วยถินันทนาการ

จาก

คุณอรวรรณ

แห่ง

ตลาดทรัพย์สิน ฯ

ชลบุรี

อกินันทนาการ

จาก

โรงเรียนสตรีเนติศึกษา ราชวัตร กรุงเทพฯ

(รับรองวิทยฐานะตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕)

รับนักเรียนตั้งแต่ชั้น ป. ๑ - ม.ศ. ๓

โทร. ๔๗๕๗๒

อกินันทนาการ

จาก

อรุณ ชราเขต

ห้างหุ้นส่วนจำกัดเคมีกิจ

๓๕/๒๐ ถนนพญาไท ใกล้วงเวียนพญาไท กรุงเทพฯ

โทร. ๕๑๖๘๗๒-๔

จำหน่ายและรับสั่ง เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์วิทยาศาสตร์สำหรับภาควิเคราะห์ห้วย
สำหรับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยทุกสาขาวิชา

ด้วยอำนาจ

จาก

คุณแข็ง แข็งเสียง

ชลบุรี

วารสารเชิงวิชาการ

มศว บางแสน

ขอขอบพระคุณท่านเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง :

อาจารย์เพ็ญศรี เวทวงศ์กุล

อาจารย์ละมัย วันชูเพลา

อาจารย์สุรเจตน์ เนติลักษณ์วิจารณ์

อาจารย์ภัทรา ไชยเวช

อาจารย์วิฑูรย์ เวทวงศ์กุล

ร.ต.อ. ไสว สุภากร

และ ... สโมสรศิษย์เก่า วศ. บางแสน

ฉบับหน้ามีอะไร

ระบบโรงเรียนของจีนคอมมิวนิสต์ : บรรจง จันทรส

แนะนำศูนย์แนะแนว : สุรินทร์ สุทธิธาพิทย์

ความสำคัญของแรงจูงใจ : สายัณห์ มาลยาภรณ์

ศาสนาคืออะไร : บุญร่วม ทิพพศรี

ผู้ไทในอีสาน (ภาคจบ) : ชนะ ประณมศรี

รามายณะกับชาดกในพุทธศาสนา : สมพร สิงห์โต

ดนตรีสมัยโบราณ : เตชะ ธนาวงษ์

To Be a Rose : Doris Gold Wibunsin

แนวคิดทางนิเวศวิทยา : บุญเอิญ มลิณฑสุต

ทฤษฎีทางเสียงของเครื่องสาย : อ่ำพล ธรรมเจริญ

พิพิธภัณฑศิลป์และโบราณวัตถุ บางแสน : มารุต อัมรานนท์

๗๑๗

๗๑๗

๗๑๗

๗๑๗

๗๑๗

Journal of Sri Nakharinwirot University Bangsaen

Volume I Number 1

First Semester

September 1974

Prologue : A Poem Front cover, back page Supatna Horakul
Message from the Vice-President 1 Chalermwong Vajanasoontorn

Comparative Education		
<i>Educational Reform : The Maoist Style</i>		Banjong Chantrasa
Educational Guidance	4	
<i>Some Thoughts from the Guidance Center</i>	4	The Guidance Center
Psychology		
<i>The Urge to Self-Destruction, by A. Koestler</i>	18	trans. Nivat Cholitkul
Science		
<i>Introducing the Zoological Museum and Marine Aquarium</i>	26	Smarn Srithunya
Economic Geography		
<i>The Northeast : Burren by Whom ?</i>	37	Chamnian Sa-nguanpuag
Anthropology		
<i>Pu Tai in the Northeast</i>	46	Chana Pranomsri
History		
<i>Sun Yat Sen</i>	57	M.L. Chomchai Anandarangsri
Literature		
<i>The Importance of Ramayana to the Hindus</i>	67	Somporn Singto
Contemporary Literature		
<i>Contemporary Literature and the New Romanticists</i>	75	Peakae Vajanasoontorn
Archeology		
<i>Reading Thai Archeology</i>	83	Marut Amaranonta
Book Criticism		
<i>The Case of King Ananda's Death. 3 books on -- Journey to the East, by Herman Hesse</i>	97 105	Pichai Thepnimitr Nivat Cholitkul
<i>In Bangsaen Campus</i>	107	Our Reporter
<i>The Next Issue</i>	115	-
<i>The Writers in This Issue</i>	117	-
<i>Epilogue for This Show</i>	Back Cover, front page	The Editor

SWU Bangsaen Front Cover Sutep Muangklai
A Sculpture in Dvaravati Period Back Cover Marut Amaranonta

Opinions in this issue need not be the JSWUB's, though it holds the copyrights of all articles printed therein. Permission in writing to reproduce an article in any form must be sought from the Editor

Owner : Chalermwong Vajanasoontorn, in the name of Sri Nakharinwirot University, Bangsaen
Editor : Krasae Malyaporn *Manager* : Vanee Thapanawongsanti *Office* : Sri Nakharin
 wirot University, Bangsaen, Chonburi, Thailand *Printed at* Satree Netisuksa School,
 Printing Section, Rama V Road, Dusit, Bangkok 3 *by* Surajet Netilaksanavicharn

โดยทั่วไปนั้น ผู้ทำหน้าที่ส่วนใหญ่มีความกังวลใจอยู่ ๓ ประการ หนึ่งคือ *เวลา* ซึ่งก็มีน้อยอยู่แล้ว ครั้นเผลงๆ ไป หนึ่งก็ *เงิน* ซึ่งเราก็มักจะกังวลใจว่าถึงอย่างไรก็ต้องหาให้ได้ เพราะวารสารเราเพิ่งออกใหม่ จึงไม่อยากกังวลใจใครเช่นมูลนิธิต่างๆ (ยกเว้นท่านผู้ลงโฆษณา!) สามก็คือ *เรื่องและคุณภาพของเรื่อง* นี้ว่าถึงความกังวลใจใหญ่ๆ เท่านั้น

“วารสาร มศว บางแสน” เป็นวารสารเชิงวิชาการที่เพิ่งอุบัติขึ้นได้ “ฟ้าเมืองไทย” เราเห็นว่าในสมัยก่อนนั้นวารสารวิชาการมีน้อยและที่ “เจ๊ง” กันไปเป็นส่วนมาก ทีเดียววารสารหรือหนังสือเชิงวิชาการมีมากจนจะกลายเป็นธรรมเนียมของสถาบันการศึกษาต่างๆ เสียแล้วว่าจะต้องผลิตวารสารแบบนี้ออกมาให้ได้ มิฉะนั้นจะเสียหน้า—แล้วที่ “เจ๊ง” ไปเป็นส่วนใหญ่อีกเช่นเคย

ถ้าเช่นนั้น “วารสาร มศว บางแสน” จะรีบร้อนออกมาเพื่อ “เจ๊ง” ไปทำไมกัน ในเมื่อยังไม่พร้อมเลย

คำตอบง่าย ๆ ก็มีว่า เราเป็นพวก “สถาบันการศึกษาต่างๆ” ดังกล่าว ก็ต้อง “อยาก” ให้ชาวบ้านเห็นเป็นธรรมดา จะได้ไม่เสียหน้า ขอให้เห็นใจเถิด ส่วนเรื่อง “เจ๊ง” นั้น เรายินดีจะเป็นข้อมูลให้ท่านผู้สนใจทั้งหลายได้ทราบว่าจะเร็วหรือไม่ และแค่นี้

แต่ความจริงมียิ่งกว่านั้น เรารู้สึกว่าวารสารวิชาการนั้นเป็นของจำเป็นอย่างยิ่ง มีมากขึ้นเท่าใดก็ดีขึ้นเท่านั้น ข้าเราก็มักมีความรู้สึกอยาก “เขียน” กันมากขึ้น ๆ จนผลปรากฏคือวารสาร มศว บางแสน เล่มนี้นั่นเอง แม้ว่าวารสารเล่มนี้จะมิตรา “มศว” และ “มศว บางแสน” อันเป็นตราที่เราคิดขึ้นเอง หมายเป็นตราทางราชการอย่างไรก็ไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะเรายังไม่มีตราทางราชการนั่นเอง เมื่อไรเรามีแล้วก็จะใช้ตราราชการตามปกติ ขอย้อนกลับไปสู่ความข้อแรก—ความกังวลใจ—ที่กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณาถ้วนถี่แล้วเราก็ตกลงใจ “ตายเป็นตาย” แต่เราก็กังเกรงผู้อ่านอยู่นั้นแล้วแต่ก็

“The which If you with patient ears attend,
What here shall miss, our toil shall strive to mend.”
(Romeo and Juliet : Shakespeare)

บังเอิญนั้นเป็น Prologue หรือจะว่า “เบิกโรง” ก็ได้ ทั่วๆ ที่หน้านี้ควรจะเป็น Epilogue หรือ “ลาโรง” แต่เมื่อหน้านี้กลับเป็น “ลาโรง—รอบแรก” นี้ก็คงจะแสดงว่า ถึงอย่างไรเราก็จะเปิดแสดงรอบสองในต้นปีหน้า —ต้นมกราคม ๒๕๑๘— นี้แน่ๆ ก็คงจะได้กระมัง

บรรณาธิการ

ประติมากรรมสมัยทวารวดี

ประติมากรรมปูนปั้นจากซากเมืองโบราณสมัยทวารวดีที่ คูบัว ราชบุรี เป็นภาพหุ่นนักดนตรีและนักร้องหญิงสาวชาวทวารวดี สะท้อนถึงวัฒนธรรมในอดีตได้ชัดเจน เช่นการแต่งกาย มีลักษณะอย่างไร ดนตรีที่ใช้ประกอบการขับร้องมีอะไรบ้าง

ภาพและคำบรรยาย
มารุต อัมรานนท์

ด้วย อภินันท์ ทนากา ร จาก

บริษัท โรงกลั่นน้ำมันไทย จำกัด
ศรีราชา